

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM.
 MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424.

TELEFON: AUT. 505—97. — MŰSZAKI ÜGYEKBE AUT. 454—48.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
 A M. KIR. POSTA JOGÁSZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
 SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: **Dr. ALKÉR SÁNDOR** M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. NAGY SÁNDOR
 M. KIR. POSTATANÁCSOS.

TARSSZERKESZTŐ:

PETAINEK JÓZSEF
 M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK.

A londoni egyetemes postakongresszus.

Irta és a Magyar Kir. Posta Jogász- és Mérnök-Tisztviselők
 Országos Egyesületének szakülésén felolvasta:

Dr. FORSTER KÁROLY m. kir. postatanácsos.

A múlt év végén tartott felolvasásomban ismertettem a londoni postakongresszust előkészítő bizottságnak Párizsban tartott tanácskozásait. Jelezttem a benyújtott fontosabb javaslatokat és azokat a sokszor kompromisszumos megoldásokat, amelyeket a bizottság a kongresszusnak elfogadásra ajánlott. Mostani felolvasásomban a kongresszusi tárgyalásokat és az elfogadott határozatokat óhajtom — amennyiben egy szűkre szabott felolvasás keretében lehetséges, — ismertetni.

Előadásom első részében a kongresszus szervezetére vonatkozó általános érdekű javaslatok sorsát ismertetem. A második részben magára a postai forgalomra vonatkozó javaslatok kerülnek sorra. Végül harmadik részben a kongresszus külsőségeiről és tagjairól óhajtok képet nyújtani.

Az egyesület és a kongresszus szervezetére vonatkozó tárgyalások keretében már régóta nagy izgalmat okozott a gyarmati szavazatoknak még eddig el nem döntött ügye. A kérdést úgy is szövegezhethetném, hogy ki lehet a postaegyesületnek tagja. Az egyesületet ugyanis nem a postaigazgatások, hanem az egyes országok alkotják, ami abból is kitűnik, hogy az összehívás, a kongresszusi delegátusok meghatalmazása, stb. mindig a diplomáciai szabályok szerint történik és a kongresszuson aláírt szerződést, amely tehát államszerződés, az egyes országok törvényeikbe iktatják.

A nemzetközi jog szerint ilyen szerződést általában csak szuве-

rén államok köthetnek. A gyarmatok tehát, amelyek felett a szuverénitást az anyaállamok gyakorolják, elvileg ilyen szerződést nem köthetnek, hanem helyettük az anyaállamok volnának jogosultak a szerződés megkötésére. Vannak azonban olyan nem teljesen önálló országok, amelyek bár szuverénitásuk nem teljes, mégis messze kimagaslanak a tulajdonképpeni értelemben vett gyarmatok felett. Ilyenek például az angol dominiumok (erre a fogalomra nincs magyar szavunk), mint Ausztrália, Brit-India, Kanada, stb. Ezeknek függetlensége az anyaállamtól a valóságban jóval nagyobb, mint néhány, csak a papíron szuverén államnak. Egyes nemzetközi jogászok ezért újabban már egyenesen államszövetségnek, sőt perszónál-uniónak nevezik az Anglia és dominiumai közt lévő viszonyt. A nemzetközi joggyakorlat el is ismeri ezt és pl. a Párizs körüli békeszerződéseket ezek a dominiumok, mint önálló szerződő felek írták alá.

Ezekre a bizonyosfokú szuverénitással rendelkező közületekre vonatkozóan nem is kétséges tehát, hogy a postaegyesületnek is önálló tagjai lehetnek. Hasonló a helyzet az ú. n. protektorátus alatt álló államokra is. Ellenben a kisebb önállósággal rendelkező közületeknek nemzetközi jogalanyisága nagyon is kétséges.

A postaegyesület megalakulásakor a tagok mind szuverének voltak és köztük csak két európán kívüli állam volt, úgymint Egyiptom és az Egyesült-Államok. A postai forgalom fejlődése folytán azonban mind több és több európán kívüli állam kérte felvételét és a nagyobb államoknak ekkor kezdett megjönni az étvágyuk arra, hogy a kongresszusi szavazataik számát a gyarmataik útján emeljék. A kongresszuson ugyanis minden tagországnak egy-egy szavazata van. Ez ugyan a nemzetközi jog értelmében magától értetődik, de viszont eléggé furcsa, mert pl. a 60 millió felüli lakosú Németországnak és a törpe San-Marino köztársaságnak is egy-egy szavazata van. A gyarmatokkal rendelkező államok tehát hamarosan jelentkeztek igényeikkel és „l'appétit vient en mangeant”, a gyarmati szavazatok száma folyton emelkedett. Az 1891. évi bécsi kongresszuson 8, az 1897. évi washingtonin 11, az 1906. évi rómain 18, az 1920. évi madridin 19 és az 1924. évi stockholmin már 22 gyarmati szavazat volt. Még a nagy Anglia volt talán a legkevésbé éhes, mert a 6 dominiumi szavazaton kívül a fennhatósága alá tartozó 55 gyarmatának nincs külön szavazati joga. Míg viszont pl. Portugáliának és Hollandiának a gyarmataik részére két-két szavazata van. Bár szokatlanul hangzik, de a valóságban igaz, hogy a római kongresszuson nekünk magyaroknak is volt — igaz, hogy Ausztriával együtt, — ilyen, a gyarmati szavazattal lényegileg azonos szavazatunk, t. i. Bosznia-Hercegovina önálló tagként szerepelt az egyesületben, a kongresszuson és ilyen is maradt a világháború befejezéséig.

A szovjetnek a stockholmi kongresszuson megkezdett és a londoni kongresszuson folytatott ügyes sakkhúzásával úgylátszik, legalább egyidőre, sikerült az újabb gyarmati szavazatok kérését megakadályozni. Hivatkozva ugyanis arra, hogy a szovjetet több önálló és szerinte szuverén köztársaság alkotja, Stockholmban 4, Londonban pedig már 6 külön szavazati jogot kért részükre. Valószínűleg előre tudták ugyan, hogy ezt a kérelmüket nem fogják teljesíteni, de el-

érték vele azt, hogy a londoni kongresszusra más újabb gyarmati szavazati kérelem már nem érkezett.

A gyarmati szavazatokat ellenző államok — hasonlóan a megelőző két kongresszushoz, — még tovább akartak menni és a meglévő gyarmati szavazatok számát csökkenteni is akarták. Ugymint Stockholmban, Londonban is a pánamerikai államok vezették a harcot. Ezúttal a kérdés szabályozása végett néhány állam konkrét javaslatokkal is előlépett. Azt indítványozták többek között, hogy csak azoknak a gyarmatoknak legyen önálló szavazatuk, amelyeknek önálló parlamentjük van. Ez azonban kissé naiv nemzetközi meghatározás volna, mert hiszen a szuverenitásnak semmi köze sincs az alkotmányformához. A kérdést nem lehetett Londonban sem megoldani és véleményem szerint azt nem is a kongresszusok fogják eldönteni, hanem az élet. Az irányt már a londoni kongresszuson lehetett látni: a gyarmatok mindjobban kifejlődő önállósága fogja a kérdést tárgyalanná tenni. Ennek kezdő, de igen jellemző esete az angol szavazatok alakulása. Valamikor Anglia is biztosan számíthatott ezekre a szavazatokra, míg pl. Londonban a dominiumok, amelyeket túlnyomóan az illető ország bennszülött polgárai képviseltek, igen gyakran Anglia ellen szavaztak. Majdnem a kómikumig menő megnyilvánulása volt ennek különösen Írország, amely minden angol indítványra sietett lehetőleg elsőnek kijelenteni, hogy az teljesen elfogadhatatlan. A hollandi gyarmatok képviselőinél is látszott már az önállóság kezdete, mert többször az anyaállam ellen szavaztak. A franciáknál ellenben ez ma még egyáltalában nincs meg, ami abban is megnyilvánul, hogy a francia gyarmatok nevében kivétel nélkül az anyaország postastátusába tartozó és legfeljebb ideiglenesen rövid időre áthelyezett tisztviselők jelentek meg. Ezek azután természetesen mindig és minden alkalommal úgy szavaztak, mint az anyaállam. Meg vagyok azonban győződve, hogy az angol példát idővel a többiek is követni fogják és a sok vitára okot adó gyarmati szavazatok kérdése így fog elűnni a kongresszusok napirendjéről.

Hasonlóképpen a kongresszus szervezetére vonatkozik egy másik, az újabb időben felmerült kérdés, amelyről bizonyára szintén sok szó fog még folyni a jövő kongresszusokon is. A kérdés lényege az, hogy az egyes javaslatok felett legyen-e minden országnak joga szavazni. A postaegyesületnek ugyanis, mint tudjuk, egy alapokmánya van, az ú. n. szerződés, amely az egyesület szervezetére vonatkozó, továbbá a levélpóstát szabályozó rendelkezéseket foglalja magában. Ennek az okmánynak aláírása és végrehajtása minden, az egyesülethez tartozó országra kötelező, illetőleg csak a szerződés aláírása és végrehajtása útján lehet az egyesületbe lépni. Ha valamely ország tehát tagja az egyesületnek, nem mondhatja, hogy a levélposta egy részét, pl. az árumintát nem fogadja el, vagy a levélzáratok átszállítását a saját területén nem engedi meg, hacsak valamely szolgáltra, pl. az expresszkézbesítésre maga a szerződés nem mondja ki, hogy nem kötelező. Ellenben a többi okmányoknak, az ú. n. egyezményeknek, pl. csomagegyezménynek, utalványegyezmények, stb. aláírása és végrehajtása már nem kötelező. A kongresszusi tárgyalások alatt azonban elvileg nem lehet különbséget tenni az egyes országok között

atekintetben, hogy aláírta-e az illető a szóbanforgó egyezményt, vagy nem. Az egyes kongresszusok ugyanis teljesen önálló szerződést, illetőleg egyezményeket írnak alá, amelyeknek életbeléptetésével a régiék hatályukat veszítik. Az egyes tagok tehát mindig védhetik szavazati jogukat azzal, hogy amennyiben a tárgyalások eredménye nekik megfelelő lesz, az egyezményeket aláírják. Természetes, hogy ez csak elméletileg áll így. Vannak államok, amelyek nem is gondolnak arra, hogy egyes egyezményeket aláírjanak. Pl. Angliának egyáltalában nincs szándékában akár a csomag-, akár az utalvány-egyezményt aláírni, mert azok alapvető rendelkezéseivel nem ért egyet. Anglia levonja azonban ebből a következményeket és ezeknek a kérdéseknek tárgyalásában nem is vesz részt. Nem minden állam tapintatos azonban ennyire, aminek néhány kirívó példáját láttuk a londoni kongresszuson is. Legfeltűnőbb volt a harmadik bizottságban végbement egyik szavazás az utalvány és utánvételi díjak tárgyában. Az egyik állam a díjakat emelni akarta; a javaslat felett megtartott szavazás alkalmával az emelés mellett 16, ellene pedig 10 ország szavazott. Ha azonban az egyes szavazókat közelebbről vizsgáljuk, arra a meglepő eredményre jutunk, hogy a díjemelés mellett szavazók legnagyobb része olyan, aki az utalványegyezményt vagy nem írta alá, vagy legalább is nem hajtja végre, míg a díjemelés ellenesei majdnem mindannyian végrehajtoi ennek az egyezménynek. A gyakorlatban tehát olyanok, akik nem részesei az utalványegyezménynek, rákényszerítették véleményüket azokra, akik azt az egyezményt végrehajjták. Még szerencse, az a teljes ülésen sikerült a díjemelést megakadályozni. Sajnos, az előbb említett elvi okból kifolyóan nincs mód arra, hogy a kongresszusokon a jelenlegi, gyakorlatilag esetleg kellemetlen következményekkel járó helyzeten változtassanak. Ehhez a kongresszusokon belátható időn belül nem lehetne többséget kapni, tekintettel éppen arra, hogy az egyesületben többségben vannak azok az államok, amelyek nem írták alá, vagy legalább is nem hajtják végre az összes egyezményeket. Eddig egyedüli segítségként az időközi, tehát a két kongresszus közé eső időben benyújtott javaslatok feletti szavazás módja volt. Itt ugyanis az ismertetett elvi akadály már nincs meg és a szerződés ki is mondja, hogy az egyezményekre vonatkozó időközi javaslatok feletti szavazásban csak azok az országok vehetnek részt, amelyek az illető egyezményt aláírták. Fennáll tehát a lehetőség arra, hogy a kongresszus összes tagjai által hozott szabályt az egyezményt aláírók később érdekeiknek megfelelően változtassák meg. Ez a gyakorlatban azonban még mindig nem elég, mert egyrésztől a legfontosabb szabályok időközi megváltoztatásához a szavazatok egyhangúsága szükséges, másrésztől, mert igen sok ország van, amely egyes egyezményeket már régi idő óta aláírt, anélkül, hogy azokat tényleg végre is hajtáná. Mint pl. a Szerb-Horvát-Szlovén állam az utalványegyezményt aláírása dacára, a háború óta nem hajtja végre. Erre vonatkoznak tehát azok az újabb javaslatok, amelyekkel néhány igen nagy tekintélynek örvendő állam, így Németország és Svájc a kérdést megoldani akarta. Az egyik javaslatnak az volt a célja, hogy az időközi szavazásban csak azok az országok vehessenek részt, amelyek

az illető egyezményt végre is hajtják; a másik javaslat pedig még szigorúbb, mert azt kívánta, hogy ha valamely állam az általa aláírt egyezményt az általános életbeléptetéstől számított egy éven belül nem lépteti életbe, az illető állam aláírását tekintsek semmisnek. Sajnos, egyik javaslatot sem lehetett diadalra vinni, mert az ellenzék: „az alá nem írók”, illetőleg „végre nem hajtók” többségben voltak. Különösen az európai államokra hátrányos ez az állapot, mert hiszen közülök a legtöbb aláírta és végre is hajtja az egyezmények nagy részét; érthető tehát, hogy nagy idegenkedéssel nézik, ha az egyes exotikus és legtöbbször teljesen hozzá nem értő államok szavazatain múlik javaslataik sorsa. Ha a kérdésben nem találnak valamilyen megoldást, nem tudom, nem fognak-e az európai államok végül is a pán-amerikai unió mintájára európai postaunió megalkotására gondolni? A népszövetség egyes tagjai által felvetett Páneurópának bizonyára legjobban megvalósítható előfutárja volna ez a szűkebb postai egyesület.

A postaegyesület szervezetére vonatkozóan más érdemlegesebb javaslat nem került tárgyalás alá, hacsak a szovjet által javasolt állandó tanulmányi bizottságot nem említem meg. A távirdegyesület Comité consultatif-jének mintájára ugyanis a postaegyesületben is ilyen állandó és évenként ülésező bizottságot javasolt a szovjet, amelynek első delegátusa, úgy látszik még nincs megelégedve az évi öt-hat hónappal, amit a különböző posta, táviró, távbeszélő és rádió kongresszusokon és konferenciákon a külföldön tölt. Természetesen, mondhatni egyhangúan utasították vissza a javaslatot, minthogy a postaintézmény a légipostától eltekintve, sokkal kevésbé van a technika gyors fejlődésének alávetve, mint a táviró, távbeszélő és a rádió.

Áttérve a *postaforgalomra* vonatkozó javaslatokra, a *levélpostát tárgyaló ú. n. szerződés* keretében elsősorban a két nagy horderejű javaslatot említem meg, a kiscsomag rendszeresítését és a tranzitstatisztika reformját, amelyek közül az első nagy és szenvedélyes vitákat eredményezett.

Ahogy előre látható volt, a nagyipari államok minden eszközt megragadtak, hogy a kiscsomagszolgálatot a kongresszus elfogadja. Ez a szolgálat ugyanis nyilvánvalóan csak az ipari kivittel rendelkező államokra nézve bír jelentőséggel, mert mást, mint iparcikket nem lehet egy kilogram maximális súlyig a levélpostával gazdaságosan szállítani. Érthető tehát, hogy a kongresszus többsége nem nagyon lelkesedett az új szolgálatért és csak bizonyos feltételek mellett volt hajlandó annak rendszeresítéséhez hozzájárulni. A feltételek, illetőleg engedmények tekintetében az ellentábor megoszlott. Az egyik csoport azt óhajtotta, hogy a kiscsomagszolgálat ne csak a felvevő és rendeltetési, hanem az átmenő országokra is fakultatív legyen. A másik csoport viszont hajlandó volt a kötelező átszállítást is elfogadni, de a tranzitdíjat a kicsomagokra nézve a többi kedvezményes díjú küldemény tranzitdíjának háromszorosában — azaz körülbelül a csomag tranzitdíjában — kívánta megállapítani. Az emelést azzal indokolták, hogy a kiscsomagért szedendő díj is háromszorosa lesz a nyomtatványdíjnak. A kiscsomag pártolói tudták, hogy a fakultatív tranzit sok nehézséggel fog járni, de viszont a tranzitdíjmelésnek tényleges pénzügyi terheitől még jobban visszariadtak. Így a rájuk

nézve kisebb hátrányba belenyugodva, a változatlan díjú, de fakultatív átszállítást igyekeztek a kongresszuson elfogadtatni. Nagyon hosszúra nyulnék az előadásom, ha a kicsomag feletti hosszú és szenvedélyes vitákat, a sok szavazást ismertetni akarnám. Elégészesnek tartom tehát jelezni, hogy a végeredményben kompromisszumos megoldás tulajdonképpen senkit sem elégített ki. Kétségtelen ezért, hogy a következő kongresszusnak ismét leghevesebben vitatott tárgya a kicsomag lesz és mindegyik fél az időközi tapasztalatokkal felfegyverkezve ott fogja a vitát folytatni, ahol Londonban abbahagyta. A kongresszus által elfogadott alapelvek egyébként a következők: A kicsomagszolgálat fakultatív a felvevő és rendeltetési igazgatás közt, továbbá, ha valamelyik igazgatás a saját szolgálatában nem rendszerezíti az új küldeményfajt, annak átszállítását még lezárt zsákban sem köteles vállalni. A legmagasabb súly 1 kg; díj: a nyomtatványdíjszabás háromszorosa, azaz 50 grammonként 15 centime, de legalább 50 centime. A rendeltetési igazgatás a kicsomagok vámközvetítéséért 50 centimot és azok kézbesítéséért 25 centimot meg nem haladó díjat szedhet. A küldeményekért, mint levélpostai küldeményekért a posta nem felelős, ha csak azok nem ajánlva kerültek feladásra, amely esetben azok teljes elveszése esetén a szabályszerű 50 frank kártérítés jár. A feladónak tehát kifosztás esetén nincs kártérítésre igénye.

Ha az új küldeményfajnak a magyar postaigazgatás, illetőleg a magyar közgazdaság szempontjából való jelentőségét, előnyeit és hátrányait vizsgáljuk, meg kell vállalni, hogy még nem lehet arról végleges véleményt mondanunk. Látszik ez abból is, hogy a GyOSz az új küldeményfaj ellen, míg a kereskedelmi kamara mellette volt, pedig ezek az egyesülések magától értetődően csak a saját érdeküket nézték és nem voltak tekintettel a posta anyagi érdekeire is.

A közgazdasági szempontok tényleg inkább a rendszeresítés mellett szólnak. A mi ipari behozatalunk ugyanis jelentős részben a szomszéd államokból, Ausztriából, Csehszlovákiából és Németországból ered. Ezekkel való viszonylatban pedig a kicsomag a díj viszonylagos magassága és a szállítási idő különbségének csekélysége miatt a postacsomag versenyét nem igen bírja el. Pl. Csehszlovákiából Magyarországra egy 1 kg-os csomag díja 60 centime, míg az 500 gr-os kicsomag díja 1 frank 50, az 1 kg-osé pedig 3 frank lesz. Ilyen körülmények között valószínű, hogy az ipari behozatalunkat az új küldeményfaj rendszeresítése nem fogja érdemlegesen elősegíteni. Egyes iparvállalataink viszont, amelyek kis súlyú és a nagyobb szállítási költséget is elbíró iparcikkeket, pl. gyógyszer, gummijátékszer, selyem stb. exportálnak — gyakran távoleső országokba — az új küldeményfajt bizonyára előnyösen fogják kihasználni.

A postai, különösen a pénzügyi érdekek kétségtelenül inkább az új szolgálat ellen vannak, mert ezáltal a nyugati államokból a Balkán felé irányuló csomagforgalom számottevő része, mint kicsomag fog rajtunk keresztülmenni. Ez pedig azt jelenti, hogy értük a jelenlegi díjnak, azaz a csomagtranzitdíjnak csak egyharmadát fogjuk kapni és azt sem a tényleges forgalom alapján, mint a postacsomagoknál, hanem a többé-kevésbé az indító igazgatás által irányítható tranzitstatisztikai felvételek alapján. Jelentős hátrány lesz továbbá, hogy

a Magyarországra szóló kiscsomagok után végdíjként semmit sem kapunk, míg ha az postacsomagként jönne az országba, érte bizonyos viszonylatokban 30, a legtöbb viszonylatban azonban 60 centime illetné a magyar postát. Az, hogy érte 50 centime kézbesítési díj jár, nem sokat számít, mert mint csomagküldeményt szintén 50 centime kézbesítési díj terhelné. A hátrányt legfeljebb — bár kisebb mértékben — az ellensúlyozhatja, hogy viszont a tőlünk eredő kiscsomagokért befolyó díj jelentékeny része nálunk marad.

Természetesen ma még nem lehet tudni, milyen méretet fog ölteni az új forgalom. Én azonban nem tudom osztani azt a német véleményt, hogy a kiscsomag forgalma nem fog nagymértékben kifejlődni. Ezt a feltevést a németek azzal indokolták, hogy a német belforgalomban, ahol ez a küldeményfaj már huzamosabb idő óta fennáll, aránylag nem nagyon terjedt el. Az érv, illetőleg feltevés hamis volta nyilvánvaló. A kiscsomagnak egy állam belforgalmában — különösen, ahol a csomagposta olyan kitűnően működik, mint Németországban — nem is lehet jelentősége; annál inkább van azonban a nemzetközi forgalomban, természetesen főként a távoleső államokkal való viszonylatokban, ahová a csomagposta néha 5–10-szer annyi idő alatt ér el, mint a levélposta. De meg, ha ez annyira alárendelt jelentőségű, inkább elméleti újítás lenne, miért harcoltak akkor a nagyipari államok olyan energiával érte? Meg vagyok győződve arról, hogy az új szolgálat fel fog lendülni, de magától értetődően a díj viszonylagos magassága miatt nem a szomszédos, hanem a nagyobb távolságon levő államok egymásközi forgalmában.

A levélpostának a kiscsomag mellett a legnagyobb érdeklődést felkeltő kérdése a tranzitstatisztika egyszerűsítése volt. A kétségtelenül nagy tudással, körültekintéssel kidolgozott német javaslat lényege — mint korábbi felolvasásomban is jeleztem — az volt, hogy az eddig 5, az új javaslat szerint pedig 3 évenként ismétlődő tranzitstatisztikánál az átszállított levélpostai zsákokat ne kellessen egyenkint mérlegelni. Ez ugyanis igen nagy költségbe került és igen körülményes is volt. A javaslat ezért a zsákokra három súlycsoportot, ú. m. 1–5, 5–15 és 15–30 kg-ig állapított meg. A statisztikai felvételnél tehát a postai alkalmazottnak csak azt kell ezentúl megállapítania, hogy a zsákok melyik súlycsoportba tartoznak. Ez legtöbbször mérlegelés nélkül fog megtörténni. E kétségtelenül nagy előnnyel szemben az államok egyrésze — elsősorban a tranzitállamok — attól félték, hogy az új rendszer az ő megrövidítésüket fogja jelenteni, holott már az eddigi rendszernél is igen sok esetben ki voltak téve az indító államoktól eredő bizonyos, enyhén szólva, mesterkedéseknek. A javaslat azonban mégis keresztülment, főként azért, mert a nagy államok igen jelentékeny kedvezményt biztosítottak a kisebbeknek. Azt javasolták ugyanis, hogy a 2 kg. aluli zsákok ne kerüljenek statisztikai felvételek alá. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy az L. C. és A. O. küldemények, tehát egyrészt a levél és levelezőlap, másrészt a kedvezményes díjú küldemények külön zsákokban való küldése fenmarad, ez az engedmény az egyes viszonylatokban gyakorlatilag 2 + 2, azaz 4 kg. díjmentességet fog jelenteni. Ehhez hozzájárul még az a régi szabály is, hogy az 500 grammon aluli súlyeltérést az ellenőrzésnél

nem lehet figyelembe venni. Mindezeket számbavéve az egy hivatalhoz szóló zártat, mondhatni 5 kg-ig díjmentes lesz. Kétségtelen, hogy ez nagy előny a kis államokra, amelyek azt bizonyára teljesen ki is fogják használni. Első következménye az újításnak nyilvánvalóan az lesz, hogy az egyes államokba szóló zárlatok száma jelentékenyen meg fog növekedni, mert minden kicserélő hivatal iparkodni fog az egy-egy államba szóló küldeményeit lehetőleg sok zárlatban elhelyezni úgy, hogy a statisztika alatt általa küldött zsákok a $2\frac{1}{2} + 2\frac{1}{2}$ kilogrammot ne haladják meg.

A magyar posta szempontjából mindenestre előnyös a kizsákok díjmentessége, hasonlóképpen a tranzitstatisztikai felvételek egyszerűsítése is, amely munkaerőmegtakarítást fog jelenteni. Viszont, mint ma már par excellence tranzit állam, amelynek e címen számbavehető jövedelme van, osztozik a többi átszállító országnak abban a nem egészen indokolatlan félelmében, hogy nem fogják-e egyes államok ezt az új rendszert az eddigi fortélyaik kimélyítésére felhasználni és hogy a kis államoknak adott előny nem túlságosan nagy-e. Az új rendszer szerint elsőízben 1932-ben megtartandó statisztikai számlálás után fogjuk majd csak látni az újítás gyakorlati hatását.

A tranzitstatisztikával kapcsolatban a kongresszuson egyes kisebb államok felújítottak egy másik nagyhorderejű kérdést, t. i. azt, hogy járjon-e a rendeltetési igazgatásnak is díjtérítés? Eddig ugyanis a szerződéses azt a feltevést fogadták el, hogy minden küldeményre válasz jön, tehát a felvevő ország a beszédett postadíjból csak az átszállító országnak fizet díjat, a rendeltetési ország ellenben a válaszküldemény díjából kap díjtérítést. Ez az elv nagyjában áll is a levelekre. Ellenben már nem alkalmazható a levelezőlapokra. Gondoljunk pl. arra, hogy Svájcban és Olaszországból mennyivel több képeslevelezőlapot küldenek, mint oda érkezik. Különösen nagy azonban ez a különbség a nyomtatványoknál és árumintáknál. A nagy államok elárasztják hírlapjaikkal, könyveikkel, reklámjaikkal és árumintáikkal az egész világot, anélkül, hogy ellenirányú hasonló forgalomról lehetne szó. A többi állam tehát nyilvánvalóan rosszul jár, mert a nagytömegű hírlap, könyv és egyéb nyomtatvány, továbbá áruminta kézbesítése neki érzékeny kiadási többletet okoz, amelynek ellenértékét senkitől sem kapja meg. Mind erősebb és erősebb tehát ez államok kívánsága, hogy e többletmunkáért kárpótlást kapjanak. Az egyes kisebb államok a kongresszuson bőséges statisztikai adatokkal igazolták érveiket. A nagy államok természetesen erősen tiltakoztak az ellen, különösen arra való hivatkozással, hogy a kérdéses kedvezményes díjú küldeményekért oly kevés összeget vesznek be, hogy már a tranzitállamoknak járó díjakat is jórészen a sajátjukból fizetik. Ezt ugyan igazán nem lehet indokul elfogadni arra, hogy a hiány egy részét a rendeltetési állammal fizetessék. Igaz viszont, hogy az új intézkedéssel a postaunió egyik alapelvét döntenék meg. Semmiféle elv sem örökéletű, mondják azonban az ellentáborban, másrészt pedig ki gondolta volna az egyesület megalakításakor, hogy a könyvek, reklámok, hírlapok száma ily mértékben fog emelkedni? A kiscsomagnak a levélpóstával való továbbítása is bizonyára új fegyvert fog adni a küzdők kezeibe. Nem kétséges továbbá, hogy a gyarmatok önállósá-

gának fejlődésével is ennek az eszmének mindinkább erőteljesebb és hangosabb szószólói lesznek a kongresszusokon. Megjegyzem, hogy a kérdésnek a pénzügyi résztől eltekintve más, gyakorlati nehézségei is vannak. A szomszédos államok közt levő postaforgalom ugyanis az eddigi elveknek megfelelően, nem kerül tranzitstatisztikai felvétel alá. Ha a rendeltetési állam is kapna díjrészesedést, a szomszédos forgalmat is meg kellene állapítani, ami pedig jelentékeny munkatöbbletet okozna, annál is inkább, mert a szomszéd államokkal való forgalom a nemzetközi forgalomnak mindenhol igen jelentékeny része.

Magyar szempontból e kérdésnek nincs túlságos fontossága, sőt iparunk fejlődésével és az elszakított magyarok felé irányuló szellemi termékek forgalmának felszabadultával a kérdés jelentősége ránk nézve még inkább csökkenni fog.

Ez utóbbira ugyan, sajnos, egyelőre még nincs nagy reményünk. Ennek bizonyítására nem lesz talán érdektelen, ha a levélpostai rész keretében megemlékezem az egyik utódállamnak egy alapjában ellenünk irányuló, de szerencsére visszautasított javaslatáról. A nemzetközi szerződésnek van ugyanis egy cikke, a 41., amely az államoknak megadja a jogot arra, hogy területükről kitiltsanak minden olyan küldeményt, amelynek behozatala az ő területükre a saját törvényeik és szabályaik szerint tilos. Ezt mint az állami szuverénitás egyik megnyilvánulását nem is lehet kifogásolni, hiszen mi is ez alapon tiltjuk ki, illetve foglaljuk le pl. a kommunisták által becsempészni szándékozott röpiratokat. A kérdéses szomszédállam azonban, amely ezzel a jogosítvánnyal már eddig is az elképzelhető, sőt el nem képzelhető legnagyobb mértékben élt, most még tovább akart menni és olyan értelmű javaslatot nyújtott be a kongresszusra, amely szerint minden állam kötelezve lett volna minden olyan nyomtatványt kizárni a postai szállításból, amelynek tartalma az egyesülethez tartozó valamelyik másik állam, illetőleg annak berendezése ellen irányul. A javaslat szövege ez volt: „Egyik egyesületi ország sem fogja továbbítani azokat a küldeményeket, amelyek akár külsejükkel, akár tartalmukkal a közrendet és biztonságot veszélyeztetik, mégha ez a támadás az egyesület valamelyik másik országának biztonsága, vagy közrendje ellen irányulna is”. Végeredményben tehát ez azt jelentette volna, hogy pl. az összes európai államok kénytelenek lettek volna minden, a kommunizmus ellen írt munkától a postai szállítás jogát megvonni, mert azok az egyesülethez tartozó egyik állam, t. i. a szovjet léte ellen irányulnak. Mondanom sem kell, hogy a javaslat igazi célja az volt, hogy a magyar állam ne is vegye fel postára azokat a küldeményeket, — elsősorban sajtótermékeket — amelyek az utódállamok ellen irányulnak, azaz a magyar irredentizmus szolgálatában állanak. A javaslat csúfosan megbukott. Vezérigazgató urunknak, aki a javaslat ellen teljes erővel szállt síkra, jó segítőtársra volt a magyar érdemkereszttel kitüntetett egyik svéd delegátus, Lager, aki beszédében azt is mondotta, hogy nem kell minden nyomtatványban bombát látni. A javaslat történeti háttéréhez tartozik az, hogy annak benyújtását a csehszlovák, román, jugoszláv és francia kormányok közös egyetértéssel határozták el, amint ez a csehszlovák posta évi jelentéséből kitünik.

A szerződésre vonatkozó többi változások közül a fontosabbak a következők:

A hírlapok és időszaki folyóiratok részére engedélyezett 50%-os kedvezményre vonatkozóan a felmerült kételyek elosztatása céljából kimondták, hogy ezt nem élvezik a prospektusok, árjegyzékek és reklámok. A könyvek részére engedélyezett hasonlóképpen 50%-os kedvezményt viszont kibővítették; ezentúl a kedvezményt nemcsak a kiadók, hanem bárki is igénybe veheti. Jelentős megszorítás lesz viszont a könyvekre, hogy a kedvezmény nem alkalmazható, ha a könyv hirdetést tartalmaz, kivéve a borítékot és a védőlapokat.

A vakok részére szolgáló dombornyomású küldemények legmagasabb súlyát 3 kg-ról 5 kg-ra emelték.

A kedvezményes díjú küldemények számának szaporodása következtében és félreértések elkerülése végett a közönségnek figyelmébe kell ajánlani, hogy e küldeményeken azoknak nemét, t. i. nyomtatvány, üzleti papír, áruminta, kiscsomag tüntesse fel.

A válaszlevezelőlap válasz részére a feladó előzetesen rányomathatja az esetleges kérdéseket, amelyekre választ kér.

A nyomtatványoknál kimondták, hogy a díjkedvezmény szempontjából a nyomtatott szöveg, mint ilyen, ha azon nincs kézírással stb. történt változtatás, nem tehető vizsgálat tárgyává abból a szempontból, vajjon a szöveg személyes levelezés jellegű-e. Még egy magánlevél is, ha az nyomtatva van, nyomtatványként küldhető. Ez, mint tudjuk, éles ellentétben van a mi jelenlegi üzletszabályainkkal.

A könyvmegrendelőlapokra írható írásbeli közlemények körét kitágították. Ezentúl a lapokra rá lehet írni kézírással a fizetés módját, a szerző és kiadó nevét, az árjegyzéki számot, továbbá azt, hogy fűzve vagy kötve kéri a könyvet.

Postabélyeget — lebetűzötten, vagy lebetűzetlenül — ezentúl nyitott borítékban, azaz kedvezményes díj mellett nem lehet szállítani. Megjegyzem, hogy a magyar gyakorlat már eddig is ezt az elvet követte.

Nyomtatványok bérmentesítése a jövőben készpénzben is történhetik, úgy mint nálunk a belföldön. Ilyen esetben a nyomtatványra „taxe perçue” vagy hasonló tartalmú betűzöt kell ütni és e küldeményeken a helyi és kelti betűző alkalmazása sem kötelező.

Kötelezővé tették a külön express-ragjegynek használatát. Ama államok tehát, amelyek eddig az expresszküldemény jelzésére csak express-bélyeget használtak, ezentúl az előírástos vörösszínű express-ragjegyet is kötelesek lesznek rendszeresíteni.

Ablakosborítékok használata esetén a címet vagy gépirással, vagy tintával kell írni; ceruzával írt cím még közönséges levélnél sem fogadható el.

A díjjegyzék mellett való feladás kedvezményét kiterjesztették a levélpostára. Ennek különösen az árukat tartalmazó kiscsomagokra való tekintettel van nagy jelentősége. Ezt az újítást magánegyenek is bizonyára örömmel fogják üdvözölni, mert kisebb 1 kg-ig terjedő ajándékoknak a levélpostával való gyors továbbítását és a címzett részére való vám- és egyéb díjtól mentesen való kézbesítését fogja lehetővé tenni.

A távirati úton kért címváltoztatás egyszerűsítése és gyorsítása végett kimondták, hogy az ilyen kérelmet nem kell többé postai úton megismételni. Megjegyzem, hogy ezt a közönséges csomagokra is kiterjesztették.

A valakinek címére érkező nagyszámú küldemény utánküldésének megkönnyítésére, úgynevezett utánküldési borítékot rendszeresítenek.

A nemzetközi válaszdíjszelvény eddigi művészietlen alakját már régebben kifogásolták. Pályázatot írtak ki az új tervre, amelyet hazánkfia, Helbing Ferenc iparművészeti tanár nyert el.

Könyvelt küldeményekért felszólalni ezentúl nemcsak a felvevő igazgatás területén, hanem az egyesülethez tartozó bármely országban is lehetséges lesz. Ez a nyaralóközönség, kereskedelmi utazók stb. érdekeit lesz hivatva kielégíteni.

A zsákfüggvények kérdését az előkészítő bizottságban létrejött kompromisszumnak megfelelően rendezték. Ennek értelmében az ajánlott küldeményeket tartalmazó zsákra kötelezően vöröszínű zsákfüggvényt kell alkalmazni, míg a csak kedvezményes díjú küldeményt (nyomtatvány, áruminta, üzleti papír, kiscsomag) tartalmazó zsákra előírt kék és a csak közönséges leveleket és levelezőlapokat, továbbá a vegyesen, közönséges leveleket, levelezőlapokat és kedvezményes díjú küldeményeket tartalmazó zsákokra meghatározott fehérszínű zsákfüggvény alkalmazása fakultatív lesz. Az új rendszernek mindenesetre meg lesz az az előnye, hogy a vörös zsákfüggvényes, tehát könyvelt küldeményeket is tartalmazó és egyenkint jegyzékelendő és átadandó zsákok megvizsgálására több idő fog jutni.

A nem tranzit, hanem általános statisztikai felvételek tartamának meghatározását az egyes államok tetszésére bízták. Az eddigi 7 napos statisztika ellen, — annak költséges volta miatt — különösen Németország harcolt, ahol az általános statisztikai felvételek jelenleg is csak egy napig tartanak.

A hamisnak látszó bélvegekre vonatkozóan eddig fennállott kölcsönös jogsegély, mint felesleges és alig igénybevett eljárás megszűnik. Minden államnak módjában van a nála feladásra kerülő ilyen küldeményt esetleg visszatartani.

A különböző eljárásoknál az ú. n. tengerentúli államokra vonatkozóan hosszabb idő van megállapítva, de mindeddig nem volt szabályozva, mit kell érteni tengerentúli állam alatt. A fogalmat tisztázták és az eddigi, már idejét múlta kifejezés helyett a „távoleső állam” kifejezést fogadták el és meghatározták, hogy egymástól távolesőknek azokat az államokat kell tekinteni, amelyek közt a legrövidebb szárazföldi vagy tengeri út tíz napnál hosszabb. Az iroda minden egyes államra vonatkozóan összeállított ily kimutatást közzé fog tenni.

A légi postára vonatkozóan a kongresszus általában elfogadta az 1927-ben Hágában tartott első légi postai konferencia határozatait és azokat, mint különálló részt a szerződéshez csatolta. A lényegesebb eltérésekből a következőket említem meg.

A légi postai díjakról való leszámolás ezentúl az igazgatások közt is a bruttó súly szerint történik.

A légi postai küldeményeket lehet ezentúl készpénzben is bérmen-

tesíteni. Ez esetben a felvevő tisztviselő felírja a küldeményre a beszedett díjat. Az intézkedésnek az volt az oka, hogy a nagyobb távolságra szóló légipostai küldemények díja oly magas, hogy a megfelelő értékű bélyegeknek a küldeményekre való felragasztása sokszor lehetetlen volt és pótlapokat kellett a küldeményekhez fűzni.

Az értéklevél- és értékdobozegyezmény nem sokban változott. Nagyobb horderejű az a határozat, hogy a kézbesítés utáni felszólalásnak sokat vitatott szabályait ismét megváltoztatták és pedig a rendeltetési igazgatás előnyére. A jövőben csak akkor kap a felszólaló kártérítést, ha a rendeltetési igazgatás által elfogadott módon bizonyítja, hogy a kifosztás, illetőleg sérülés a kézbesítés előtt történt. Ezzel persze a tágabb lelkiismeretű igazgatások részére az utólagos felszólalás elvesztette gyakorlati jelentőségét, mert mindig módjukban áll kijelenteni, hogy a bizonyítékokat nem tartják kielégítőnek.

A csomagegyezményben már néhány nagyobb változás van, amelyek közül azonban egy párnak a közönség nem fog örülni. T. i. díj-emelés lép életbe a 10 kg-os csomagnál és pedig az eddigi 90 centimeről 1 frankra; továbbá a vámközvetítési és házhozkézbesítési díjnál, amelyek eddig együttvéve nem haladhatták meg az 50 centimeot, a jövőben pedig e címeken külön-külön 50 centimeot lehet szedni. Hasonlóképpen emelés van a díjjegyzékes csomagoknál, amelyek díja az eddigi 25 centime helyett 50 centime lesz. Ezek közül mindenesetre legérzékenyebb a vámközvetítési és házhozkézbesítési díj emelése. Megjegyzem azonban, hogy a díjemelés nem kötelező, mert az 50—50 centime a beszédhető legmagasabb díjat jelenti. A magyar igazgatás egyébként a díjemelések ellen volt és harcolt e javaslatok ellen, amelyek Németországból eredtek.

Bizonyos viszonylatokban díjcsökkenést fog jelenteni az az újítás, hogy a csomagegyezményt aláíró országokból eredő és az egyezményhez nem csatlakozott országokba szóló csomagokat az egyezményt aláíró államok a nemzetközi díjszabásszerinti díjért lesznek kötelesek átszállítani. Ez például az Amerikába szóló csomagjaink díját jelentősen csökkenteni fogja, mert ezeket eddig Németország a csomagegyezményben előírt díjnál jóval drágábban szállította.

A csomagok súlyhatárának lassú emelkedése tovább tart. Eddig a csomagegyezmény a csomag maximális súlyát 10 kg-ban állapította meg. Az új egyezmény a súlyhatárt felemeli 20 kg-ra; igaz, hogy a 10—15 és 15—20 kg-os súlytétel rendszeresítése, úgy mint már eddig is az 5—10 kg-osoké, egyelőre csak fakultatív lesz.

A sürgős csomagok díja a tengerentúli viszonylatokban olcsóbbodik, mert a sürgős csomagok tengeri szállításának díját ezentúl csak egyszerűen kell számítani.

A díjjegyzéket egységesítették, azaz ismét visszatértek arra, hogy a feladó csak a csomagot a kézbesítéskor terhelő összes, tehát vám- és egyéb díjak viselését vállalhatja magára.

A szállítólevél hátlapján a feladó a kézbesíthetatlenség esetére szóló rendelkezéseit a neki megfelelő rész aláhúzásával is feltüntetheti.

A közönséges csomagokat is legalább kilogrammnyi pontossággal kell mérni.

A csomagra vonatkozó tudakozványok elintézésénél a közbeeső kicserélő hivatalok egy új nyomtatvány útján egyidejűleg a felvevő-hivatalt is értesíteni tartoznak. Így ennek mindig tudomása lesz arról, hol jár a tudakozvány.

A szállítólevél színét egységesítették. Ezentúl azt mindenhol fehér színben kell előállítani. Itt jegyzem meg, hogy az utalványoknál az egységes színt nem fogadták el, azzal az indokolással, hogy a kifizetett utalványok rendezésénél, a szórásnál, előnyös, ha az egyes álmok más-más színű utalványt használnak.

Ha a csomag feladója saját címéül szállodát vagy poste-restante-ot tüntet fel, a felvevőhivatalnak joga lesz az esetleges visszaküldési stb. költségekre biztosítékot igényelni.

Az *utalványegyezmény* keretében nagy vita folyt az utalvány és a vele kapcsolatos utánvételi díjakról. Egyesek a díjakat jelentősen emelni akarták s mint előbb említettem, e díjemelést alig lehetett kivédeni. Végeredményben azonban a teljes ülésen még egy bizonyos díjmérséklés is lehetővé vált. Az utalvány és utánvételi díj csökkentése természetesen igen nehéz, mert e díjon a felvevő és kifizető igazgatás eddig egyenlő arányban osztoztak. A kérdést úgy oldották meg, hogy meghatározták azt az állandó összeget, amit a felvevő ország a kifizető országnak megtérít, viszont a felvevő igazgatás által szedhető díjat maximális összegben határozták meg. Ha tehát valamely állam az utalványdíjait le akarja szállítani, ezt ezentúl módjában lesz elérni oly módon, hogy a díjból őt illető részt csökkentheti. Megemlítem még, hogy a kifizetési felhatalmazásért ezentúl ugyanazt a díjat lehet szedni, mint az utalvány érvényességének meghosszabbításáért.

A kisebb egyezményekről nincs sok mondani való.

A *megbízásnál* a bemutatási és beszédési díjat, amely eddig 20, illetőleg 30 centime volt, 25 centimeban egységesítették.

A *hírlapegyezménynél* az előfizetési idő minimumát az eddigi 15 nap helyett három hónapban állapították meg.

Ezekben óhajtottam beszámolni a kongresszus által elfogadott fontosabb újításokról és most a kongresszus külsőségeiről óhajtok néhány szót szólni.

Az ötévenkint összeülő és a világ minden népének kiküldötteit magában foglaló postakongresszusok módot és alkalmat adnak arra, hogy a vendéglátó állam bemutassa postai fejlettségének, továbbá nemzeti kultúrájának és művészetének fokát. Érthető volt tehát, hogy a kongresszus minden tagja nagy várakozással tekintett a körülbelül kéthónapig tartó kongresszus elé, amelynek keretében a büszke Anglia nagy természeti és kulturális kincsei fognak szeme elé tárulni. A látottak felülmúltak minden várakozást. Szinte megdöbbenve láthatták, különösen a magunkfajta szegényebb nemzetnek fiai azt a hihetetlen gazdagságot, amit a szerencsés Anglia az évszázadokon át élvezett splendid isolation alatt összegyűjtött. A múzeumairól, amelyeknek alapos megnézésére a két hónap akkor sem lett volna elegendő, ha más dolgunk sem lett volna, igazán elmondhatjuk, hogy a világ minden részéből eredő kulturális és művészeti alkotások bő kincstárjai. Hányszor kellett szomorú szívvel akár a British, akár a Victoria és Albert, vagy más múzeumokban olyan nagyértékű magyar eredetű

dolgokat látni, amelyet persze az angol pénz vonzott oda! De telve is vannak múzeumaik látogatókkal, noha mindegyik nyitva van a délutáni órákban is, sőt pl. az említett óriási, 145 tereméből álló Victória és Albert múzeum a nyári hónapokban hetenkint kétszer este 9-ig van nyitva.

Már ezek a csodálatos kulturális kincsek is nagy embertömegeket vonzanának Londonba, ha az egyébként is nem volna a világ fővárosa. Pedig, hogy mennyire az, arról a két hónap alatt is meg lehetett győződni. Nincs a világnak népfaja, legyen az bármily színű, amelyből ne lehetne ott egész tömegeket látni. Szinte szédítő is ennek folytán a nagy pályaudvarok forgalma. A város belsejében pedig néha már csődöt mondanak a forgalmi eszközök. Délután 4 és 6 óra között a belső városrészekben sem az autó-, sem az autobszervező, de még a gyalogos sem tudja előre meghatározni, hogy egy bizonyos helyre pontosan mennyi idő alatt jut el, annyira nagyok a forgalmi torlódások. Egyetlenegy segítség van, a földalatti vasutak, amelyek vonalhosszúkkal és a szállított utasok számával (évente 350 millió), még a szintén nagyon fejlett párisi földalattit is messze maguk mögött hagyják. Az egyes állomásokon 3—4 pályaudvar van egymás alatt, amelyekhez liftek, mozgólépcsők szállítják az utasokat és amelyeken 1—2 percenként rendkívül gyorsjárású villamosvasutak száguldanak, hosszú kocsisorokkal, bennük kivétel nélkül párnázott ülésekkel. Angliában egyébként a nagy vasutakon is — ahol csak két osztály van: I. és III. — minden ülés párnázott. Közismert dolog, hogy Londonban a lakosság jelentékeny része a környékbeli telepeken lakik. Ezeknek összeköttetése a központtal igazán a legkényesebb igényeket is kielégíti. A vonatok számának jellemzésére megemlítem, hogy ennek a környék-hálózatnak egyik állomásán, a Clapham Junctionon, naponta 1730 vonat fut keresztül!

Hogy a nagy vasutaik percnyi pontossággal járnak, nem is tűnt már fel. De hogy egyes fővonalakon naponta 10—15 gyorsvonatpár jár, közte olyanok, mint a Flying Scotch, amely megállás nélkül teszi meg a London—Edinburg közti 630 km-es utat, az már igazán ámulatba ejtett. Persze ez a megállás nélküli hosszú menet csak úgy lehetséges, hogy a mozdony menetközben vesz vizet olyképpen, hogy a két sín között kb. 2 km. hosszúságban, vályuszerű, vízzel telt csatorna van, amelybe leeresztik a mozdony erre szolgáló berendezését és így automatic meneteközben telik meg a mozdony víztartálya.

Magától értetődik, hogy ennek a hatalmas városnak, ahol a lakosok száma kb. annyi, mint Csonka-Magyarországban, óriási postai forgalma van. Hogy mennyire állam az államban ez a nagy város, arra jellemző, hogy a Londonban feladott levelezés igen tekintélyes százaléka helybe szól. Ehhez a forgalomhoz természetesen megfelelő személyzet kell. Londonban magában — a táviró és a távbeszélő személyzetet nem számítva — kb. 35.000 postás van. A londoni utcák forgalmi csődje a postaigazgatást is külön postai földalatti vasút létesítéséhez vezette. Nekünk is megmutatták e büszkeségüket, amely lehetővé tette, hogy egyes főbb hivatalok közt a levél és csomagzsákokat vezető nélkül szaladó, tehát központból irányított, igen gyorsan száguldó vonatok szállítják. A berendezés egészen új (1928-ban nyitották

meg), azonban oly jól bevált, hogy jelentékenyen ki fogják bővíteni. Az egyes állomásokon a vonat csak pár percig áll, mert a zsákok felrakása egy elmés szerkezet útján egész csekély időt igényel. Igaz, hogy jelentékenyen hozzájárul ehhez az a körülmény is, hogy az angol posta a csomagjait mindenhol, tehát a belföldi viszonylatokban is, zsákokban szállítja. Ez kétségtelenül jelentékeny időmegtakarítást jelent, noha a költsége bizonyára igen nagy.

Az angol postának azonban nemcsak a hatalmas belföldi, hanem a viszonylag még nagyobb nemzetközi forgalmat is le kell bonyolítani. Ez utóbbi forgalomból is látszik, hogy Anglia mennyire a világ központja. A londoni levélpostai kicserélő hivatal által a külföldre indított zsákok száma — ideértve a külföldről érkezett átmenő zárlatok zsákjait — hetenkint kb. 32 ezer, amelyből 12 ezer az európai államokba, 20 ezer pedig az egyéb államokba szól.

A légi postai forgalom nagyságára pedig jellemző, hogy az indított légi postai levelezés darabszáma naponta 20—22 ezer közt van, ami mind külföldi rendeltetésű küldeményt jelent, mert Angliában nincs belföldi légi postai forgalom.

Ha azt a módot és eszközöket nézzük, amellyel az angol posta ezt a hatalmas bel- és külföldi forgalmat lebonyolítja, azonnal szembeötlik az a különös keveréke a konzervatív, régi szokásokhoz való ragaszkodásnak és a modern praktikus érzéknek, ami az angol életet annyira jellemzi. Míg, amint említettem, a külön földalatti postavasúttal a világon úttörők voltak, az utcai levélszekrényeiket, a híres hengeralakú, pirosszínű pillar-box-okat kézi erővel ürítik ki, akként, hogy egy alkalmazott közönséges zsákkal a hátán gyalogosan szedi össze a leveleket. A levélkézbesítőnek hasonlóképpen nincs táskája, hanem úgy, mint a levélgyűjtő, a hátára vetett zsákban viszi a leveleket. A belső városrészekben azonban naponta hatszor kézbesítőnek és pedig utoljára este fél 9-kor. Természetesen ez csak úgy lehetséges, hogy a gyűjtés és a kézbesítés is, teljesen decentralizálva van, 105 indító- és kézbesítőhivatattal, ami egy akkora városban, mint London, egyébként nem is volna másképp elképzelhető. Érdekes, hogy viszont a közigazgatásuk a teljes centralizációt mutatja. A vezérigazgatóságuk, a General Post Office, a 2000-et meghaladó személyzetével, közvetlenül látja el az egész postaigazgatást és csak bizonyos számadási ellenőrzést teljesítenek az ú. n. felügyelőségek, „surveyor”-ök az egyes nagyobb vidéki városokban. Mint tudjuk, ennek szöges ellentéte a német postaigazgatás, amely az abszolút decentralizációt valósította meg. Érdekes vitának voltam egyszer tanúja, amelyet egy angol és egy német postás a két teljesen eltérő rendszer előnyeiről és hátrányairól folytattak. Önkéntelenül eszembe jutott egyik egyetemi professzorom tanítása: nincs jó és rossz törvény, nincs jó és rossz rendszer, csak jó és rossz bíró, jó és rossz tisztviselő van. A legjobb rendszert és legjobb törvényt tönkretelheti egy hozzá nem értő, lélek nélküli tisztviselő, viszont a legrosszabb szabályt lehet úgy végrehajtani, hogy annak minden érdessége eltűnjék. A törvény és szabály nem egyéb, mint hideg anyag, amelybe a jó tisztviselő lehel lelket.

A kongresszus a körülbelül 200 tagjával, igen érdekes és tanulságos látványt nyújtott. Nemcsak külsőségekben, a különböző exotikus

delegátusokkal, hanem a temperamentum, jellem és műveltség tekintetében is érdekes volt ez a nagy nemzetközi társaság.

*

A kongresszus nagy jelentőségére való tekintettel igen sok államot a vezérigazgató személyesen képviselt. Büszke lehet a magyar posta arra, hogy ebben a nagy illusztris vezérigazgatói csoportban a mi vezérigazgatónkat mindenhol különös megbecsülésben részesítették és pedig nemcsak a tanácskozások folyamán, hanem a külsőségekben is, így az ünnepélyeken mindig a legelőkelőbb helyek egyikére ültették, a kongresszus befejezésekor pedig őt kérték fel, hogy az első, tehát a főbizottságban az elnököt üdvözlje. Rendkívül jól esett az angoloknak viszont, hogy vezérigazgatónk a kongresszus általános helyeslésével találkoзва, azt a szép gondolatot vetette fel, hogy a kongresszus, amely először ülésezik Angliában, ajánljon fel a nagy Hill, a pennypörtő megalkotójának emlékére egy ezüst plakettet az angol igazgatásnak. A plakettet már meg is csinálták és az az angol igazgatás épületében van elhelyezve. Érdekesnek tartom megemlíteni, hogy a postaegyesület 25 éves jubileuma alkalmából Bernben felállított és az egyetemes postaegyesületet jelképező szép szobor gondolata szintén magyar embertől, a magyar posta első vezéréből, Gervay Mihálytól ered, aki ezt az eszmét még 1885-ben, a lisszaboni kongresszus alkalmából, amelynek korelnőke volt, vetette fel.

A postaigazgatások ötévenként összeülő, ezúttal kilencedik kongresszusa befejezést nyert. Reméljük, hogy a kongresszus által hozott újítások a köz javára válnak. A kongresszusi delegátusok viszont, amikor a kongresszus végeztével Londonból a szélrózsa minden irányába szétmentek, nemcsak a szinte álomba illő és kaleidoszkópszerűen állandóan változó élmények emlékét, hanem egy másik értékes kincset is magukkal vittek: a világ összes országaiból szerzett barátokat. A Skótországbán tartott négynapos kirándulás alatt, az egyes bankettek befejezésekor, ősi skót szokás szerint a társaság kéz a kézben elénekelte a „good fellow”, „jó pajtás” című dalt. Ha valaha, úgy e társaságra illett e bájos skót dal: good fellow, jó pajtásokból állt ez a kongresszus, mondhatni egy nagy családot alkotott, amit bizony nem minden nemzetközi összejövetelről lehet elmondani.

Interurbán kapcsolások lebonyolítása a budapesti új interurbán központban.

Irta: FÜVES DEZSŐ, m. kir. posta-műszaki tanácsos.

(Folytatás.)

4. Átmenő beszélgetések.

A távolsági vonalak is számozva vannak. Számozásuk a következő:

A nemzetközi vonalaké	2001-től 2200-ig
Az I.-rendű belföldi vonalaké	2201-től 2500-ig
A II.-rendű belföldi vonalaké	2501-től 6500-ig
A szimultán vonalaké	6501-től 6800-ig
A duplex-áramköröké	6801-től 7000-ig
A nagyfrekvenciájú művonalaké	7001-től 8000-ig.

Az átmenő beszélgetést a budapesti interurbán-központban mindig a magasabbrendű vonal honos munkahelye bonyolítja le. Így, ha belföldi állomás külföldit kér, akkor a nemzetközi vonal honos munkahelye, azonos rendű vonalak kapcsolása esetén pedig a nagyobb forgalmú, nehezebben hozzáférhető vidéki központba futó vonalaké.

A budapesti és vidéki kezelők felváltva adnak egymásnak két-két kapcsolást, amely kettőbe számít, egyikként az átmenő beszélgetés is. Amennyiben a kérdéses irányban több vonal is rendelkezésre áll, egy részükön egyik, a másikon a másik irányú beszélgetéseket bonyolítják le.

A vidéki hívó fél bejelentésére annak központja távbeszélőjegyet, az utóbbi bejelentésére pedig a budapesti interurbán (koncentrációs vagy éjjeles) munkahely kezelője átmenő-lapot vesz fel (a 3-ik ábrán feltüntetett nyomtatványra).

Tegyük fel, hogy pl. Baja központ jelentett be a budapesti vonala honos munkahelyének egy Budapesten átmenő beszélgetést Baja 50. és Érd 8. sz. előfizetők között. A beszélgetést a budapest—bajai áramkör honos munkahelye bonyolítja le, mert magasabbrendű az érindél. (Ha Érd jelentett volna be átmenő beszélgetést Bajával, akkor az érdi vonal honos munkahelye vette volna fel az átmenő-lapot és azt csőpostával a csőposta felügyeleti-asztalra küldte volna, az pedig ugyanily úton a magasabbrendű bajai munkahelyre.)

Lehet, hogy amikor a kérdéses átmenő-beszélgetés lebonyolítása sorra kerül, a két érdekelt kezelő érintkezésben van egymással a budapesti munkahely egyik kérdő-zsinórján át, amelynek dugója a bajai áramkör honos kapcsolójába van dugaszolva, annak átváltó-kulcsa befelé, beszélő-kulcsa pedig kifelé van állítva. A hívó fél központjának (itt Bajáé) kezelője jelzi, hogy a bejelentésnek megfelelően hozza az 50. számú állomását és azt mindjárt fel is csengeti, a budapesti kezelőtől pedig kéri az Érd 8-at. Ugyanakkor a budapesti interurbán-kezelő az alábbiak szerint jár el: Lenyomja a transit-billentyűt (4. ábra Tr.) és vár, amíg a mellette levő jelzőlámpa kigyullad, tehát az automata kapcsoló-berendezés az interurbán-munkahely beszélőkészletét az egyik szabad transit közvetítő-munkahely beszélőkészletére kapcsolta és ugyanakkor az utóbbi munkahelyen a hívó-lámpát figyelmeztetésül kigyújtotta. (7. ábra Trh.)

Az interurbán-kezelő ekkor megmondja a transit közvetítő-kezelőnek a kívánt irányt (a jelen példában Érd). A transit-kezelő erre kézbe veszi egyik szabad transit-közvetítő dugóját és visszamondja annak számát (pl. 25-ösre). Az interurbán-kezelő most az interurbán honos kapcsolójában levő közvetítő dugó párját képező összekötő-dugót a visszamondott számú (25-ös) transit közvetítő-kapcsolóba (4-ik ábrán: Tr. k.) dugaszolja, mire a transit közvetítő-munkahelyen

kigyullad a kérdéses transit közvetítő-vonal (25-ös) várakozási lámpája (V. 1.). Ebből látja a transit közvetítő-munkahely kezelője, hogy az interurbán-kezelő valóban a visszamondott (25-ös) számú transit közvetítőhüvelybe dugaszolt. Ezután három eset fordulhat elő:

a) A kért irányban van szabad vonal, amelynek tehát a transit közvetítő-váltón egyik foglaltsági lámpája sem ég. Akkor az utóbbi munkahely kezelője a kézben tartott (25. sz.) transit közvetítő-dugót a szabad vonal (érdi) vonalkapcsolójába (7. ábra, multiplex-kapcsolók) dugaszolja, mire a várakozási lámpa kialszik, az interurbán-munkahelyen pedig az eddig sötét lejelentő-lámpa (4. ábra) lobogni kezd. Minden más munkahelyen pedig, ahol van, kigyullad a dugaszolt vonal foglaltsági, illetőleg multiplex foglaltsági lámpája.

A lejelentő-lámpa lobogása azt jelzi az interurbán-kezelőnek, hogy a transit közvetítő-kezelő szabad vonalat adott. Az interurbán-kezelő tehát most az alkalmazott zsinórpár beszélő-kulcsát külső-állásban hagyva, átváltó-kulcsát is külső-állásba állítja.

Azután a kérdéses zsinórpár csengető-kulcsának kifelé húzásával felcsengeti a hívott központot (Érd) és kéri a hívott állomást.

A hívott központ erre felveszi az adatokat az ú. n. érkezési-lapra és felcsengeti a hívott állomást (Érd 8. sz.) és értesíti, hogy honnét keresik. A budapesti interurbán-kezelő is meggyőződik arról, hogy az előjegyzett állomás jelentkezett, majd átváltó-kulcsát középre állítja (a lejelentő-lámpa erre elsötétedik) és felszólítja a feleket a beszélgetésre, azután beszélő-kulcsát kihallgató-állásba tolja. Amikor a felek összejöttek, indítja a 3 perces órát, lebélyegzi az átmenő-lapot, illetőleg gyengeforgalmú órákban kézzel felírja arra a beszéd kezdetét, az alkalmazott zsinórpár beszélő-kulcsát pedig középállásba állítva, kilép a vonalból. Három perc elteltével a budapesti interurbán-munkahely 3 perces órája jelez, a vidéki központoké szintén.

Erre mindegyik kezelő a vonalba lép (a budapesti beszélő-kulcsát magafelé húzva), a hívó központ megkérdezi a hívó felet, hogy kívánja-e a beszélgetést folytatni. Ha igen, akkor azt közli a másik két kezelővel, mire ismét kilépnek a vonalból.

Amikor a felek a beszélgetést befejezik CB. hálózatban a hallgatónak a készülékre tételével, induktoros hálózatban a hallgatónak a készülékre helyezése után csengetéssel lejelentenek. Erre a végső központok a feleket a megfelelő dugó kihúzásával bontják és a vonalba lépnek. Ha a budapesti kezelő még nem lépett volna be, a vonalra rácsengetnek. Ekkor a budapesti interurbán-munkahely alkalmazott zsinórpárjának lejelentő-lámpája kigyullad, a budapesti kezelő beszélő-kulcsát maga felé húzva, a vonalba szintén belép, a hívó központ kezelője pedig — amennyiben a beszélgetés 3 percnél hosszabb ideig tartott — közli, hogy a lefolyt beszélgetés hány perces volt. Ha a hívott központ kezelője idejében nem lépett volna be, a budapesti kezelő csengeti fel és tudatja vele a beszélgetés időtartamát. A beszélgetés végének időpontját, a beszélgetésre igénybe vett áramkör (budapesti központban kettő) számát és időtartamát feljegyzik, a 3 perces órát nyugalmi állásba állítják. Azután a budapesti kezelő beszélő-kulcsát is nyugalmi (közép) állásba állítja és zsinórpárját bontja. Erre a transit közvetítő-munkahelyen kigyullad az al-

kalmazott transit közvetítő-vonal bontó lámpája, tehát ez a munkahely is bont.

b) A kért irányban (Érd) nincs szabad vonal, csak olyan, amelynek valamelyik foglaltsági lámpája ég.

Akkor a transit közvetítő-munkahely kezelője, a kézben tartott (25. sz.) transit közvetítő-dugót a kért irányban rendelkezésre álló vonalak közül az egyiknek most is a vonalkapcsolójába dugaszolja. A transit közvetítő-vonal várakozó-lámpája ekkor nem alszik ki és az interurbán-munkahely alkalmazott zsinórpárja mellett a lejelentő-lámpa sötét marad, az interurbán-kezelőnek tehát átváltó kulcsát a belső állásból kimozdítani nem szabad, mert az oda kapcsolt vonal még nem szabad.

Amint a vonal felszabadul, a transit közvetítő-munkahelyen kialszik a várakozó lámpa, az interurbán-munkahelyen pedig a lejelentő-lámpa lobogni kezd. A további eljárást és jelzéseket az előző (a) pont alattiakból ismerjük.

Megtörténik azonban, hogy a kért irányban nem az a vonal szabadul fel, amelyet a transit közvetítő-kezelő az interurbán-munkahelyre kapcsolt, hanem egy másik. Akkor a transit közvetítő-kezelő az alkalmazott transit közvetítő-dugót a még foglalt vonal kapcsolójából kihúzza, a felszabadult vonaléba dugaszolja át, mire a várakozási lámpa kialszik, az interurbán-munkahely pedig megkapja a szabad jelzést. A további eljárás és jelzések az előzőkből ismeretesek.

c) A kért irányban rendelkezésre álló vonalak mindegyike kétszeresen foglalt, tehát mindegyiknek mindkét foglaltsági lámpája ég. Ily esetben a transit közvetítő-kezelő a transit közvetítő-dugót a kért irányba menő valamelyik vonal várakozási kapcsolójába dugaszolja. Ez a várakozási kapcsoló csak a transit közvetítő-dugó megfelelő helyen tartására szolgáló üres hüvely, tehát a vonallal semmiféle összeköttetésben nincs. Az interurbán-kezelő azonban figyelemmel kíséri a kérdéses irányba futó összes vonalak foglaltsági lámpáit és mihelyt azok közül valamelyiknek legalább egyik foglaltsági lámpája kialszik, az alkalmazott transit közvetítő-dugót azonnal annak vonalkapcsolójába dugaszolja át.

A transit közvetítő-vonal várakozási lámpája természetesen csak akkor alszik ki, és az interurbán-munkahely alkalmazott zsinórpárjának lejelentő-lámpája csak akkor ad szabad jelzést, ha a transit közvetítő-kezelő a várakozási kapcsolóból teljesen szabad vonalra dugaszolt, illetőleg amikor a dugaszolás után a vonal teljesen felszabadult. Innen kezdve az eljárás ugyanolyan, mint fentebb láttuk.

Az interurbán munkahely honos vonalait transzitalás céljából gyakran kénytelen a transit közvetítő-munkahelynek átadni, tehát bontani. Ilyen esetben egy éppen soron levő átmenő-beszélgetés lebonyolításához is csak akkor foghat, amikor az ahhoz szükséges honos vonala felszabadul. Ezen körülményt a vonal foglaltsági lámpájának kialvása jelzi.

Az interurbán-kezelő akkor az egyik szabad kérdő-dugójával először a hívó központba futó vonal honos kapcsolójába dugaszol, átváltó-kulcsát belső, a beszélő-kulcsát külső állásba állítva. Azután csengő-kulcsának kifelé nyomásával felcsengeti a hívó központot és

kéri tőle a hívó felet. Tovább a kezelők eljárása és minden lámpajelzés ugyanaz, mint az átmenő-beszélgetéseknél fentebb láttuk.

Vannak interurbán vonalaink, amelyeket ha egymással átmenő beszélgetésre Budapesten az interurbán, koncentrációs vagy éjjeli munkahelyeken összekapcsolnak, a két vidéki fél egymást gyengén hallja és érti. Az ilyen vonalakat elkészített művonalaikkal együtt az erősítő munkahelyre is rákapcsolják úgy, hogy a vonalat valamelyik vonalkapcsolóra (8. ábrán *v.*), annak művonalát pedig az alatta levő művonalkapcsolóra (*mv*) kötik.

Az erősítő munkahelyek rendeltetése tehát az, hogy az összetartozó kérdő- és összekötő- (8-ik ábrán *k* és *ö*) zsinórpárjaival ezek erősítő berendezésére kapcsolt két interurbán vonal bármelyikén a budapesti interurbán-központba legyengülve érkező beszédáramot felerősítve, továbbítsák a másik vonalra, tehát a hívó és hívott fél között folyó Budapesten átmenő beszélgetések hallhatóságát és érthetőségét növeljék.

Ha az interurbán munkahely kezelője valamelyik vidéki központ bejelentésére olyan viszonylatban vesz fel átmenő-lapot, amelynél igénybe vehető áramkörök közül mindkét irányban legalább egy áramkör az erősítő-váltóra van kapcsolva, akkor a kezelő az átmenő-lapot csőpostával a csőposta-központba, az utóbbi pedig az erősítő-váltóra (8. ábra) küldi.

Amint korábban láttuk, az erősítő-munkahelyen úgy a kérdő, mint az összekötő zsinór kettős. Minden négy összetartozó zsinór egy-egy erősítő-berendezésre van kapcsolva, egy-egy erősítő-munkahely tehát egyidejűleg 4, illetőleg 3 erősített beszélgetést bonyolíthat le.

Az erősítő-kezelőnek olyan vonal kapcsolójába, amelynek mindkét foglaltsági lámpája (honos és multiplex) ég, dugaszolni nem szabad, csak olyanba, amelynek egyik foglaltsági lámpája sem ég, vagy legfeljebb egy. Ha a vonal a dugaszoláskor foglalt volt, a dugóhoz tartozó figyelő-lámpa (Lfl, vagy Fl) sötét mindaddig, amíg a vonal a másik munkahelyen fel nem szabadult, mert akkor villogni kezd (szabadjelzés). A beszélgetés lebonyolításához csak akkor foghat az erősítő-kezelő, amikor már mindkét vonalba dugaszolt dugó lámpája villog. A kezelő a vonalat és annak művonalát egy fogással kapcsolja, mert egy vonal és egy művonalkapcsolására szolgáló dugó szigetelten össze van erősítve. Kapcsoláskor úgy a kérdő, mint az összekötő dugópár külső dugójának vonal-, a belsőnek pedig művonalkapcsolóba kell kerülni.

A vonalak kapcsolásakor az erősítő-kezelő beszélő-kulcsát azonnal beszélő-állásba állítja, mert csak így kaphatja a szabad jelzést. Ha azután már mindkét figyelő-lámpa villog, akkor a csengető-kulcs befelé tolásával a kérdő-zsinórra, illetőleg az azzal kapcsolt hívó-központra csenget, átváltó-kulcsát befelé tova, kéri attól a hívó felet. Azután átváltó-kulcsát kifelé állítja, csengető-kulcsának kifelé húzásával felcsengeti a hívott központot, bemondja annak az érkezési-lap kiállításához szükséges adatokat és kéri a hívott felet. Majd átváltó-kulcsát középre, beszélő-kulcsát pedig belső állásba állítja. Az utóbbi kulcsnak a beszélő állásból való kimozdításakor az eddig villogott figyelő-lámpák kialszanak.

Amikor a felek összejöttek, a budapesti kezelő az erősítést az alkalmazott zsinórokhoz tartozó és azok kulcsaitól jobbra eső (8. ábra) gombnak hátrafelé csúsztatásával fokozatosan bekapcsolja, azután beszélő-kulcsát is közép-állásba hozza, indítja a 3 perces órát, az átmenő-lapon feltünteteti a beszéd kezdetének időpontját és beszélgeti a feleket.

A három perc leteltével a kezelők a vonalba lépnek és pedig a budapesti kezelő beszélő-kulcsának külső-állásba állításával. Ezen utóbbi kulcs-állítás kikapcsolja az erősítőt, a kezelő tehát erősítés nélkül beszél és hall. Ha a hívó központ a beszélgetés időtartamának meghosszabbítását engedélyezi, akkor a kezelők kilépnek a vonalból, az erősítés ismét bekapcsolódik.

A beszéd befejeztével a felek lejelentenek, mire a vidéki központok a két állomást bontják és Budapest felé szintén lejelentenek. Erre az erősítő-munkahely alkalmazott zsinórjának lejelentő-lámpái kigyulladnak és a vonalba a budapesti kezelő is belép. Ezután a kezelők a hívó központ bemondása alapján egyeztetnek, az előjegyzéseket kiegészítik, bontanak, az órákat, kulcsokat rendes állásba hozzák.

Amikor a budapesti kezelő bont, az erősítő-munkahely lejelentő-lámpái kialszanak, a többi munkahelyeken pedig a fenti kapcsolás alatt égve lévő foglaltsági lámpák elsötétednek és így az igénybevett áramkörök a további honos kapcsolások számára ismét igénybe vehetők.

A posta és a közönség.

Irta és a Postás Kultúr- és Zeneegyesület szakirodalmi szakosztálya által rendezett felolvasó ülésen előadta:

Dr. KOVÁCS JÓZSEF, m. kir. postatanácsos.

Gondolkoztak-e már valaha azon a tényen, hogy a posta valamennyi alkalmazottja közül, miért csak a posta kézbesítő személyzetét, a levélhordókat, veszi körül bizonyos fokú népszerűség, holott ezek is visznek rossz hírt, kézbesítenek kellemetlen küldeményeket. velük is akad itt-ott baj és kellemetlenség. Ezzel szemben, ha a felvevő munkahelyeknél alkalmazott postai munkaerőkről van szó, a közönség minden tagja tud valami epés, csípős megjegyzést, történetkét elmesélni, mely történet szenvedő hőse mindig a szegény közönség, a cselekvő hős, a „postás” pedig, mint türelmetlen, belátástalan s nem egyszer bárdolatlan, goromba hivatalnok van jellemezve.

Tudnak-e önök a napilapok „Közönség köréből” stb. cím alatt megjelenő olyan közleményeire visszaemlékezni, melyek valamely postahivatal felvevő alkalmazottjának feltűnő udvariasságát, szolgálatkészségét, türelmességét emelték volna ki és állították volna oda követni való mintakép gyanánt? Hiszen még a P. R. T. is külön dícséretre tartotta érdemesnek ez erényekben kitűnt egyik derék női kartársunkat.

Nem gondolják-e azt, kedves olvasóim, hogy annak is mélységes

okai vannak, hogy a magyar posta vezérigazgatója, amikor helyét elfoglalta, a posta személyzetéhez intézett beköszöntőjében is mindenekelőtt a közönséggel való megértő bánásmódot kötötte lekünkrel!

Avagy véletlennek tekinthető-e az a tény is, hogy a német birodalmi postaminiszter szintén külön „Höflichkeitserlass“-t volt kénytelen a német posta személyzetéhez intézni, amelyben a közönség érdekeinek teljesebb és főként udvariasabb formák között történő kielégítését tette a német posta személyzetének kötelességévé!

Örne, a svéd posta vezérigazgatója, a l'Union Postale egyik cikkében tovább megy és keserűen jegyzi meg, hogy a közönség ma már annyira elfogult a postával szemben, hogy annak vezetőségét el sem tudja másképpen képzelni, mint a végnélküli felvételi ablakoknál ülő tisztviselők sorozatát, kik bélyeget árulnak, leveleket bélyegeznek és több-kevesebb hévvel, de annál kitartóbban — veszekszenek a szegény közönséggel.

A közönség nagy része tudja-tudja, hogy a *valóságban* a közönség és az őket kiszolgáló posta közötti viszony nem is olyan kimondottan rossz; sőt! De *hinni*, mindenki elhiszi a postáról a rosszat és ez a hiedelem sokkal erősebb a tényeknél s reánk postásokra annál szomorúbb.

Előadásom során elsősorban azokkal az okokkal óhajtanék foglalkozni, amelyek eredményeként ez a cseppet sem hízelgő közfelfogás kialakulhatott. Kutatnunk kell ugyanis annak az okát, hogy pl. a közönség szélesebb rétege a postát még mindig nem fogadta olyan mértékben őszinte és feltétlen szeretetébe, mint pl. a másik nagy szállítási vállalatot: a vasutat. Ez az állításom alig szorul bővebb bizonyításra. A közönség szélesebb rétegei alig mutatnak valami érdeklődést a postával összefüggő hírekkel szemben, legyenek azok akár személyi, akár pedig tárgyi vonatkozásúak. Ha napilapjaink hasábjain postai vonatkozású hír jelenik meg, azok legtöbbször elfogult, egyéni vonatkozású sérelmet, alig helytálló panaszt tesz szavá; még az itt-ott megjelenő s a postai berendezéseket ismertető ujsághírek is legtöbbször mosolyt keltő tájékoztatlanságot és hozzá nem értést árulnak el.

Aligha túlzok tehát, ha megállapítom, hogy a közönség és a posta valahogy még mindig igen távol élnek egymástól; szorosabb viszonyba legtöbbször csak mint panaszos és panaszt elintéző hatóság, tehát mint ellenfelek kerülnek egymással, akiket azonban ilyenkor ellentétes anyagi érdekeik már eleve elválasztanak egymástól. Mint feladó, avagy címzett, még ha személyesen is jelenik meg a közönség valamelyik tagja a postahivatalnál, az türelmetlenül siet és alig tudja kívánni kielégítését.

És mégis ennek a türelmetlenségnek leszerelésével kell megkezdünk a közönség szeretetéért, megelégedéseért vívandó állandó harcunkat. E harchoz fel kell minden egyes postaalkalmazottnak vértéznie magát. E vértézet egyes nélkülözhetetlen részei: a biztos szakismeret, főként a díjszabások ismerete és a habozás nélküli eligazodás a szabályzatokban; a közönséggel való türelmes és megértő bánásmód; a végletekig menő szolgálatkészség és mindenekelőtt: az udvariasság.

Addig, míg államháztartási szempontokból nem volt annyira nagyjelentőségű a postauzem jövedelmezősége, figyelemmel a posta

kizárólagos szállítási jogára, mely bizonyos tárgyakra postán való szállítását mindenkire nézve kötelezően írja elő, még talán érthető volt némely postaalkalmazottnál még ma is meggyökeresedett ama rossz szokás, hogy mindjárt a posta hatósági jellegét szereti a postát igénybevevő közönség felé fordítani. Ez a felfogás nem is szereti hallani a postáról immár köztudatba menő megállapítást, mely azt állami üzemnek mondja, még pedig hasznot hajtó állami üzemnek, amelynek nemcsak önönmagát és közel 20.000 alkalmazottját kell el-tartani, hanem jócskán kell az államháztartás költségeihez is hozzájárulni, tiszta üzemi feleslegéből.

Ezt a téves felfogást valló alkalmazottjaink azok, kik szentül meg vannak győződve, hogy a posta csak azért hoz szabályt és köti bizonyos feltételekhez az egyes küldemények felvételét, szállítását és kézbesítését, hogy egyes küldemények postai kezelését legyen minék alapján *megtagadni*. A közönségnek igen sok bosszúságát, magunknak pedig felette sok kellemetlenséget és munkát előzhetnének meg, ha alkalmazottaink vérébe menne át az a tény, hogy éppen azért kell jól és biztosan ismerni a szabályt, hogy ha csak egyetlen mód van rá, akkor fogadjuk el kezelésre a postára hozott küldeményt. Nem jelenti ez azt, mint ahogy nem is jelentheti, hogy szabályellenes küldeményeket fogadjunk el postai szállításra; de feltétlenül jelenti azt, hogy a szabályzatra való hivatkozással — és pedig igen sokszor téves hivatkozással — ne utasítsunk el senkit ridegen a felvételi ablaktól. A közönséget fel kell világosítani arról, hogy az adott esetben miképpen szerelje fel küldeményét, hogy azt postai szállításra elfogadhassuk. Ha erre a felvevő alkalmazottnak nincs ideje, — mint ahogy sok esetben tényleg nincs is — nagyobb hivatalnál szóljon a csoport-, vagy osztályvezetőnek, esetleg a főnöknek, avagy postamesternek, de semmiesetre se küldözgessék az érdeklődőt sokszor emeletről-földszintre és vissza, hanem olyan egyetlen munkahelyhez, ahol a helyes és végleges elintézését nyomban megkaphatja.

Nincs kellemetlenebb látvány, mint a közönségnek nagyobb hivatalok felvételi helyiségében avagy a folyosókon tanácstalanul, révetegen járkáló tagja. Ezért, ha a főnöki iroda vagy a keresett munkahely az épület távolabbi részén van elhelyezve, már postabiztonsági okokból se engedjük a közönséget magában ide-oda tévelyegni, hanem adjunk mellé kíséret, aki a felvilágosítást kérőket egyenesen a megfelelő irodához vezeti.

Helyes, ha különösen nagyobb hivataloknál, külön osztályt szervezünk, ahol lehetőleg idegen nyelvekben is jártas tisztviselő áll a felvilágosítást kérő közönség rendelkezésére. A közönség könnyebb eligazítására igen bevált néhány hivatal ama berendezése, hogy a felvételi ablakokat a munkakört megjelölő felíráson kívül sorszámokkal is ellátják, hogy a közönség egyes tagjait mindjárt a megfelelő számú ablakhoz lehessen irányítani.

Nagyon sok kellemetlenség kútforrása a feladásra érkező közönség tolongása egyik-másik felvételi ablak előtt. Úgyes szemű, mozgékony hivatalvezető nem tűri, hogy a közönség valamely felvételi ablaknál állandóbb jelleggel torlódjék, hanem — ismerve hivatala forgami viszonyait, vagy előre intézkedik, a szükséghez mért számú ki-

segítő felvevő munkahelyek megnyitása iránt, vagy a hirtelen jelentkezett szükséghez mérten nyit megfelelő új felvevő ablakot. Tessék csak megpróbálni úgy elseje körül nyolcadiknak vagy tizediknek odaállani az utalvány- vagy csekkbefizető ablakhoz és várni, hogy a talán kezdő tisztviselő kényelmes kezelése mellett a sor reá kerüljön. Az, akinek saját bőrén keresztül már alkalma volt e téren tapasztalatokat gyűjteni, gondolkodóba esik, vajjon nem lenne-e helyes a forgalmasabb budapesti hivataloknak legalább a pénzfelvevő osztályánál kísérletképpen kipróbálni azt a francia rendszert, mely a torlódásokat úgy akarja elkerülni, hogy a felvevő, vagy kifizető munkahely csak az utalványlapot veszi át a feladóktól, vagy a kifizetésre várakozóktól; azokat könyveli; a felek az utalvány átadása után távoznak az ablaktól és az e célra szánt ülőhelyeken pihenve várják, míg a főpénztár őket újból szólítja. A feladni szándékozott készpénzösszeget közvetlenül a főpénztáros veszi át, esetleg fizeti ki a már elszámolt utalványlapok alapján. Így azután a felvételi ablaknál nincs tolongás.

Soha nem szabadna annak megtörténni, hogy míg az egyik felvevő munkahely előtt közelharc folyik a tolongó közönség tagjai között a sorrendért, addig a másik ablaknál ülő és a közönséget váró tisztviselő hidegvérrel s azzal az indokolással tagadja meg pl. 10 drb. 8 filléres postabélyeg kiszolgáltatását, hogy nála csak ajánlott levelet lehet feladni és 10 darabon felüli bélyeget csak az az ablak ad ki, ahol 10—12 ember már amúgy is vár a kiszolgáltatásra. Avagy — amit különösen vidéki hivataloknál magam is hallottam — a trafikba utasítsák a bélyegért jelentkezőket; arra is volt esetem, hogy „C” szolgálatot tartó hivatal a déli szünetben sem ajánlott levelet nem akart felvenni, sem bélyeget kiszolgáltatni, — mert akkor nagyon rászokik a közönség — szólt az indokolás!

Ilyen és ehhez hasonló esetek elkerülése végett a hivatalvezető a hivatal forgalmi viszonyainak megfelelő intézkedésekkel igyekezzék megelőzni a felszólalásokat és nem bevárni azokat. Minthogy pedig elsején és utolsóján van a pénzfelvevő osztályoknál a legnagyobb forgalom, megfontolandó lenne, vajjon nem volna-e helyesebb az osztálycseréket általában minden hivatalnál nem a hó elsején, hanem a lényegesen jelentéktelenebb forgalmú 15-én, a hó közepén eszközölni, hogy a legtöbbször lámpalázzal küzdő új osztálykezelő gyakorlatlansága az anélkül is fokozottabb elseje körüli forgalom idején ne idegesítse a rendesnél is többet és türelmetlenül várakozó feleket. Helyes az a rendelkezés is, ha valamennyi felvételi osztálynál tartunk bizonyos minimális értékű készletet, hogy legalább a saját közönségét ki tudja elégíteni, pl. a csekkbefizetési osztály is, ha egy drb. 4 vagy 8 filléres bélyegre lenne kezelésközben szükség. Egyik nagy vidéki hivatalnál pl. ha a pénzfelvevő osztálynál valamely feladónak bélyegre volt szüksége, akkor az épület ellenkező szárnyán, 2 lépcsőcsoporttal elkülönített ajánlás felvevő osztályhoz kellett bélyegért átmennie és újból a sor végére beállania, mert az osztálykezelő nem rendelkezett értékű készpénztárral. Ha értékű készletet és felvételt azonos munkaerő látja el, a tolongást akképpen is elkerülhetjük, ha időnként a csak értékű készletre váró feleket soronkívül elégítjük ki, mint azt a P. K. U. is előírja.

Nagyon fontos, hogy a felvételi osztályoknál, ahol a legkönnyebben robban ki a felek türelmetlensége, az előjárók közül mindig legyen valaki, aki tárgyilagosan és nyomban beleavatkozhatik szükség esetén a vita elintézésébe, ha a felvevő és a feladó között legcsekélyebb nézeteltérés, avagy más, a forgalom nyugodt lebonyolítását zavaró esemény állana be. Semmiesetre sem volt helyeselhető tehát az egyik budapesti felvevő hivatalnál csak a legutóbb megszüntetett az a szolgálati rend, hogy az állítólag sok írásbeli teendő nyugodtabb elintézésére a felvételi osztályok vezetője nem a felvételi teremben, hanem a belső irodahelyiségben dolgozott s onnét kellett előhívni a felvevő és a közönség között előállott nézeteltérések elintézésére. Avagy egyik-másik vidéki kincstári hivatal ama berendezkedése, hogy a főnök, illetőleg a postai osztályvezető az emeleten, minden felvételi munkahelytől távol, eldugva ül, nyugodt, csendes szobában és így tudomása sincs arról, hogy az alatta elhelyezett munkahelyeknél néha talán közelharc jellegű a közönség tolongása. Általában a hivatalvezető ne az íróasztala mellől vezesse hivatalát. Egyik, egyébként nagyon derék, de éppen olyan avult felfogású főnökünk, amikor felkértem, hogy az alkalmazottakat munkahelyeiken is keresse fel olykor s a helyszínen is ellenőrizze munkájukat, azt felelte: miért? Majd jön az, ha van valami baja. A közönségből is csak a panaszost ismerte. Ezeknek a főnököknek kora ma már lejárt.

Arról alig kell külön megemlékezni, hogy a díjszabás ismerete mennyire fontos kelléke a közönség gyors és jó kiszolgálásának. E tekintetben az első távolságra eső helynevek kimutatásban, bizonyos gyakori díjtételeknek pedig könnyen kezelhető házi táblázatokban való feldolgozása s a megfelelő felvételi munkahelyeken való használata szintén igen jó szolgálatokat tehet. E helyről is dicsérem kell egyik budapesti felvevőhivatal ama nagyon helyes kezdeményezését, hogy a csomagfelvevőhelyek belföldi díjazásának gyorsabbá, biztosabbá és könnyebbé tétele céljából a távolsági zónákat külön-külön színnel berajzoltatja a csonkaországnak a felvevő előtt levő térképbe, akinek ilyenformán csak a legritkább esetben kell a távolságmutatóból kikeresni a díjazás előtt, hogy a csomag rendeltetési helye hányadik távolsági zónába esik.

Ide tartozik az a követelmény is, hogy a segédkönyveket feltétlenül és nyomban javíttatni kell. E tekintetben, különösen a postamesteri hivatalokban, még mindig sok a kívánni való.

Mindenki mosolyogna az olyan mesteremberen, aki kenyered adó mesterségének még szerszámait sem szerzi meg. Nálunk pedig ma még az a tisztviselő megy ritkaságszámba, akinek saját díjszabása, vagy valamely segédkönyvből saját, javított példánya van. Megtörtént egyik nagyobb I. osztályú postamesteri hivatalnál, hol központi szemlét tartottam, hogy mikor a hivatal egyetlen Postaüzleti Szabályzatát kerestem, kitünt. hogy azt és a szintén egyetlen P. K. U.-t a postavizsgára készülő hivatali kisegítő már hetek óta otthon, lakásán tartogatta, mert azokból tanult; a hivatal pedig e fontos szabályzatok nélkül dolgozott. Tehát az egész életre kenyeret adó pályára képesítő vizsgához sem szerzi be a jelölt a segédkönyvet.

Ha alkalmazottaink szaktudásáról beszélünk, meg kell emlékez-

nünk arról a szintén nem kevésbé nyugtalanító tényről, hogy egész a legutóbbi időkig alkalmazottaink az intézetbe lépéskor megszerzett szakvizsgán kívül további, szakirányú önképzésre kaphatók alig voltak. Ez irányban határozottan aggasztó az az idegenkedés, amellyel alkalmazottaink a P. R. T.-vel szemben viselkednek.

Nemcsak postamesteri hivataloknál, de kincstári hivataloknál is napokig felvágatlanul fekszenek a P. R. T. újabb számai. Ezért lehet még ma is pl. hivatalainkban magánhirdetéseket látni mindenütt, noha a P. R. T. 1929. 2. száma azok eltávolítását már rég elrendelte. Arról pedig már más alkalommal is megemlékeztem, hogy az újabban kiadásra került szabályzatok és kezelési utasítások példányait nem egy postamesteri hivatalnál az eredeti boríték alatt lezárva találtuk meg hivatalátadás, illetőleg rovacsoknál, a nyomtatványok között. Sok hivatalnak arról sincs még ma sem tudomása, hogy az új kiadású hivatalos segédkönyveink betűsoros tárgymutatóval vannak ellátva s hogyan kell e tárgymutatót a szabálykeresésnél használni. Itt lehet megemlíteni azt a tényt is, hogy különösen a távbeszélőközpontok kapcsolószemélyzete legtöbbször nem is látja a P. R. T.-t; ezért azután fogalmuk sincs az újabb rendelkezésekről. Ezért, ha közülök valakit végzete más hivatal, más munka körébe sodor, önmagának és hivatalának szerencsétlensége lesz, mert semmit sem tud a távbeszélő kapcsolásokon kívül.

Ilyen viszonyok között tájékozatlan postai alkalmazottak szaktudása hézagos és megbízhatatlan marad és a közönség, valamint a postaintézet érdekeinek helyes és kielégítő szolgálatára idővel teljesen alkalmatlanná válik.

Legtöbbször a hiányos szaktudás és a postai ügyekben való járatlanság a szülőoka alkalmazottjaink egy részénél a közönséggel szemben tanusított türelmetlen és a legcsekélyebb megértést sem mutató magatartásának. Hogy is lehet szolgálatrakész az a postai alkalmazott, aki maga sincs tisztában az egyes esetekben alkalmazandó szabályokkal; sőt még azt sem tudja, hogy az adott esetre alkalmazandó szabályt hol is keresse!

Azt senki sem követelheti tőlünk, gyakorlati postásoktól, hogy a legritkább esetben alkalmazandó díjszabást, avagy szabályt könyv nélkül, habozás nélkül rávágjuk: de azt minden önérzetes és állására számottartó postástól jogosan meg lehet és meg is kell követelnünk, hogy a felmerült esetekben alkalmazható szabályt a rendelkezésére álló szabályzatokban, segédkönyvekben biztosan megtalálja és értelemszerűen alkalmazni is tudja.

Türelmetlenséggel, tapintatlansággal, sőt gorombasággal tudást, szakismeretet pótolni nem lehet. Szinte pótolhatatlan erkölcsi, sőt anyagi kárt okoznak a hiányos szaktudású, de goromba postai alkalmazottak.

Ilyen tapintatlan magatartást tanusított pl. egyik balatonmenti hivatal alkalmazottja, egyik országgyűlési képviselővel szemben, aki sokadmagával várt a kiszolgálásra a közönség részére fenntartott helyen. Minthogy várakozás közben úgy vélte, hogy a kezelő a kiszolgálásnál nem tartja be a sorrendet, sőt a később jöttek is megelőzték, a vélt mellőzés miatt felszólalt. A kezelő nem elégedett meg azzal,

hogy az országgyűlési képviselő, szerinte vitatható felszólalását erélyesen visszautasította, hanem kijelentette, hogy mivel a sorrendet a hivatalbalépésnél senkinek sem jegyezték fel sem a homlokára, sem az orrára, várjon mindenki nyugodtan sorára, ha pedig ez nem tetszenék, menjen más boltba. Amellett, hogy a hasonló méltatlan és bántó kifakadás egyáltalában meg nem engedhető a közönség szolgálatára rendelt közhivatalban, ez esetben annál sajnálatraméltóbb, mert olyan országgyűlési képviselővel szemben történt, aki többször felszólalt már az országgyűlésen postásérdekekben.

Egy másik hivatalnál pedig az történt, hogy az ott állomásozó pénzügyőri szakasz megbízottja otthon felejtve a posta átvevőkönyvet s annak felmutatása nélkül kívánta az érkezett postát átvenni. A postahivatal természetesen megtagadta e szabályellenes kívánság teljesítését. Ez eddig rendben is lett volna. De már feltétlenül öreg hiba és merőben felesleges túlkapás volt a postahivatal részéről, hogy a szabályok szabta magatartás miatt méltatlankodó pénzügyőrt a vita hevében arra figyelmeztette, hogy válogassa meg jobban szavait, mert nem forgalmi adóellenőrzésen van s arra utasította a pénzügyőri szemlést, hogy válogatott gorombaságait a forgalmiadócsalók részére tartsa fenn. Persze, hogy ilyenkor nem kaphat dicséretet a mi túlhevés alkalmazottunk sem. Pedig milyen keservesen esik ez és hányszor elmondják az érdekeltek egymás között, sőt újabban már egyes szaklapok hasábjain is, hogy persze az igazgatóság mindig a közönségnek ad igazat.

Én szeretném e helyről valamennyi jóindulatú kartársam lelkébe belevésni azt a tanácsomat, hogy ne bántsa egyik alkalmazottunkat sem az a tény, hogy a posta vezetősége a panaszolt eseteknek esetleg 100 százalékában a közönségnek adna igazat, mert ez csak akkor és úgy lehetséges, ha tényleg és valóban mind a 100 százalékig a közönségnek van igaza! Oka lehet e helyt nem álló felfogás kialakulásának a közönség panaszainak ama nem szokatlan elintézési módja is, hogy a panaszost ugyan felvilágosítja az igazgatóság panaszának túlzásairól és ugyanakkor az érdekelt alkalmazottat is figyelmezteti ennek vagy annak a rendelkezésnek szorosabb betartására; a legtöbb hivatalvezető azonban már nem veszi magának a fáradságot, hogy megmagyarázza az alkalmazottnak, hogy mire is figyelmezteti az igazgatóság! Csak annyit mond neki: „Irja csak itt alá ezt az ügyiratot! Az igazgatóság X. Y. panaszra ügyében Önt figyelmezteti!” Ez az alkalmazott örökösen a vele esett igazságtalanságról fog beszélni. Pedig csak a főnök vagy előadója volt türelmetlen vagy hivatalos titoknak véli azt, hogy az adott esetben talán mégsem egészen a közönségnek adott igazat az igazgatóság!

Általában sohasem szabadna elfelejteni, hogy a posta minden filléryi jövedelme a közönségnek tett jó szolgálataink ellenszolgáltatásaként folyik kezeinkhez. Nem szabadna tehát rossz néven sem vennünk, hogy ha a vezetőség megköveteli, hogy a jövedelmet hajtó közönségünket a jó üzletember figyelmességével, szolgálatkészségével és udvariasságával igyekezzünk kiszolgálni. Amellett minden postaalkalmazott biztos lehet abban, hogy komoly esetekben a vezetőségnek megfelelő eszközök és módok állanak rendelkezésére a veszé-

lyezettetett egyéni és hivatali érdekek hathatós védelmére. Önhatalmúlag azonban senki, saját ügyében nem bíraskodhatik.

E vázlatos előadásból láthatjuk, hogy mi mindent tehetünk személyzetünknek abban a gondolat jegyében való nevelése érdekében, hogy a posta közönségének minden egyes tagját a megélhetését és jövedelmét aggodva féltő kereskedő gondosságával szolgálja ki, hogy annak pillanatig se jusson eszébe e szükségleteinek más úton való ki-elégítésére módot keresni. Különösen fontosságot nyer ez a forgalomvédő féltékenység a postaregále alá nem tartozó szolgálati ágaknál, ahol legtöbbször már a magánvállalkozás versenyével is számolnunk kell.

Helyes, ha mindjárt a helyszínen keressük fel a termelőt, a nagybani szállítót és a postai küldeményeket már a termelés helyén igyekszünk szállításra átvenni; ezzel s más alkalmas kedvezmények rendszerezésével kell forgalmunk növelésén közreműködni.

E tekintetben a magyar posta még a kezdet kezdetén áll. Nálunk még ott tartunk, hogy nemcsak a közönség, de a postai alkalmazottak egy része sincs tisztában bizonyos postai berendezések céljával és rendeltetésével; kívánni sem lehet tehát, hogy a közönség sorából olyasvalaminek szerezzünk híveket, aminek céljával, rendeltetésével magunk sem vagyunk egészen tisztában. Mert valljuk meg őszintén, hogy bizony a hivatásos postások között is kevesen vannak, akik egyformán tisztában vannak a hétfégi távirat, avagy a címezetlen nyomtatványok céljával, rendeltetésével, feladási módjával, stb. Akik meg tudnák mondani, mi is a különbség a sürgős levél, az express levél és a távirati levél között? Avagy forgalomszerző célokból meg tudnák kellően magyarázni a díjelőleg-rendszer, illetőleg a bérmentesítőgépek használatának előnyeit?

Már két éve be volt vezetve a magyar postánál a címezetlen nyomtatvány, mint önálló küldeményfaj, amikor egyik nagy féregirtó vállalat tulajdonosa azzal a kérelemmel fordult a postavezérigazgatóságához, hogy 200.000 példányban feladni szándékozott röpiratai részére bizonyos minimális díjszabásbeli kedvezményt engedélyezzünk. Amikor aztán megmagyaráztuk neki, hogy ha röpiratait a céljának teljesen megfelelő címezetlen nyomtatványként adja fel, a rendes nyomtatvány díjának felét kell csak fizetnie, tehát jóval kevesebbet, mint amennyit legmagasabb kedvezményként elérni óhajtott, meglepetéséből alig tudott magához térni és kijelentette, hogy csak most, a szóbeli tárgyalásoknál hallott először a címezetlen nyomtatványküldeményekről, mint külön postai küldeményfajról.

Ilyen példát sokat lehetne fehozni. A közönség eme tájékozatlanságát eloszlatni és ezen keresztül a postaforgalmat és jövedelmezőséget is növelni volna a céltudatos forgalomszerző tevékenység feladata. Ennek keretében mindenekelőtt helyes és kívánatos volna igazgatóságunkint külön, erre alkalmas kitűnő szakképzettségű, jó megjelenésű, megnyerő modorú tisztviselőket kiképezni a forgalomművelő tevékenység megszervezésére és részben ellátására; a jelentősebb cégeket a helyszínen kellene felkeresni s azokat élőszóval, példákkal kellene egyes postai berendezkedés előnyeivel megismertetni, bizonyos postai intézkedések helytállóságáról meggyőzni. E célra a napilapok, a folyó-

iratok hasábjait, a rádió és a mozgóképek nyilvánosságát is fel kellene külföldi igazgatások példájára használni. Nyomtatványainkon, különösen a távirási űrlapokon magáncégeknek sokszor a címzettek zavaró hirdetés szövegei helyett, a posta berendezéseit ismertető és ajánló, elmés szöveget kellene elhelyeznünk.

Közönségünkben fel kellene ébreszteni a levelezési, távbeszélgetési és távirási kedvet a külföldön is bevált formákban. Nevezetesen postabélyeget, csinos formájú látképes levelezőlapokat, levélpapírost árusító automatákat, levélgyűjtő berendezéseket kellene elhelyezni és felállítani tömeges látogatottságnak örvendő kiránduló helyeken, nyilvános éttermekben, sétányokon, week-end-telepeken stb.

A postahivatalok megközelítését megkönnyítendő, különösen a pályaudvarokon elhelyezett postahivatalokat feltűnő és lehetőleg éjjel is világító jelzőtáblákkal kell megjelölni, mint ahogy azt már néhány budapesti hivatalnál láthatjuk is; városok, idegenforgalmi vállalatok által idegenek tájékoztatására szánt füzetekben a postahivatalok elhelyezésére vonatkozó pontos adatokat is fel kellene vettetni. Levélgyűjtőszekrényeinken már található útbaigazító megjegyzéseken kívül további felvilágosításokat is fel kellene tüntetni. Így pl. hol van legközelebbi nyilvános távbeszélőállomás, hol lehet legközelebb táviratot feladni, a bel- és külföldi levéltarifa legszokottabb tételeit, stb., stb.

A kézbesítésszolgálat lebonyolítását lényegesen könnyítené a fiókberlői intézmény kiterjesztése, valamint — különösen emeletes házaknál — a házi levélszekrények felállításának kötelezővé tétele. Hogy pedig az egyéni propaganda mit tehet telefon- és rádióelőfizetők gyűjtésénél, azt sok hivatal derék főnöke és postamestere megmutatta a közelmúltban, amikor előfizetőik számát egy éven belül megsokszorozták. Ismerek kincstári hivatalvezetőket, kik nem restelték a magánversennyel veszélyeztetett csomagforgalmuk védelmére személyesen és egyenként felkeresni és felvilágosítani a jelentősebb tömeges feladókat és pedig oly sikerrel, hogy a magánversenyt ott csaknem teljesen megsemmisítették.

Két igazgatóságról tudom, hogy a kerületbeli jelentősebb városok kereskedelmi és ipari érdekeltségeinek bevonásával rendszeres postásnapokat tartanak, amelyekben az igazgatóság küldöttei tájékoztató előadások keretében igyekeznek a postát és a közönséget egymáshoz közelebbhozni, egyes kevésbé ismert üzletágakra a figyelmet felhívni, a postaintézetnek a közönséget is érdeklő intézkedéseit megmagyarázni stb., stb.

Az elmondottakban nagy vonásokban igyekeztem megrajzolni annak a széles tevékenységi területnek körvonalait, amelyet az újkori postásnak ma már szükségszerűen meg kell munkálnia, ha az intézet és a közönség érdekeit komolyan szolgálni óhajtja. Kemény munka vár minden egyes postaalkalmazottra, de erős akarattal vállalnunk kell azt, Hazánk, kenyeret adó intézetünk és mi magunk boldogulásának elősegítésére.

A transzocéáni táviróforgalmat lebonyolító kábel- és rádiótársaságok egymáshoz való viszonyáról.

Irta: Dr. HAVAS FERENC, m. kir. postatanácsos.

Amikor a világháború fegyverzöreje elcsendesedett s a nemzetközi táviróforgalom az egész vonalon ismét megindult, a transzocéáni forgalmat lebonyolító kábeltársaságok arra a kellemetlen valóságra ébredtek, hogy a világháború a maga sok mindenféle rossz eredménye mellett, rájuk nézve sem ütött be a legjobban, mert rájuk szabadította egy egész csomó, máról-holnapa szinte a földből kinőtt, rádiótársaság versenyét. A rádiótársaságok, mint a szakmába belekerült új vállalatok, már ennél az oknál fogva, de másrészt berendezéseik és üzemük olcsóbságánál fogva is abban a helyzetben voltak, hogy a táviratok továbbítását, a kábeldíjknál alacsonyabb díjtételek mellett vállalhatták. Ez a helyzet aztán kitermelte a kábel- és rádiótársaságok közötti versenyt.

Akik a háborúutáni táviró-díjszabásokat figyelemmel kísérték, azok megállapíthatták, hogy 1925-ig a kábel- és rádiótársaságok a díjtételek terén egymással valósággal a lihegő verseny iskolapéldáit produkálták. A rádiótársaságok olcsóbb díjszabást állapítottak meg, mint a kábelérdekeltségek. A kábelérdekeltségek erre egyenlősítették díjaikat a rádiódíjakkal. Erre a rádiósok újból lejjebb mentek díjaikkal stb. Vagyis a két érdekelttség egyike igyekezett a másikát mindig egy lépéssel megelőzni. Ez a helyzet 1925 végéig tartott. Ekkor a két érdekelttség, mivel ezzel a tarifaversennyel egymás konkurrenciáját megszüntetni nem tudta, végül is gondolt egyet s 1926 január hó 1-től számítandó érvénnyel a legfontosabb viszonylatokban, vagyis az egyrészről Európa, másrészről Észak-, Közép-Amerika, az Antillák, valamint Dél-Amerika északi országai közti forgalomban a rádiótársaságok díjaikat egyenlősítették az ú. n. északatlanti kábeltársaságok (Compagnies transatlantiques du Nord) díjtételeivel.

A kábel- és rádiódíjak közötti egyenlőtlenség, vagyis a verseny az Ázsiával, Afrikával, Dél-Amerika déli országaival, valamint az Ausztráliával való forgalomban még egy ideig tartotta magát, a díj-egyenlősítés folyamata azonban lassanként itt is megindult s napjainkban már befejezéséhez közeledik. Nevezetesen ez a folyamat a Dél-Amerika déli részével való forgalomban, valamint a főbb ázsiai viszonylatokban már szinte befejezettnek tekinthető. Az Afrikával és Ausztráliával való forgalomban az ebben az irányban való haladás már szintén megindult, azonban azt egyelőre megzavarta az Anglia és Dél-Afrika, valamint Anglia és Ausztrália közt rövid hullámrendszeren dolgozó „Empiradio”, mely a rövid hullámrendszerű berendezés és üzem nagy olcsóságára támaszkodva ezidőszent díjtételeivel még mérsékelt konkurrenciát fejt ki, bár a díjszabásbeli eltérés az összdíj nagyságához viszonyítva, ezekben a viszonylatokban sem számottevő.

Tévedés volna azonban azt hinnünk, hogy a kábel- és rádiódíjak egyenlősítése a társaságoknak egymással való versenyét teljesen megszüntette. A verseny nem szűnt meg, sőt a társaságok propagandája megerősödött. A helyzet csak annyiban változott, hogy most már nem a kábelnek a rádióval való versenyével állunk szemben, hanem az egyes társaságoknak egymásközi versenyével, tekintet nélkül arra, hogy azok a kábel, avagy a rádió csoportjába tartoznak. Az egyes társaságok a nagyobb városokban, elsősorban az egyes országok fővárosaiban képviselőket tartanak, akik kifogyhatatlanok az üzleti propaganda legkülönbözőbb fogásainak alkalmazásában, melyekkel a transzocéáni táviróforgalomban érdekelt feleket társaságuk üzletkörébe vonni igyekeznek. Ez így van Amerikában, így van Európa nagy metropolisáiban, de így van Magyarországon, sőt még a Balkán-államokban is, jóllehet ez utóbbiak transzocéáni táviratanyaga az egész transzocéáni táviratforgalomnak csak igen csekély részét teszi.

Ha a dolgok mélyére tekintünk, úgy azt is meg kell állapítanunk, hogy a háborúutáni 10 év alatt szinte gomba módjára elszaporodott különböző fajai az ú. n. díjkedvezményes tengerentúli táviratoknak (rádiólevelek, éjjeli táviratlevelek, hétvégi táviratok, = ZLT = táviratok stb.) szintén a társaságok közötti versenynek köszönhetik létüket. E kedvezményes táviratokat is először csak egy-két társaság rendszeresítette és pedig olyan társaságok, melyek bizonyos tengerentúli viszonylatokban vagy igen kedvező körülmények közt bonyolították le forgalmukat, vagy pedig útvonaluk, különösen a gyengeforgalmú órákban, avagy vasárnapokon, oly gyengén volt foglalkoztatva, hogy jónak látták az ú. n. töltőforgalomnak (a németek Füllverkehr-nek nevezik) a rendszeresítését. Másrészt abban is bíztak a társaságok, hogy a bár lassúbb, de jóval olcsóbb táviratnemek rendszeresítésével oly köröket és oly közleményeket is sikerülni fog a táviróforgalom körébe vonni, melyek azelőtt más közlekedési eszközt vettek igénybe, vagy egyáltalán nem is közlekedtek a távoli országokkal. A tények azt bizonyítják, hogy a társaságok számítása helyes volt s reményeikben nem csalatkoztak. Az aztán egészen természetes, hogyha az ilyen kedvezményes táviratfajt valamelyik társaság egyszer már rendszeresítette, úgy a többi társaság sem hagyta magát s szintén átvette az újítást.

Könnyű elképzelni, hogy a társaságok díjtételeinek ez az örökös forrongása és változása s az egyre szaporodó új díjkedvezményes táviratfajok rendszeresítése a táviróigazgatások nemzetközi osztályait és számvevősegeit is alaposan igénybe vették.

A társaságok egymásközi versenyének ez a fázisa sem volt hosszú életű. Legújabbán a társaságok egymáshoz való viszonyában ismét nagyjelentőségű fordulat következett be. A modern gazdasági életnek a kartellképzésre és fúzionálásra töré irányzata ebbe az üzletkörbe is betört. Eme irányzat előretörésének gyakorlati eredménye már is az, hogy bizonyos kábel- és rádióérdekeltségi csoportok nemcsak hogy felhagytak az egymással való versennyel, hanem egymással gazdasági érdekközösségbe jutni, sőt fúzionálni törekedtek. Ezek a társulások, illetőleg egyesülések a legtöbb esetben úgy következtek be, hogy egy-egy nagy országban honos társaságok tömörültek egy-

mással érdekközösségbe, illetőleg fúzionáltak. A játszma itt rendesen úgy kezdődik, hogy a nagyobb tőkeerővel bíró társaságok (ezek rendszerint a kábeltársaságok szoktak lenni), összevásárolják a párhuzamosan működő konkurens társaság (rádiótársaság) részvénytöbbségét. Mikor ez megtörtént s a kiszemelt társaság közgyűlésén a szavazatok többsége megvan, akkor kimondatják az ily módon összehozott társaságokkal a kartellbetömörülést vagy fúziót.

A dolgok fejlődésének ezt a legújabb fázisát már pozitív eredményekkel is illusztrálhatjuk. Nevezetesen:

Az Északamerikai Egyesült-Államokban az „International Telephone and Telegraph Corporation”, a „Postal-System”-be tartozó vállalatokkal, mely utóbbiak körébe a Mackay társaságok (mint a Commercial Cable Comp., a Postal Telegraph Cabel Comp., a Commercial Pacific Cabel Comp., az All America Cables Inc.), valamint a Radio Corporation of America-val s még néhány kisebb vállalattal tömörült érdekközösségbe. A tényleges fúzió még nem történhetett meg, mert az Unió törvényei ezidőszereint a kábel- és rádiótársaságoknak egymással való fúzióját tiltják, de nem lehet kétség benne, hogy a praktikus amerikaiánusok ezt az akadályt is rövidesen el fogják hárítani.

Angliában az államhatalom volt az, mely bizonyos kábel- és rádiótársaságokat megszerzett, hogy velük speciális angol üzleti politikát folytathasson s így azokat a nagy brit világbirodalom gazdasági érdekeinek szolgálatába állítsa. Így vásárolta meg Anglia a régebben az északatlanti kábeltársaságok konszernjébe tartozott „Direct United States Cable Comp.”-t, mely most „Cable Imperial” néven működik. A „Empiradio” néven működő rádiótársaság szintén angol állami vállalat.

Franciaországban az erők egyesítése terén odáig mentek, hogy az egymással társult „Compagnie française des câbles télégraphiques” (útjelzése „PQ”) és a „Radio France” társaságok mindkét társaság összeköttetései útján egyaránt továbbítható kombinált útjelzésű (via C. R. A., vagyis câbles radio associés), táviratokat is elfogadnak, melyeket aztán a párisi elosztó üzemközpontjuk az egyaránt rendelkezésre álló kábel- és rádióút közül arra irányít, mely a mindenkori forgalmi viszonyok mellett a távirat legelőnyösebb továbbítását biztosítja.

Ez a fúzió felé vezető irányzat azért nem jelenti természetesen a társaságok közti verseny teljes megszűnését, ellenben jelenti az egyes társaságok közti versenynek az egyes tőke, illetőleg állami érdekközösségbe tömörült társasági csoportokra való további korlátozását, vagyis tágabb térről szűkebb térre való szorulását.

A fejlődésnek ez a legújabb állapota méltán gondolkodóba ejtheti a közgazdasági kérdésekkel foglalkozókat, mert megdönti azt az eddig általánosan elfogadott közgazdasági igazságot, mely szerint a verseny az egyedárusághoz vezet (la concurrence conduit au monopole). A tételt most már meg kell változtatni s azt kell mondanunk, hogy a verseny a fúzióhoz vezet. S ez napjainkban nemcsak a táviróvállalatoknál van így, hanem más közgazdasági ágakban is. Valljuk be, a gazdasági életnek ez utóbbi vágányokra való átsiklása talán szerencsésebb fejlődési folyamatnak mondható, mint az első volt. Igaz ugyan, hogy a kiméletlen verseny tartama alatt az illető üzletágot igénybevevőkre

melegen süttött a nap, annál szűkebb esztendők következtek azonban akkor a fogyasztókra, mikor a legerősebb versenyzőnek végre sikerült a többit tönkretennie. Ekkor aztán a győztes vállalat a legkiméletlenebbül nekilátott az általa előállított cikkekre, avagy szolgálataira ráutaltak kizsákmányolásához s kétszeresen visszavette tőlük azt, amit a verseny tartama alatt nyerhettek.

A kiméletlen verseny következménye, amint azt tudjuk, a gyengébb versenyzők bukásával járó nagyarányú értékpusztulás is, mely a közgazdasági életre mindig káros hatással volt s erősebb, vagy gyengébb megrázkódtatásokat eredményezett. Kétszeresen káros hatással volna ez napjainkban, mikor a világháború ügyi annyi értéket elpusztított s az egész világ gazdasági rendjét megzavarta. Eldobni való értékei a ma emberiségének igazán nincsenek.

Nem férhet kétség hozzá, hogy a kábel- és rádiótársaságok erőinek egyesítésére irányuló törekvés a nemzetközi táviróforgalom érdekeit is hathatósan előmozdítja s nemcsak tökéletesebb szolgálatot biztosít, hanem amint a nemzetközi díjszabás ezidőszerinti fejlődési folyamata bizonyítja, még a díjtételek mérséklésével is jár. A távirót igénybevevő közönség szempontjából ezek mindenestre értékes eredmények s ezért a kábel- és rádiótársaságok egymáshoz való viszonyának legújabb fejlődési fázisát csak üdvözölhetjük. Azt a körülményt, hogy az érdekközösségek alakulásában az állami igazgatások is szerepet vállaltak, biztosítékot nyújt arra, hogy ez a szerencsés fejlődési irány a jövőben is megmarad s az erők egyesítése a táviró terén nem fogja a magángazdasági élet egyéb ágaiban a kartellek és trösztök által rendszeren üzött árfelhajtó tendenciát követni.

Nemzetközi postaszolgálati kérdések.

A nemzetközi postairodának többek közt az is feladata, hogy a postaegyesületbe tömörült országok között egyes kérdések tisztázását szolgálja. Így az iroda egyes ügyekre vonatkozóan bármelyik ország kezdeményezésére tesz fel körkérdést. A beérkező válaszokat körözvényeiben közli. Ezekben a válaszokban tükröződik ki az egyes országoknak sokszor egyező, sokszor ellentétes felfogása. Az állásfoglalások a kérdések igen érdekes megvilágítását adják.

Lapunk célját véljük szolgáltni azzal, ha az így feltett kérdéseket s az azokra érkezett válaszokat időnként röviden ismertetjük. A közel-múlt évek érdekesebb kérdései a következők voltak:

I.

Megengedik-e az egyes postaigazgatások azt, hogy különböző cégektől s vállalkozóktól eredő nyomtatványok egy s ugyanazon címzett részére közös borítékban kerüljenek feladásra? Állásfoglalás úgy a belföldi, mint a nemzetközi forgalomra kívánatos.

A véleményadásban résztvevő országok igazgatásának zöme, — így a magyar is — azt az álláspontot foglalta el, hogy úgy a belföldi,

mint a nemzetközi forgalomban nem emel kifogást a különböző cégektől, vállalatoktól eredő nyomtatványoknak közös borítékban egy címre történő küldése ellen.

Az engedélyt nem adják meg a szállításra: Németország, Esztorország, Írország, Cseh-Szlovákország; Brazília, Danzig, Uj-Zeeland és Brit-India.

A szállítást nem kifogásoló igazgatások azon a nézeten vannak, hogy nem emelhető kifogás a tárgyalt szállítás ellen, amíg ez ugyanazon címzett részére szól. A legtöbb helyen nem esik a nyomtatvány szállítása postai egyedáruság alá s ha az ily közös küldeményeket a posta külön díj alá vetné, azoknak postai szállítása maradna teljesen el. Így a posta pénzügyileg rosszabbul járna.

A postának esetleges jelentékeny jövedelem elmaradását sem várják ennek a szállításnak a tűréséből, mert véleményük szerint a szállításnak ez a módja nem is igen felkapott, mert az egyes vállalatok reklámjaikat szeretik egyéni formában küldeni s nem szívesen társulnak e célból más vállalatokkal. Egyes igazgatások azonban a kérdés újabb elbírálását fentartandónak vélik arra az esetre, ha a vizsgált szállítás nagyobb fellendülést mutatna.

A nemzetközi forgalomra se találnak az igazgatások a szerződésben idevonatkozó tiltó pontot.

Igen érdekes Ausztria álláspontja, mely szerint ő esetről-esetre találja elbírálандónak, hogy a különböző vállalatoktól eredő nyomtatványokat úgy vegvék-e, mintha azokat ugyanazon feladó adná fel ugyanazon címre. Ha ennek a feltételnek nem felelnek meg, küldeményként külön-külön díjjal terheli.

Az általános véleménytől élesen eltér Németország tagadó álláspontja, melyet az egyébként a nyomtatványok kérdésében oly szabadelvű igazgatás, részletesen nem indokol. Az indító ok valószínűen a pénzügyi szempont.

A cseh posta regale okokból nem engedi a szóbanlevő szállítást, de véleménye szerint az a nemzetközi forgalomban sem volna megengedhető. Szerinte a nemzetközi egyezmény (Stockholmi 34. §. 3. p.) alapelve, hogy postaküldemények mindig csak egy feladó s egy címzett között válthatók. Ezzel a nézettel szemben áll a francia postának az a kétségtelenül helyes megjegyzése, hogy ez az alapelv csak a levelekre vonatkozik s nem az egyéb küldeményekre is.

II.

Az első sikertelen kézbesítési kísérlet után hogyan kezelik az egyes postaigazgatások az express küldeményeket?

A legtöbb igazgatás eljárása megegyezik a magyar szabályokkal, mely szerint a sikertelen kézbesítési kísérlet után az express küldemény elveszti express jellegét s azt nem expressként kezelik. Ujabb express kézbesítés csak az expressdíj ismételt lerovása ellenében történhetik.

Németország különbséget tesz a nappal és éjjel történő express kézbesítés közt. A nappal történő kézbesítési kísérlet után a küldem-

ményt a továbbiakban már nem tekinti expressnek, az éjjel történő sikertelen kézbesítési kísérlet után — nevezetesen, ha a rendeltetési házba, lakásba a kézbesítő nem tud bejutni, az express kézbesítést külön díj nélkül a nappali órákban újra megkísérli. Ugyanígy jár el Olaszország, Saar-vidék, Danzig is.

Dánia az express kézbesítést általában szintén csak egyszer kísérli meg, de a szombatról vasárnapra virradó éjjel nem kézbesíthető expressküldeményeket — tekintettel arra, hogy vasárnap rendes kézbesítés nincs — vasárnap külön díj nélkül újra expressként kezeli.

Az express kézbesítést többször (kétszer-háromszor) is megkísérli Brazília, Mexico, Paraguay és Perzsia.

A szovjet-unió postája az express kézbesítést csak egyszer kísérli meg, a nem kézbesíthető expressküldeményt a továbbiakban ajánlva kezeli.

III.

Elfogadják-e az egyes postaigazgatások a postaküldemények bérmentesítésére a) a levelezőlapokból, vagy értékjegylenomattal ellátott borítékokból kivágott bélyegeket, b) levelezőlapokat, vagy értékjegylenomattal ellátott borítékokat egészben?

Az igazgatóságok túlnyomó része egyik módot sem fogadja el bérmentesítésre s a külföldről érkező így felszerelt küldeményeket is bérmentetleneknek kezeli. Ezt az álláspontot foglalta el a magyar posta is.

Vannak azonban olyan igazgatások, melyek a külföldről így érkező küldeményeket csak akkor tekintik bérmentetleneknek, ha az indító ország is annak jelezte azokat. Németország, Belgium, Egyiptom a levelezőlapokból, bélyegértéklenomattal ellátott borítékokból kivágott értékjegyeket nem fogadja el bérmentesítésre, de valamely küldeményre teljes egészükben felragasztott ilyen levelezőlapokat stb. már érvényesnek veszik.

Dánország (csak a belső forgalmában), Írország és Anglia úgy a kivágott bélyegábrákat, mint lenyomatokat, valamint az egész lapokat egyaránt elfogadják minden akadály nélkül a bérmentesítésre.

(K. G.)

Vitás esetek a nemzetközi postaforgalomban.

Ismerteti: Dr. RÁCZ ALFONZ, m. kir. postatanácsos.

Az egyetemes postaszervezés rendelkezései értelmében az egyesülethez tartozó igazgatások között a szerződés és az egyezménynek, vagy az egyik igazgatásnak eme okmányok alkalmazásából folyó felelőssége tekintetében felmerült véleménykülömböset választott bírói ítélet dönti el.

Az eljárás az, hogy a vitában álló felek mindegyike egy, az ügyben közvetlenül nem érdekelt igazgatást kér fel döntőbíróul s ezek határozata végleg elintézi a vitás kérdést.

Amennyiben a választott bírák a határozatra nézve nem tudnak megegyezni, úgy ők választanak egy, a vitás ügyben szintén nem érdekelt igazgatást, amely azután végérvényesen dönt.

A véleménykülönbségek elintézésének van azonban egy más — egyszerűbb — módja is. Az egyetemes postaszerezés rendelkezései értelmében ugyanis az egyetemes postaegyesület berni nemzetközi irodájának feladata a többek között az is, hogy az érdekelt felek kívánságára vitás esetekben véleményt mondjon. Ha tehát az érdekelt igazgatások a közöttük felmerült vitás kérdésben közös megegyezéssel a berni nemzetközi irodát véleménynyilvánításra kérik fel, úgy ez a vélemény is eldönti a vitát.

A választott bírói ítélet s a nemzetközi iroda véleménye között a különbség az, hogy míg az előbbi az egyetemes postaszerezés, tehát törvényes rendelkezés értelmében kötelezi a feleket, az utóbbi csak erkölcsileg bír kényszerítő hatással.

A választott bírói ítélet ellen nincs fellebbezés, míg a nemzetközi iroda véleménynyilvánításánál előfordulhat olyan eset is, amidőn az igazgatások egyike vagy másika, vagy mindkettő úgy gondolja, hogy a vélemény nem alkalmas a vita eldöntésére s közös megegyezéssel döntőbírói ítéletet kérnek.

A választott bíróságot tehát ilyen esetekben fellebbezési fórumnak lehet tekinteni.

Igy volt ez az Északamerikai Egyesült-Államok és Norvégia között a tengeri transzidíjak kérdésében támadt, hosszú évekig elhúzódott vitában, amelyben a berni nemzetközi iroda véleményét is kikérték s amelyet nem ez a vélemény, hanem választott bírósági ítélet döntött el. Választott bírakként Amerika részéről Magyarország, Norvégia részéről Svájc szerepelt.

Az utóbbi években gyakrabban előfordult, hogy a magyar és a vele szomszédos, illetőleg hozzá közelebb eső igazgatások között támadt vita a nemzetközi irodának véleménye alapján végleges elintézés nyert.

Az alábbiakban e vitás eseteket óhajtanám ismertetni s később foglalkozni szeretnék érdekesebb döntőbírói ítéletekkel is.

I.

Értéklevél kifosztása miatt a felelősség kérdésében támadt vita a magyar, jugoszláv és bolgár postai igazgatások között.

A Budapest 61. sz. postahivatalnál 1925. évi május hó 19-én nyitva feladott s bankjegyekben 10.000 levát tartalmazó, Bulgáriába címzett értéklevél, 1925. évi május hó 24-én kifogás nélkül, sértetlen állapotban érkezett a rendeltetési postahivatalhoz, amely azt a postahivatalban a hivatalvezető és két tanú jelenlétében kézbesítette címzettnek. Az értéklevél felbontáskor megállapították, hogy abban a 10.000 leva tartalom helyett papirosba csomagolva 30 dollár és 2 drb., az Észak-amerikai Egyesült-Államokban feladott és kézbesített képes levelező-

lap volt. Megállapították azt is, hogy az értéklevélnek súlya (24 gr.) megegyezik a borítékra feljegyzett súllyal.

A rendeltetési hivatal az esetről jegyzőkönyvet nem vett fel s a nyomozást, feladó felszólalása alapján a magyar igazgatás indította meg, amely erről 1925. évi szeptember hó 26-án a bolgár igazgatást oly megjegyzéssel értesítette, hogy az értéklevelet az érdekelt mozgóposta tisztviselője 1925. évi május hó 20-án sértetlen állapotban adta át a Szabadka 2. sz. jugoszláv kicserélőhivatal tisztviselőjének, aki azt minden megjegyzés nélkül vette át. (A magyar—jugoszláv forgalomban Szabadkán az értékleveleket a magyar mozgópostakocsiban megjelenő jugoszláv tisztviselő egyenkint veszi és adja át.) A bulgár igazgatás 1926. évi október hó 20-án, vagyis több, mint egy év múlva válaszolt a magyar igazgatásnak s a fentebb vázolt tényállás közlése mellett arról értesítette, hogy az értéklevelet bolgár területen mindenütt szabályszerűen kezelték. Egyúttal a felelősséget azzal az indokolással, hogy az értéklevél továbbítás a jugoszláv szolgálatban 40 órát késett, a jugoszláv igazgatásra hárította.

A bolgár igazgatás válaszát igazgatásunk közölte a jugoszláv igazgatással, értesítette őt az értéklevélnek a magyar posta által történt kifogásalan továbbításáról s vizsgálat megindítását kérte. Ezt a jugoszláv igazgatás meg is tette, felelősséget azonban ő sem vállalt azzal az indokolással, hogy az értéklevelet a jugoszláv posta sértetlenül adta tovább a bolgár postának, mely azt kifogás nélkül vette át s visszajelentést sem küldött. Megjegyezte egyúttal, hogy jugoszláv területen az értéklevél késedelmes továbbításáról nem lehet szó, mert azt az értéklevelek továbbítására 1925. évben érvényben volt menetrend szerint továbbították.

Igazgatásunk az előadottak alapján arról értesítette a bolgár igazgatást, hogy a stockholmi értéklevél- és értékdobozegyezmény 20. cikkének 2. §-a értelmében a feladó által kért 240 pengő kárösszeg megfizetése egyedül őt terheli, mert 1926. évi október hó 20-án kelt átirata szerint az értéklevél két pecsétje közül az egyik a kézbesítés alkalmával sérült volt.

A bolgár igazgatás eme átiratra adott kimerítő válaszában a felelősséget újból igyekezett magáról elhárítani. Különösen ama megállapításával érvelt, hogy a feladó által használt eredeti pecsétet a tettek eltávolították s így az értéklevél már új, még pedig olyan pecséttekkel ellátva érkezett oda, amelyeket a bolgár posta sohasem használt. Gyanúja a jugoszláv postára terelődött, ahol az értéklevél szerinte 40 óra hosszát késett. Hangsúlyozta azt is, hogy a kézbesítés megtörténteig az értéklevélen külsőleg semmi olyan nyom nem volt látható, amely jegyzőkönyv felvételét tette volna szükségessé s amely azt a gyanút kelthette volna, hogy a pecsétet nem a feladótól erednek.

Érvelése alapján újabb vizsgálatot kért s kérte azt is, hogy a vizsgálatot az amerikai képeslapokra is terjesszük ki.

A magyar igazgatás engedett a bolgár igazgatás kérelmének s a jugoszláv igazgatást újabb vizsgálat megtartására kérte fel. Ez utóbbi azonban eredeti álláspontjától nem tárgított. Közben igazgatásunk a képeslapokra nézve az Északamerikai Egyesült-Államok igazgatásához fordult s felkérte őt, kérdezze meg címzettől, mikép kerülhettek e

képeslapok Európába. A nyomozás azonban ez irányban is eredménytelen maradt.

Igy került az ügy a berni nemzetközi iroda elé, amelytől igazgatásunk a bolgár és jugoszláv igazgatások hozzájárulásával véleményt kért.

A nemzetközi iroda véleményében, amely három részből áll, mindenekelőtt rámutat arra, hogy a jelen esetben a madridi értéklevél és értékdoboz egyezmény rendelkezései irányadók (12. cikk, 4. §., 8. §. 1. bek., 9. §. első mondat és fog. szab. XI. cikk), miután a stockholmi egyezmény a szóbanlevő értéklevél feladását követő időben (1925. évi október hó 1.) lépett érvénybe.

Különösen kiemelte ama rendelkezést, amely szerint valamely továbbító igazgatás minden felelősség alól mentesül, ha a kicserélő-hivatal, amelynek az értéklevelet átadta, a felvevő igazgatásnak a legközelebbi indítással nem küld tényállási jegyzőkönyvet az értéklevél tartalmának teljes vagy részleges hiányáról vagy az értéklevélen észlelt kifogásokról (fog. szab. XI. cikk).

A második részben a vita elemeivel foglalkozik s megjegyzi a következőket:

1. Az értéklevél borítékjának sem külső, sem belső oldalán sérülés nyomai nem voltak észrevehetőek. Igaz, hogy a pecsétek nyoma az értéklevélen színben eltér a pecsétviasznak nyomától, amelyet feladó az iratsomóhoz csatolt minta szerint használt. Ez azonban oly körülmény, amelyre nézve a berni irodának igen nehéz dönteni, tekintettel arra, hogy az eset óta hosszú idő (három év) telt már el s időközben a borítékot az érdekelt igazgatások a vizsgálat céljaira gyakran ideoda küldözgették.

2. Az Északamerikai Egyesült-Államok belföldi forgalmában feladott és kézbesített 1914. és 1918. évekből eredő képeslapokra nézve nem sikerült megállapítani, hogy azok miképpen kerültek Európába. Az amerikai igazgatás közlése szerint lehetséges, hogy azokat a címzett, ki egyébként tiszteletreméltó egyén, egy-két évig magánál őrizte s azután eldobta. Igy kerülhettek azok ismeretlen egyén kezébe.

3. A fehér papíros, amelybe a 30 dollár és 2 drb. képeslap volt becsomagolva, minden valószínűség szerint ugyanaz, amelybe a feladó a feladás alkalmával az értéklevél tartalmát becsomagolta s amely az értéklevél többi részeivel együtt 24 gr. súlyt tett ki. A fehér papíron ugyanis azon a helyen, ahol az értéklevél borítékja a pecsétek számára perforálva van, ugyanolyan színű pecsétnyomok láthatók, mint amelyet a feladó használt. Egyéb különlegesség e papíron nem észlelhető.

4. A feltételek tekintetében az értéklevél szabályszerű.

A vélemény 3. részében a nemzetközi iroda azt vizsgálja, hogy az érdekelt igazgatások nem követtek-e el a szállítás tartama alatt oly szabálytalanságot, amely a felelősséget maga után vonja.

A magyar igazgatás szerinte a felelősség kérdésében nincs érdekelve, mert az értéklevelet feladó a postahivatal alkalmazottjának jelenlétében adta fel s zárta le s a továbbítás folyamán a magyar mozgóposta azt sértetlen állapotban adta át a jugoszláv postának, amely azt kifogás nélkül vette át.

Az értéklevélnak a jugoszláv igazgatás által történt átvétele s a

bolgár rendeltetési hivatalhoz való érkezése között tekintélyes idő telt el, amelyre nézve a jugoszláv igazgatás azt állítja, hogy az késedelmet nem képez, miután az értéklevelet abban az időben az értéklevek továbbítására érvényes menetrend szerint továbbította.

Ez azonban — a nemzetközi iroda szerint — oly ténykörülmeny, amelyet határozottan megállapítani csak akkor lehetett volna, ha a nyomozást a kifosztás megállapítása után azonnal megindították volna.

A nyomozást pedig idejében megindíthatták volna, ha a bolgár igazgatás a madridi értékegyezmény foganatosító szabályzata IX. cikkének 3. §-ában, valamint a madridi egyetemes postaszerződés foganatosító szabályzatának XXIII. cikkében foglalt rendelkezések értelmében közvetlenül azután, hogy a címzett a kifosztást jelezte, illetőleg megállapította, visszajelentést küldött volna a jugoszláv és magyar igazgatásoknak. Ezt azonban a bolgár igazgatás nem tette meg, hanem csak 1926. évi október hó 20-án, vagyis másfél évvel az eset után s akkor is a magyar igazgatás kérelmére, közölte a kifosztás részleteit.

Minthogy a bolgár igazgatás a madridi egyezmény, illetve szerződés rendelkezéseit elmulasztotta betartani s a kifosztás megállapítása után azonnal nem küldött visszajelentést, illetőleg tényállási jegyzőkönyvet az érdekelt igazgatásoknak, a haladéktalan s mindenre kiterjedő nyomozás nem volt megindítható, aminek viszont az a következménye, hogy a többi igazgatásokat a felelősség alól feloldja.

Az előadottak alapján a berni nemzetközi iroda úgy véli, hogy a jelen esetben a madridi értékegyezmény 12. cikkében foglalt rendelkezések nem jöhetnek figyelembe s a felelősség eme egyezmény foganatosító szabályzata IX. cikkének 3. §-ában és XI. cikkében foglalt rendelkezések alapján egyedül a bolgár igazgatást terheli.

II.

Zárlat elveszése miatt az abban elhelyezett ajánlott küldemények kártérítésének kérdésében támadt vita a magyar, osztrák és román postaigazgatások között.

Roustchouk postahivatal által 1924. évi november hó 18-án a Bécs 1. sz. postahivatalhoz indított 323. sz. zárlat rendeltetési helyére nem érkezett meg. A zárlatot a bolgár posta még az indítás napján szabályszerűen átadta a román postának, de az átadás megtörténte után annak nyoma veszett.

1924. évi november hó 27-én az osztrák rendeltetési hivatal a zárlat hiányát visszajelentés útján közölte Roustchouk postahivatallal s erről egyidejűleg a bolgár igazgatást is értesítette. Ugyane tárgyban a bécsi postaigazgatóság is 1925. évi január hó 22-én átiratban fordult a bolgár postavezérigazgatósághoz.

A bolgár postavezérigazgatóság azonban a tényállást csak 1924. évi december hó 29-én közölte a román igazgatással, amely alkalommal bizonyítékait is megküldte arra nézve, hogy a zárlatot még indítása napján szabályszerűen átadta. A román igazgatás ezt az értesítést meg is kapta.

1926. évi július hó 9-én a román igazgatás értesítette a bolgár igazgatást, hogy a zárlatnak nem akadtak a nyomára. Kifejezést adott ama

valószínűségnek is, hogy a zárlatot a hófúvások következtében abban az időben beállott vonalzavarokra való tekintettel, személyzete vesztette el. Egyidejűleg felkérte a bolgár igazgatást, hogy közölje vele mindazon ajánlott küldemények adatait, amelyekért felszólaltak.

A bolgár igazgatás 1926. évi július hó 16-án közölte a kívánt adatokat s a feladók részéről kért 500 aranyfrank kártérítési összeg megküldését kérte. A román igazgatás azonban a kért összeget nem küldte meg, hanem ehelyett közölte a bolgár igazgatással, hogy újabb nyomozást tartott. E nyomozás eredménye pedig az, hogy a zárlatot az Arad 2. sz. postahivatal 1924. évi november hó 21-én átadta a Budapest—Lökösháza között közlekedett magyar mozgópostának. Ennél fogva egyidejűleg a magyar igazgatást felkérte, hogy a zárlat sorsáról felvilágosítást adjon.

Igazgatásunk 1926. évi december hó 6-án közölte a román igazgatással, hogy a Budapest—Kürtös 5. sz. mozgóposta a jelzett napon Roustchoukból eredő, Bécsbe szóló 1 drb. zsákot és 1 drb. levélcsoomagot kapott, amelyeket még az átvétel napján a Budapestről Hegyeshalomra közlekedett 10. sz. gyorsvonat vezetője Hegyeshalom állomáson az osztrák postának átadott. A román igazgatás a fentieket közölte az osztrákkal s felkérte őt, hogy a zárlatban elhelyezett ajánlott levelek kártérítésének kérdését közvetlenül a bolgár igazgatással rendezze. Erről egyidejűleg a bolgár igazgatást is értesítette és hangsúlyozta, hogy a román és magyar igazgatások a felelősség kérdésében nincsenek érdekelve.

Az osztrák igazgatás azonban válaszképpen értesítette a román, hogy Roustchouk postahivatalnak szóbanlevő zárlata az osztrák postához sohasem érkezett meg. Megjegyezte egyúttal, hogy abban az időben Roustchouk postahivatal zárlatai nagyon rendszertelenül és késésekkel érkeztek meg. Így az 1924. évi november hó 17-iki keltű zárlat november hó 22-én, az 1924. évi november hó 19—23., 25. és 26-án kelt zárlatok csak november 28-án érkeztek meg. Hangsúlyozta, hogy a november 18-án indított zárlat hiányáról szabályszerűen értesítette az indító hivatalt és felettes igazgatóságát is. Végezetül pedig kijelentette, hogy az ügy újrafelvétele már nem áll módjában, mert több mint két esztendő telt el azóta, hogy e tárgyban legutóbb értesítést kapott s ez idő alatt 1924. évből eredő okmányait már selejtezték.

E választ az osztrák igazgatás a magyarral is közölte, mire ez utóbbi álláspontjáról viszont a román igazgatást a következőkben értesítette: Az osztrák igazgatás válasza szerint az 1924. évi november hó 17-én kelt zárlat november hó 22-én érkezett Bécsbe, következésképp a román igazgatás által közölt továbbítási adatok nem vonatkozathatók az 1924. évi november hó 18-án indított zárlatra, amelyért a román igazgatást terheli a felelősség mindaddig amíg az ellenkezőjét be nem bizonyítja. Ami a Roustchoukból eredő zárlatoknak abban az időben történt rendszertelen megérkezését illeti, a magyar igazgatás felelősségre nem vonható, mert a zárlatokat magyar területre való beérkezés után mindenkor késedelem nélkül továbbította.

Minthogy a továbbiak folyamán az érdekelt magyar, bolgár és román igazgatások között e tárgyban váltott átiratok a vitás kérdést

nem oldották meg, 1928. év végén közös megegyezéssel a berni irodához fordultak, amely véleményében a zárlat elveszéseért *egyedül a román igazgatást tette felelőssé.*

Indokolása a következő:

1. A zárlat elveszésének idejében érvényes madridi egyetemes postaszerződés 10. cikkének 4. §-a értelmében: „az ellenkező bizonyításáig a felelősség (az ajánlott küldeményekre nézve) azt az igazgatást terheli, amely, bár a küldeményt kifogás nélkül átvette és bár módjában állott a nyomozást minden szabályszerű eszköz igénybevételével megejteni, — nem tudja kimutatni sem a címzettnek való kézbesítést, sem pedig, amennyiben szóba jöhet, a következő igazgatásnak való szabályszerű átadást”.

2. A bolgár igazgatás körülbelül egyhónapi késedelemmel közölte a tényállást a román igazgatással. E késedelem azonban nem vonhatja maga után a bolgár igazgatás felelősségét, mert egyrészt senki sem állította, hogy a tényállás közlése előbb is megtörténhetett volna, de egyébként is a madridi főszerződés fogantató szabályzatának XXIII. cikke 7. §-ában úgy rendelkezik, hogy valamely zárlat hiányát *mihelyt csak lehetséges* („aussitôt que possible”) jelezni kell; másrészt pedig e késedelem nem akadályozhatta a román igazgatást abban, hogy a zárlat sorsának megállapítása érdekében szükséges nyomozást idejében megtarthassa.

3. A román igazgatás a bolgár igazgatáshoz intézett 1926. évi július hó 9-én kelt átiratában maga is megengedhetőnek tartja, hogy a zárlatot személyzete vesztette el, következésképpen egyik ellenőrző alkalmazottját felelőssé is tette.

4. A román igazgatásnak ugyanezen év október havában történt ama megállapítása, hogy a 3. pontban közölt állításával ellentétben újabb nyomozás szerint a zárlatot szabályszerűen átadta a magyar postának, már nem vehető figyelembe, mert

a) az nyilvánvalóan elkésett, miután a kétévi késedelem miatt, amely a zárlat elveszése és a román igazgatásnak ezen újabb állítására vonatkozó értesítése között eltelt, a magyar és osztrák igazgatásnak lehetetlen volt a szükséges beható nyomozásokat megtartani;

b) másrészt a román igazgatás nem bizonyította be, hogy az átvett zárlatot szabályszerűen továbbította is. A magyar igazgatás ugyanis megcáfolta a román igazgatás azon állítását, hogy az 1924. évi november hó 18-i keltű szóbanlevő zárlatot átadta volna, amennyiben rámutatott arra, hogy a hozzá beérkezett zárlat november 17-i keltű volt.

5. Beigazolást nyert tehát, hogy a román igazgatás az 1924. évi november 18-án indított zárlatot megjegyzés nélkül átvette, de annak továbbadását bebizonyítani nem tudta.

JOGESETEK ÉS JOGGYAKORLAT.

Régi elhatározásunkat váltjuk valóra, amikor e címen lapunk hasábjain új rovatot nyitunk, hogy az intézetünk kebelében előforduló érdekesebb jogeseteket közzétesszük. Első közleményünk bírósági ítéleteket, illetve végzéseket tartalmaz, sor kerül azonban elvi ügyekben hozott közigazgatási határozatokra és döntésekre is. Ugy hisszük, hogy az új rovat megnyitására személyzetünk látókörének szélesbítése céljából is szükség van. Abban a reményben, hogy az e rovatban közöltek általános érdeklődést fognak kelteni, a rovatot megindítjuk.

1.

Kereskedelmi vállalatokhoz és kereskedőkhöz postai megbízással nyugták érkeztek, amely nyugták külső kiállításra, szövegezése s az azon levő bélyegzőnyomat párosulva azzal a körülménnyel, hogy az összegek postai megbízás útján a posta kézbesítő közegei által szedettek be, azt a látszatot kellették, hogy a beváltásra küldött nyugták hivatalosak és nyilvántartott rövidített távirati címek előjegyzéséért és nyilvántartásáért fizetendő díjszabásszerű díjak.

Ez eljárás miatt az érdekeltek és a m. kir. posta is bűnvádi feljelentést tettek. A feljelentések folytán család vétségé miatt indult meg a büntető eljárás. A megtartott tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy családi szándéka nem volt, mert a közönséghez intézett felhívásaiban hangsúlyozta vállalkozásának magánjelleget és azt, hogy a beiktatási díj teljesen független a m. kir. posta által kiadott rövidített hivatalos távirati címekért megállapított díjaktól. A vádlott védekezése folytán az ügyészségi megbízott a vádat eljettette s minthogy a sértettek közül a vádat senki sem vette át, a járásbíróság a további eljárást megszüntette.

Ezután, minthogy a kifogásolt eljárás némi változtatással tovább is folyt, a tisztességtelen versenyről szóló 1923:V. törvénycikkbe ütközőnek látszó vétség miatt újabb bűnvádi eljárás indult. Ennek során az ügyben a budapesti kir. büntető törvényszék vizsgálóbírája a vizsgálat elrendelése iránti kérelmet elutasította. Az erre vonatkozó végzés indokolása többek között a következőket tartalmazza:

„A feljelentés alapján megindult nyomozási eljárás során a terhelt beismerte, hogy az Előfizetési jegyeket ő szövegezte és körülbelül 3 év óta ezen nyomtatványt kísérőleg lapja előfizetőinek küldi szét. Ugyancsak 3 év óta használja a nyomtatványon látható ovális alakú bélyegzőt is. Tagadja, hogy ezen nyomtatvány alakja,

annak szövegezési módja, a bélyegző alakja és a szövegezés elhelyezési módja a posta bármely hivatalos nyomtatványához hasonlítana. Tagadja, hogy ezen nyomtatvánnyal a nagyközönséget meg akarta volna tévesztetni, hiszen a nyomtatvány hátlapján levő „Figyelmeztetés“-ben ki van fejtve, hogy cége magánvállalkozás és a m. kir. kincstártól független.

A tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. tc. 17. §-a szerint a bitorlás vétségét az követi el, aki abból a célból, hogy valamely áru (szolgáltatás) kelendőségét fokozza, vagy másnak az üzleti közönségét elvonja, vállalata körében jobb tudomása ellenére oly nevet, céget, ismertető jelet, rajtot használ, amely őt meg nem illeti, vagy üzlettelepét más által jogosan használt névvel, cégérrel, vagy egyéb megjelöléssel látja el.

A nyomozás adatai alapján kétségtelenül megállapítható, hogy a terhelt negyedévenként megjelenő folyóiratot szerkeszt és ad ki. E folyóirat előfizetői részére ú. n. előfizetési jegyet küldött szét, amelyen előfizetés fejében 5 P lefizetését igazolja.

A főmagánvádló szerint a postát igénybevevő felek, hacsak kissé felületesen nézik, illetve olvassák az „Előfizetési jegy“-et, azt hiszik, hogy a m. kir. posta adta ki azt, jóhiszeműleg azt ki is váltják és abban a tudatban élnek, hogy most már rövidített táviratcímüket a postánál előjegyezték, mert a nyomtatványon alkalmazott ovális alakú bélyegző, valamint a „Beszedő postahivatal előjegyzése“ szöveg felülnő elhelyezése az Előfizetési jegyen meg tévesztésre alkalmas megjelölés.

A vizsgálóbíró végzésének további fejtegetése szerint a terhelt tisztességtelen üzleti magatartása meg nem állapítható, mert a terheltet eljárásában az a cél kellett volna hogy vezesse, hogy a főmagánvádló által képviselt m. kir. postának az üzleti közönségét elvonja, evégből jobb tudomása ellenére az őt meg nem illető, helyesen a m. kir. postát megillető ovális alakú bélyegzőt és a „Beszedő postahivatal előjegy-

zése" szöveget úgy kellett volna használnia, hogy tudatosan megtévessze a közönséget a saját vállalata és a postai intézmény azonossága felől.

A végzés indokolásában megállapítja a vizsgálóbíró, hogy a terhelt nem tekinthető a m. kir. posta üzleti versenytársának, mert eljárása a posta megkárosítását, a postai szolgáltatás csökkenését, vagy éppen a postát igénybevevő nagyközönség számszerű apadását nem jelenti. Nem tekinthető a posta üzleti versenytársának a terhelt azért sem, hiszen a posta a rövidített sürgőnycímelek kimutatásszerű összeállításánál, azok évi tarifájának megállapításánál, teljesen független minden más magánvállalkozástól és a m. kir. postának annál kevésbé lehet valaki a versenytársa, mert minden táviratozni kívánkozó félre egyaránt érvényes szabályok értelmében a rövidített távirati címét csak az használhatja, aki a postánál az előírt díjat lefizeti.

A felek terhelt által való megtévesztése legfeljebb csak felületességből származhat, hiszen az előfizetési jegy hátlapján a „Figyelmeztetés" szövegében világosan fel van tüntetve, hogy a terhelt vállalkozása független a m. kir. posta hivatalos tarifaszereü évdíjától.

A vizsgálóbírói végzés végül a következőket mondja: „A terhelt által használt óvális alakú bélyegző, ha annak lenyomata, tartalma a valóságnak megfelel, nem ad megtévesztésre okot. A terhelt által az „Előfizetési jegyen" feltüntetett „A beszedő postahivatal előjegyzése" szöveg megtévesztésre ugyancsak nem alkalmas. A nagyközönség felületes, nem eléggé óvatos azon eljárásának, amellyel a fent felsorolt adatok alapján a terhelt vállalata a m. kir. postával összetéveszhető, csak egy ellenszere van, amely ellenszer használatára a szegedi postaigazgatóság már rá is tért, ez pedig a címzettnek a postai megbízások kézbesítése alkalmával a tényállásról való teljes felvilágosítása."

A vizsgálóbírónak a vizsgálat elrendelése iránti kérelmet elutasító végzése ellen felfolyamodás adatott be, amelyet a budapesti m. kir. törvényszék vádtanácsa elutasított azzal az indokolással, hogy a vizsgálóbírónak a végzés indokolásában előadott indokai helyesek, ez alapon a végzés megváltoztatására vagy megsemmisítésére törvényes alap nincs.

A vádtanács végzése ellen beadott felfolyamodást a budapesti kir. ítélőtábla ugyancsak elutasította, indokolásában kimondván, hogy a kir. ítélőtábla is helyeseknek fogadta el a vizsgálóbírói végzésében kifejtett és a vádtanács által is magáévá tett azokat az indokokat, amelyek alapján a főmagánvádlónak a vizsgálat el-

rendelése iránt tett indítványa elutasított.

Közli: Dr. Krajcsik Géza.

2.

Cz. L. budapesti lakos a Kolozsvár I. és 5. számú postahivataloknál 1919. évi január hó 29.-én saját postatakarékpénztári csekkszámllája javára 100.000 és 120.000, összesen 220.000 koronát fizetett be. Ez az összeg azonban csekkszámlláján nem iratott jóvá, mert a közbejött román megszállás miatt a kolozsvári postahivatalok által vezetett számadási okmányok a m. kir. postatakarékpénztárhoz nem érkeztek be.

Feladó a 220.000 korona valorizált (1.057.017.000 ?) értékben való megfizetése iránt 1924. évi június hó 3-án a m. kir. postatakarékpénztár ellen a budapesti kir. törvényszéknél pert indított, melyet az első érdemleges tárgyaláson a m. kir. postára is kiterjesztett azzal a megokolással, hogy a szóbanlévő összegek befizetésekor a posta alkalmazottai tudták már, hogy a számadási okmányokat nem lehet Budapestre továbbítani és az általa befizetett összegeket csak azért fogadták el, hogy az ottani postaalkalmazottak illetményeiket ki tudják fizetni. Az alkalmazottak ezen eljárásáért pedig a kincstár felelős.

Feladót keresetével a budapesti kir. törvényszék elutasította, mert elfogadta a bíróság a kincstárnak a román megszállással (vis major) való védekezését.

Feladó a kir. törvényszék ítélete ellen fellebbezéssel élt. A budapesti kir. ítélőtábla az első bírósági ítéletet indokainál fogva helybenhagyta.

A kir. Kúria azonban a feladó felülvizsgálati kérelme alapján az elsőfokú bírói ítéleteket megváltoztatta és alpereseket 17 pengő 60 fillér tőke és ezután 1924. évi június hó 3-tól járó 5 százalékos kamattal megfizetésére kötelezte.

A kir. Kúria ítéletét a többek közt következőkkel indokolta:

„A vonatkozó szabályok értelmében ugyanis a csekkszámllára befizetés elrendelése nem az, hogy a befizetett összeg maga jusson a központhoz, hanem az a postai pénzkezelés során kerüi felhasználásra és elszámolásra, a befizető, illetve a számlatulajdonos és a postatakarékpénztár jogviszonyában pedig csak annak van jelentősége, hogy a megfelelő elszámolási iratok rendeltetésszerűen a központba jussanak, hogy ott a befizetés a számlatulajdonos javára legyen elkönnyvelhető.

Adott esetben nem vitás, hogy a peres befizetésekre vonatkozó elszámolási iratok nem jutottak a postatakarékpénztár köz-

pontjához és ezért nem volt ezek összegével a felperes csekkszámhája elismerhető.

Annak oka, hogy az elszámolási iratok nem jutottak a budapesti központba, a megállapított tényállás szerint a megszállott Kolozsvárral való összeköttetésnek az akkor fennálló háborús viszonyokból folyó megszakadása volt, ami nyilván a vis major jellegével bír.

De az elszámolási iratok elmaradását pótolhatja az eredeti elismervények bemutatásával történt igénybejelentés.

Az adott esetben a befizetés megtörténtét igazolják a valódiaknak megállapított eredeti elismervények.

Tehát vizsgálándó tovább, vajjon a jelzett kolozsvári közvetítő hivatalok a befizetés elfogadásakor a m. kir. posta szerveinek jelentkeztek-e?

E részben az alperes által bemutatott kolozsvári postaigazgatósági jegyzőkönyv és jelentés alapján, melynek tartalmát felperes is magáévá tette, valamint a fellebbezési bíróság ítéletében elfogadott tényállás szerint is csak 1919. január 31-én vette a megszálló hatalom a kezébe a postaszolgálat közvetlen intézését, míg addig a kolozsvári m. kir. postaigazgatóság működését csak ellenőrizte.

Ebből következik egyrészt, hogy a befizetett összeg a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalához befizetettnek jelentkezik, annak felperes részére való kiszolgáltatásáért tehát az I. r. alperes a felperessel szemben fennálló jogi viszonyából folyóan felel, a II. r. alperes pedig annál fogva, hogy az ő pénztárába került, valószínűleg a befizetett, de a felperes javára el nem számolt összeg, mérészt meg, hogy a per sorsára nincs jelentősége annak, bármi is lett a befizetett és a posta kezelése alatt álló pénzkészletbe beolvadt összeg sorsa, tehát felperesnek ez utóbbi körülménnyel kapcsolatos panaszai nem igényelhetnek méltatást.

II. A befizetett koronaösszeg átértékelésének azonban a fellebbezési bíróság helyes okfejtése szerint az 1928. évi XII. tc. 6. §-a értelmében nem lehet helye, mert a 7. §. hivatkozott 3. pontja nem talált a kereseti igényre, minthogy az átértékelést általában kizáró rendelkezéssel szemben kivételesnek jelentkező intézkedés nem magyarázható, kiterjesztőleg és a kereseti igény nem minősíthető közvetlenül személyt — vagyis nem valamely személy vagyont — érő és vétklen károkozásból, vagy tiltott cselekményből eredőnek.

Közi: Dr. Tajthy József.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Légipostával is utazik már külön mozgópostás. A Stockholm—Amsterdam—London között üzemben lévő légipostavonalon a svéd postaigazgatás külön postatisztviselőt utaztat, aki a szállított levélposta útközi feldolgozásáról gondoskodik. (Blt. für P. u. T. 1929. 9.)

Az amerikai postaszolgálat köréből.

I. Az amerikai posta hihetetlen arányú fejlődését igazolandó, elég, ha rámutatunk arra a tényre, hogy Franklin Benjámín idejében (1706—1790), tehát kb. 150 évvel ezelőtt New-York, Boston és Philadelpha között hetenként egyszer volt rendszeres postaközlekedés. Ez alkalommal egyetlen lovasküldönc, a nyeregkápán átvett egyetlen egyetlen hozta-vitte az egész postaanyagot. — Néhány hónap mulva, — igaz ugyan, hogy akkor is csak a rossz úti viszonyokra s nem a forgalom emelkedésére tekintettel, — hetenként kétszer fordult meg a lovas-küldönc.

Ma pedig a mozgóposta-személyzet és a közbeneső helységek postaszemélyzetét nem számítva, csupán a nevezett három város-óriásban több, mint 25.000 postak alkalmazottnak ad kenyeret a postaszolgá-

lat, a távirat-távbeszélő szolgálatról nem is beszélve, mert hisz e két testvérszolgálatot Amerikában magántársaságok személyzete látja el.

1892. évben az Egyesült-Államok postája még csak 78 millió dollár kiadással dolgozott; 1901-ben a posta kiadásai 115, 1927-ben pedig 715 millió dollárral emelkedtek. Volt olyan magánvállalat, amelynek évi postaköltségei 9,200.000 dollárt tettek ki.

2. Az Egyesült-Államok postáját a pénzügyi kormányzat és a közvélemény soha hasznot hajtó állami üzemnek nem tekintette. Sőt még azt sem követelte meg senki tőle, hogy bevételeiből önmagát eltartsa. Ellenkezőleg! Az Egyesült-Államok postájában az államhatalom és a lakosság minden rétege a közgazdasági élet legjelentékenyebb tényezőjét látták és legfőbb biztosítékát az állampolgárok közötti állandó összeköttetésnek. Ezért nem szabad azon csodálkoznunk, hogy bár az 1927. évi költségvetési évet 31.5 millió dollár hiánnyal zárta az Egyesült-Államok postája, mégis olyan díjszabási könnyítéseket hozott a közgazdasági életet sújtó terhek

enyhítésére, hogy azok folyamánként a költségvetési hiánynak további 16.5 millió dollárral való emelkedésével számol az igazgatás.

3. Ugyancsak az üzleti élet élénkítésére különleges üzleti válaszevelezőlapokat és válasz-leveleborítékokat (Business replycards and letters in business envelopes) hozott az Egyesült-Államok postaigazgatása 1928 október 1-től forgalomba. E válaszlaponokért és levelekért járó postai díjakat az eredeti feladó csak akkor köteles portóként azok válaszrészenek kézbesítése alkalmával megfizetni, ha azokat az eredeti küldemény címezte a válaszlapon, illetőleg borítékon feltüntetett határidőn belül adja postára. Ezeknek az üzleti válaszlaponoknak és borítékoknak szerepe az volna, hogy az üzletemberek csak azokért a válaszlaponokért és borítékokért fizessék meg a postai díjakat, amelyeket az eredeti küldemény címezte tényleg fel is használ. A válasz céljaira használt küldeményen feltüntetett határidőn túl történt feladásnál a postai díjat már a feladónak kell a küldemény feladásakor megfizetni.

4. Nagy amerikai ujságvállalatok újabban a távolfekvő Nyugat városaihoz szóló ujságpéldányaikat repülőgéppel szállítják. Minthogy Amerikában még a gyorsvonattal is alig legyőzhető távolságokra kell a postát szállítani, (New-York és San-Francisco között 3 nap gyorsvonati távolságról van szó), a repülőgépek mind nagyobb szerepe jut a postaszállítás körül. Különösen az ujságszállításnál fontos körülmény volna a postát vivő repülőgépek a város belsejében alkalmas leszállóhelyről gondoskodni, mert az ujságkihordók ezzel jelentékeny időt és utat takaríthatnának meg az ujság kézbesítésénél. Ezért a postaigazgatás elhatározta, hogy Chicago főpostahivatalának tetején a postarepülőgépek használatára alkalmas repülőteret rendeztet be.

5. Az Egyesült-Államok postaigazgatásának 1928. évről közzétett évi jelentése szerint az elégtelen címzés miatt kézbesíthetetlen postaküldemények száma 1928. évben kb. 200 millió darabra rúgott. Hogy milyen hatalmas számról van itt szó, azt csak akkor tudjuk meg, ha elgondoljuk, hogy ha csupán levélpostai küldeményekről lett volna is szó, és azokat egymásfölé raknók, egy 200.000 m. magas oszlopot, avagy egymasmellé rakva, 20.000 km. hosszú szalagot adnának ki.

A kézbesíthetetlen küldemények e nagy számára tekintettel a kongresszus elé javaslatot terjesztettek, amely kimondaná, hogy a hiányos címzés miatt nyomozó kezeléssel kereszttulment postaküldemények címezteitől, esetleg feladótól, a feladó

hibájából végzett többletmunka ellenszolgáltatása fejében 1 cent portót szedjen az amerikai posta.

6. Amerika felhőkarcolói között a postakézbesítő munkáját megkönnyítendő, a háztulajdonosok kötelesek házi levelezékeket felszerelni a ház földszintjén, amelyben azután a lakók részére érkezett nem ajánlott levelezést a levélhordók elhelyezik. A lakók mindegyike maga köteles gondoskodni a levelezés kiemeléséről és elviteléről.

Évenként jelentős számú esetben történik meg, hogy e házi levelezékeket illetéktelen egyének felnyitják, avagy feltörik s az ott elhelyezett, értéktartalom gyanúja alatt álló levelezést eltulajdonítják. Különösen bankházaktól érkező, készpénzt, csekket, avagy bont tartalmazó levelekre vadásznak ily esetekben. Továbbá oly egyének levelezését lopják el előszeretettel, kikről ujságcikkekből tudják, hogy jótékonyági gyűjtőakciók élén állnak s így feltehető, hogy a címükre érkező küldemények jótékony adományokat tartalmaznak.

Az amerikai posta és rendőrség csaknem tehetetlen e tolvajokkal szemben, mert minden egyes gyűjtőszekrényt még sem őriztethet. Már pedig a tettes még csak a közelében sem vállalkozik újabb tolvajlásra, hol már egyszer sikeresen operált. Legtöbbször csak a véletlen vezet sikerre ily nyomozásoknál. Most azután olyan házi levelezékrénnyel kísérletezik az amerikai posta, amelynek tartalmához, a zár feltörése nélkül aligha lehet hozzáférni, mert a bedobónyilást a levelezés elhelyezése után a levélhordó kulesra járó védőszerkezettel lezárja.

7. Amily nehezen megy a házi levél-szekrények tolvaja ellen való védekezés, oly biztosan és egyszerűen végez az amerikai posta a belkezelésben jelentkező, ún. házi tolvajokkal. Ha a panaszokból arról győződik meg valamely hivatal, hogy személyzetének valamely tagja levelet, vagy más postai küldeményt fosztogat, a vizsgálat adatai szerint gyanubavehető alkalmazottak hivatali tevékenységét, a minden jelentékenyebb postahivatalban berendezett titkos megfigyelőhelyekről állandóan figyelik mindaddig, míg a tettest le nem leplezik. Azt állítják a szaklapok, hogy ez a módszer feltétlenül biztos és gyors eredményre vezet minden esetben. (Postzeitschrift 1929: 2.) (k. j.)

Bélyeggyűjtőknek ritka jó alkalmat szereztek ritkaságok zsákmányolására a „L'île de France” francia személy- és postaszállítóközörsre beosztott francia postások. Előző számunkban mi is számot adtunk már azokról a kísérletekről, amelye-

ket a nyílt tengeren mozgó hajóról elindított repülőgépekkel végeztek, az amerikai szárazföldre szülő posta egy részének soronkülső továbbítása céljából. A francia posta a hajóról repülőgéppel továbbított levélpostai küldeményeknél jelentékeny pótdíjat szedett, amely leveleknél 10 grammig 10 frank, nyomtatványoknál 50 grammonként 5 frank volt. E pótdíjat a megfelelő értékű postabélyeg felragasztásával rótták le.

Mint minden újítás, a továbbítás ez a módja is felkeltette a közönség érdeklődését. A hajó utasai is oly nagy mértékben vették igénybe a levéltovábbítás e módját, hogy mire a hajó amerikai kikötőt ért, már egyetlen 10 frankos postabélyeg sem állt a hajó postahivatalában a közönség rendelkezésére. Minthogy pedig a hajó néhány nap múlva vissza is fordult és terv szerint Le Havre előtt a léghajónak az európai posta egy részével Le Bourget-ig előre kellett repülnie, a hajóposta érték-cikk-készletének kiegészítése, a fokozott igénybevételre való figyelemmel igen kívánatos lett volna; ámde erre idő már nem volt. Ezért az amerikai francia főkonzul engedelmével a „L'île de France” postahivatalának személyzete úgy segített magán, hogy 3.000 drb 90 cts vörös, Barthelot és 1.000 drb 1.50 fr.-os kék, Pasteurt ábrázoló postabélyeget 10 frank értéknyomással látták el, a visszautazásnál leendő felhasználás céljaira. Az 50 drb-ot tartalmazó ívek felülnyomása gyorsan el is készült és a hajó térti-útjában ezeket az ideiglenes postabélyegeket látták el a hajóposta nyolcszegletű és a repülőgépszállítást jelző külön bélyegző lenyomatával — a bélyeggyűjtők nagy örömeire. (Neue Züricher Ztg.) (k. j.)

Éjjelezési légipostai összeköttetéseket rendezett be ez évben az angol postaigazgatás egyrészt Franciaországgal, másrészt Belgiummal való viszonylatban.

A csak postát és értékes árut szállító repülőgép naponként éjjel 1 órakeret hagyni el Le Bourget-t, Páris repülőterét és Londonba (Croydon-ba) reggel 3 óra 45 perckor érkezik meg úgy, hogy a Párisban előző nap a legkésőbbi esti üzleti záróraig feladott levelezés a másnap reggeli első kézbesítő körúttal Londonban kézbesíthető.

Londonból viszont naponként hasonló éjjeli repülőgépjárat indul Brüsszelbe, amely az Angliából Belgiumba szülő levelezésnél 24 órás előnyt biztosít.

Ugyancsak éjjeli légipostajáratokat tart fenn ez év április hó 15. óta a német Luft-hansa a Berlin—Hannover—Essen—Mülheim O/R.—Köln—London között. A Berlinből reggel 3 óra 45 perckor elindított

repülőgép az előző napi postával déli 12 órakeret érkezik Londonba.

A négy északi postaigazgatás, Svéd, Norvég, Dánia és Finnország közös éjjeli repülőjáratok berendezését és fenntartását határozta el. A svéd igazgatás a repülőpostánál napi 300, a többi három igazgatás 100—100 kg. postamegterhelést biztosítottak a vállalkozó részére. A Helsingfors—Stockholm közötti útszakaszért Finnország, a Stockholm—Malmö (Koppenhága) közötti szakaszért Svédország, míg a légi útvonalnak Amszterdamig terjedő részéért Dánia és Svédország közösen vállalták a postaszállítással járó felelősséget. Az Oslo—Koppenhága—Göteborg és Malmön át vezető útvonalért viszont a svéd és norvég posta közösen szavatolnak. (Postzeitschrift 1929: 3.) (k. j.)

Célját tévesztett levelek óriási számát teszi szóvá az „Excelsior” egyik száma. Elmondja, hogy egyedül Párisban és a Szajna départmentében (megye) ez év január havában 149.330 levélpostai küldemény vált hiányos címzés miatt kézbesíthetlenné. E levelekre ragasztott bélyegek értéke 74.665 frankot tett ki.

A kézbesíthetlen küldemények egyhavi tömegében az egyes küldeményfajok a következő megdöbbentő számmal szerepelnek: kb. 70.000 levél, közöttük 3.000 csőpostalevél; 350 ajánlott, illetőleg értéklevél; 4—500 fénykép, több mint 5.000 drb. levelezőlap, 40.000 nyomtatvány, húsz egy néhány ezer darab más tárgy, idegen vagy francia rendeltetési hellyel.

A kézbesíthetlen áruminta csomagokban a legkihívatóbb tartalmat találták: a legértékeltenebb tárgytól — a gyémántig. Ezek egyikét a szakértők 10.000 frankra becsülték. De találtak már ezekben a kézbesíthetlen küldeményekben meglehetősen veszélyes dolgokat is, pld. mérget, kiltott gyógyszereket, kábítószereseket, oltóanyagokat stb. A nyomtatványok között nagy tömeg folyóirat, bibliák, vallásos iratok, propaganda-iratok, sőt könyvárusítási ritkaságok is szerepelnek. A nemzeti könyvtár megbízottjai évenként többször átvizsgálják ezt az anyagot és az értéke-sebb dolgokat megőrzésre kiválasztják. A maradékot eladják és az eladási árból fedezik a francia postának a kézbesíthetlen postaküldemények különleges kezeléséből előálló többletkiadásait. (Postzeitschrift 1929: 3.) (k. j.)

A repítőgéppel lendített légipostalevél újabb sikereket ért el a német posta, — amint azt az összes német szaklapok örömmel állapítják meg. A Bremenhavenből 1929. augusztus hó 14-én indult a „Bremen” személyszállító hajóóriás New-Yorkba. Augusztus hó 15-én a Berlin—Köln

között közlekedő rendszer légiposta 3 óra 45 perckor indult el a „Berlin Zentrallflughafen 15.8.29., 3—4. V.“ bélyegzőlenyomattal ellátott, főleg New-Yorkba és Washingtonba szóló levélanyaggal. Kölnben ezt az anyagot átvette a köln—cherbourgi légi postajárat, mely még augusztus hó 15-én délután elérte Cherbourg kikötőjében a „Bremen“ gyorsgőzöst.

Az amerikai partok előtt a Bremen fedélzetéről repített repülőgép, amely az amerikai gyorspostát előrevitte, már augusztus hó 20-án, reggel 7 óra 05 perckor (newyorki idő) leszállt a brooklyni repülőtéren. A repített posta már délelőtt 9 óra 05 perckor a newyorki főpostán volt (33. utca és 8. Avenue sarok). — A New-York Citybe szánt valamennyi repített postaküldemény augusztus hó 20-án, délelőtt 10 és 12 órák között már a címzettek kezei között volt. Minthogy pedig a Bremen gyorsgőzössel továbbított többi közönséges postaanyag csak augusztus hó 20-án, d. u. 17 órakor ért a newyorki főpostaépületbe, annak New-Yorkba szóló küldeményei csak az augusztus hó 21-i első kézbesítőjáratnál nyertek kézbesítést. Ilyenformán a második kísérletnél a repített postaküldemények már 20 órai előnnyel kézbesítették a newyorki címzetteknek, az első alkalommal elért 16 órával szemben. A Bremen gyorsgőzös második amerikai útja alkalmával tehát a Berlin központi repülőter és New-York főpostahivatal közötti út, — legalább is a repített postára nézve, — sikerült 5 nap és 10 órára csökkenteni s ebben is rekordot felállítani.

A Bremen visszatértekor, augusztus 23-án, d. u. 4 órakor hagyta el az amerikai kikötőt. A repített posta augusztus 28-án, 14 óra 10 perckor Berlin C. 2. postahivatalhoz már be is futott.

A berlini központi repülőtéren augusztus hó 15-én, hajnali 3 óra 45 perckor feladott üzleti levélre tehát a Köln—Cherbourg—Bremen — repített postán keresztül és vissza 13 nap és 10 óra múlva már a válaszlével is a berlini feladó kezében lehetett, ami igazán regébe illő teljesítmény ma is, de különösen az lett volna 10—15 évvel ezelőtt.

Telefon a gépkocsi szerencsétlenségek-nél a leggyorsabb segítséget biztosíthatja. Ámde eddig éppen az volt a legnehezebb, hogy a nyílt országúton szerencsétlenül járt utasok telefonhoz jussanak és hírt adhassanak, segítséget kérjenek. Ezen is segítenek már az éllelem vállalkozók. Németországban a gépkocsigyárosok birodalmi szövetsége „Aha-Autohilfe“ elnevezéssel e célra külön részvénytársaságot hívott életre. E részvénytársaság a forgalmasabb

országutakon egymástól 4 km. távolságra fehérre mázolt és messziről látható oszlopokon, szekrénykébe zárt telefonkészüléket szerelt, mely telefonszekrénykéek valamennyie azonos kulcsra jár. E kulcsok évi 15 márka előfizetési díj ellenében bérelhetők a gépkocsitulajdonosok által.

A telefonok a legközelebbi gépkocsijavító-műhellyel állanak közvetlen összeköttetésben. Baj esetén a gépkocsivezető, avagy az utasok valamelyike, avagy a segélyt hozó gépkocsi vezetői felnyitva a szekrényt, hírt adhatnak és segítséget kérhetnek a bajbadjuttottak részére. Orvos és betegszállító kocsinak a kirendeléséről a gépjavító-műhely folytonos szolgálatot tartó személyzete köteles — az eset komolyságához mérten — gondoskodni.

A gépkocsigyárosok birodalmi szövetsége mindenekelőtt a berlin—halle—lipesci országutat szerelte fel e segítséghez telefonvezetékekkel. Berendezés alatt áll a berlin—magdeburgi és a berlin—ujbrandenburgi országút. A terv az, hogy ez év végéig Berlin körül 2.000 km.-es körzetben valamennyi országutat felszerelik e segélyt hozó telefonhálózattal. Öt éven belül pedig Németország egész úthálózatán állani fognak az „Aha“ telefonjai. Azt hisszük, nem is olyan rossz üzletről van szó és ezt nálunk is megcselekedhetnék az érdekeltek. (D. V. Z. 1929:36.) (k. j.)

A francia posta sajátos berendezkedéséről tudunk meg néhány érdekes adatot egyik német postatanácsosnak párisi tanulmányútajáról megjelent beszámolójában.

Eszerint a francia posta még ma is alkalmaz női levélhordókat, sőt — férfi munkaerők hiányában — női levélgyűjtőket is. Általában úgy látszik, hogy a férfi tisztviselőkben is hasonló a hiány, mert pl. kisebb hivatalok vezetői állásában is vannak nők alkalmazva; (nálunk is több jelentékenyebb forgalmú I. o. postamesteri hivatal áll ezidőszert is női vezetés alatt, noha nálunk éppen nincs hiány férfi munkaerőkben!). A francia női postások egyébként a munkában és fizetésben a férfiakkal való egyenlő elbánást követelnek. Pld. most az éjjeli szolgálatba való bevonásukat kívánják.

A levélhordókat a francia fővárosban a postaintézet saját szolgálati gépkocsijaival viteti ki a hivataltól távolabb eső kézbesítő kerületeikbe. A közönség részére, az épületek falára és főleg a lámpatartóoszlopokra erősített levélgyűjtőszekrények általában igen csekély úrtartalmúak, szemben a postahivatalok előcsarnokában felállított levélgyűjtőszekrényekkel, melyek egyenesen óriás-építmények.

Párisban a levélgyűjtőszekrényekből naponként kilencszer gyűjtik be a levele-

ket és hatszor kézbesítik az érkezett levélnyagot. Az I. gyűjtésből kikerült helyi levelezést azonban, noha azt már reggel 6 óra 15 perckor kiveszik a szekrényekből, csak a 2-ik kézbesítő körút levélhordói viszik ki, akik d. e. 10 óra 30 perckor indulnak. A hetedik gyűjtés este 13 órakor, a kilencedik 19 óra 30 perckor van. Ezzel az utolsó általános gyűjtéssel szedik össze az esti feladású leveleket. Ez után még 21 és 22 óraker néhány, a főútvonalakon felállított gyűjtőszekrényt ürítenek még ki.

E rendes levélgyűjtésen kívül külön e célra szolgáló levélgyűjtőszekrényekből — amelyek az egyes postahivatalokban vannak felszerelve — minden postaindítás előtt néhány perccel még összegyűjtik azokat az időntül feladott leveleket, melyeket feladói a rendes levéldíjon felül még 25 ct. pótdíjjal bélyegeznek felül: ezek a „levées supplémentaires“-ek, mely külön gyűjtés anyagát még a legközelebbi postával el is indítja a francia posta. Igen bevált a francia postának az a berendezkedése, hogy a pénzfelvevő osztályok csak a befizetési lapot és utalványt pénz nélkül veszik át a felvételi munkahelynél, úgy, mint az a pénzügyintézeteknél történő be- és kifizetéseknél szokásos; az utalványlap átadása után a feladó leülhet a közönség részére felállított padokra és ülve vár, amíg a hivatali főpénztár szólítja. A feladni szándékozott összeget ezután a feladók közvetlenül a főpénztárban fizetik be, az érkezett összegeket is ugyanott fizetik ki a címzettnek. Ezzel a megoldással az ablakok előtti tolongást a legnagyobb postahivataloknál is sikerült megszüntetni. (Blt. für P. u. T. 1929: 17.) (k. j.)

Az andorrai köztársaság postája. Andorra tudvalevően a Pireneusok déli lejtőjén, Francia- és Spanyolország közé beékeltszász, illetőleg paraszt-köztársaság, melynek 452 négyzetkilométer területén még 6.000 lakos sem él. De ez a kicsiny köztársaság rendületlenül ragaszkodik függetlenségéhez, melyet immár 1.200 éve ápol és őriz minden idegen beavatkozással szemben. Eddig a 6 községből álló köztársaságnak nem volt sem önálló postája, sem postabélyege. A spanyol és francia nyelvet beszélő lakosság postaküldeményeit vagy spanyol, vagy francia postabélyeggel bérmentesítette aszerint, hogy azt mely szomszédos államon keresztül óhajtotta továbbítani. E két szomszédos állam megfelelő felülnyomással ellátott postabélyegei a kis köztársaság területén mindenütt kaphatók voltak. A leveleket azután a feladók a „Franciaországon át“ vagy „Spanyolországon át“ felirással ellátott levélgyűjtőszekrények valamelyikébe dobták.

A kis köztársaságnak az elmúlt évben

összekoccanása volt a spanyol postaigazgatással, amelynek elintézésékként a francia szomszéd diplomáciai beavatkozására is szükség volt. Most Andorra belépett a népek szövetségébe és elhatározta, hogy postai függetlenségének külső kifejezésére önálló postabélyeget ad ki, melyeken a kis ország vadregényes tájképeit óhajtja propaganda célokból feltüntetni.

Egyébként a kis köztársaság főpostahivatala egy vendéglő két szerény szobáskájában nyert elhelyezést, ahol a főpostamester és egyetlen tisztviselője igen kezdetleges berendezéssel áll a közönség rendelkezésére. A levélszétosztás a hat részre beosztott irányító asztalkán történik. Ujság az országoeskában nem jelenik meg; kívülről is kevés jár, hisz a jobbara pástorkodással foglalkozó öslakosság nem szeret politizálni. Az egyetlen levélhordónak egyenruhája nincs és csak melléktoglalkozásként látja el a küldönc-szolgálatot. (V. B. W. 1929: 26.) (k. j.)

A norvég posta 1928. évi jelentéséből. A norvég posta az 1928. évi üzemét 2.600.000 norvég korona üzemi felesleggel zárta. (1927-ben 1.700.000 K.) — A norvég posta 33.500.000 koronát kitevő évi bevételéből 29,2 millió K értékkeladásból, 2,4 millió K hírlapdíjakból eredt és csak a hátralevő közel 2 millió korona származott a posta egyéb üzletágainak bevételeiből.

A norvég posta 4.268 postai szerve között a 96 fő- és 40 mellékpostahivatal (I és II. osztályú kincstári hivatal) az összes postaforgalomnak kb. 72 százalékát bonyolította le.

A norvég posta 8.397 főből álló személyzetéből 1190 a női alkalmazottak száma. A vezérigazgatóságnál 84, a kincstári hivataloknál 2.566 és a falusi postaállomásoknál 5.747 alkalmazott végez postai teendőket. (k. j.)

Kedvezmények a svájci postánál. Tudvalevően a svájci posta még ma is fenntartja a portómentesség intézményét. De ott is annyira szétágazó tudományá fejlődött a portómentesség, mint annakidején nálunk, a megszüntetés idején volt. Pld. az árvíz vagy tűzkárosult községek lakóinak küldött minden néven nevezendő szeretetadományt, még a csomagokat is 20 kg. súlyhatárig ingyen szállítja a svájci posta. De valamennyi diákjelölti berendezkedés is portómentesen veszi igénybe a posta szolgálatait. A svájci posta személyszállító berendezései (autó, kocsijárat stb.) a katonai személyeket, ha azok szabadságra, kórházba utaznak, vagy onnét térnek vissza; vakokat és azok kísérőit (még a vakokat vezető kutvákat is). sőt egy-egy vidék bennszülött lakóit az idegenekkel

szemben, végül a közellátásban részesülő és ilyen közhatósági igazolvánnyal ellátott szegényeket kedvezményes díjszabás mellett szállítják, amely kedvezmény sokszor 50 százalékot is elér. (Postzeitschrift 1928 : 4.) (k. j.)

Ajánlott levelek és értéklevelek felvételét gyorsítandó, az olasz posta olyan gépi berendezéssel látja el újabban a hivatalait, mely a belföldi forgalomban feladásra kerülő elkönnyvelt küldemények vényét és egyúttal egy kisebb, mézgas-hátú cédulát lát el benyomott szöveggel, melyet azután ragszám helyett magára az ajánlott levélre, illetőleg értéklevélre ragasztanak fel. Ez a ragszám tartalmazza a felvevő hivatal nevét, a felvétel napját, a ragszámot, a küldemény nemének megjelölését és a készpénzben lerótt postadíj összegét. Állítólag az olasz posta igen jó tapasztalatokra tett szert a felvevőgép használatánál a közönség tolongásának megelőzését illetőleg is. (Postzeitschrift 1928 : 4.) (k. j.)

A távbeszélő fejlesztése Olaszországban. A „Societa Industrie Elettro-Telefoniche” torinói részvénytársaság alaptökéjét 200,000,000 líráról 300,000,000 lírára emelte fel. A tökemelés célja a társaság távbeszélő berendezésének nagyarányú kiépítése. A társaság egyike a legnagyobbaknak az öt olaszországi magán-távbeszélő társaság közt s kb. 20 millió lakost szolgál ki tehát kb. felét Olaszország lakosságának. Működési körzete Olaszország legfontosabb ipari vidékeit foglalja magában. (E. F. 1929. évi 12/13. száma.)

Franciaországban legújabban mindazok a távbeszélőközpontok, melyeknél az előfizetői-álmások száma meghaladja a kétszázat, folytonos éjjel-nappali szolgálatot tartanak. Az új rendelkezés 170 központ szolgálati jellegét változtatta meg s a folytonos éjjel-nappali szolgálatot tartó francia távbeszélő központok száma ezzel a 300 fölé emelkedett. (E. F. 1929. évi 12/13. száma.)

A spanyol távbeszélő. A spanyol állam és a „Compania Telefonica Nacional de Espania” közt kötött szerződés a többi között arra kötelezi a társaságot, hogy egész Spanyolországban, úgy a helyi, mint a távolsági távbeszélő hálózatot a szükségnek megfelelően kiépíti s amennyiben a műszaki és gazdasági feltételek azt lehetővé teszik, a távbeszélő forgalmat a külfölddel is felveszi.

Amikor a társaság 1924-ben Spanyolországban a távbeszélő szolgálatot átvette, a spanyol távbeszélő hálózat még aránylag fejletlen volt. Hogy tehát a kitűzött végcél, Spanyolország és a külföld közötti távbeszélő összeköttetések megteremtése,

elérhető legyen, a társaságnak mindenkéltől a belföldi helyi és távolsági távbeszélő szolgálatot olyan állapotba kellett hoznia, hogy a Spanyolország által elérhető más európai országokban uralkodó állapothoz hasonló legyen. A meglévő helyi hálózatokat ezért alaposan átépítették és rendezték s ezenfelül újakat is építettek. Ezidőszerint 10 városban már automatikus távbeszélő központok működnek. A távolsági távbeszélő forgalom is nagyot haladt. Az északafrikai spanyol birtokoknak az anyaország távbeszélő hálózatához való csatlakozását 1924-ben a marokkói felkelés alatt oly módon tették lehetővé, hogy a Gibraltári tengerszoroson át kábelt fektettek. A Baleari és Kanári szigetekkel a távbeszélő forgalmat rádiótávbeszélő-összeköttetések létesítése által kívánják megvalósítani.

Ami a külfölddel való távbeszélő forgalmat illeti, Spanyolországban 1924-ben csak Franciaországgal és Svájjal voltak bizonytalanul működő távbeszélő összeköttetései, melyek még nem állottak az összes spanyol távbeszélő előfizetőknek sem rendelkezésére. A Franciaországgal való forgalomban csak Madrid és Barcelona, a Svájjal való forgalomban egyedül csak Barcelona vett részt. A közlekedési nehézségek miatt még ezeket az összeköttetéseket is csak ritkán vették igénybe.

Az alanti összeállítás azokat az országokat tünteti fel, melyekkel Spanyolország felvette a távbeszélő forgalmat. Ezek szerint a következő országokkal kapcsolja össze Spanyolországot a távbeszélő:

Spanyolország—Gibraltár,
Spanyolország—Portugália,
Spanyolország—Nagybritannia,
Spanyolország—Belgium,
Spanyolország—Svájc,
Spanyolország—Németalföld,
Spanyolország—Németország,
Spanyolország—Franciaország,
Spanyolország—Északamerika,
Spanyolország—Olaszország,
Spanyolország—Mexico.

Spanyolország ezenkívül Portugáliának nemzetközi távbeszélő forgalmát is közvetíti.

Spanyolország a Franciaországgal való távbeszélő forgalom lebonyolításánál három hivatalra támaszkodik: Madridra, Barcelonára és San Sebastianra. San Sebastian Északspanyolországtól Asturiáig közvetíti a forgalmat, Barcelona Keletspanyolországot Kataloniától Murciaig, Madrid Spanyolország többi részeinek forgalmát. Barcelona és Franciaország közt két összeköttetés áll rendelkezésre, melyek közül az egyik Port-Bou-t, a másik El Pertus-t érinti.

A Nagybritanniával, valamint az Észak-amerikával való távbeszélő forgalmat kizárólag a Madrid—London áramkörön bonyolítják le. A rendes utak vonalzavara vagy túlterhelése esetén a beszélgetéseket természetesen átírányítják, kivéve a Londonnal való beszélgetéseket, melyek csak Madridon át bonyolíthatók le.

A Portugáliával való forgalmat északról dél felé haladva Valencia de Alcantara, Badajoz és Ayamonte hivatalok közvetítik. Portugália északi csücskével, amennyiben a portugál igazgatás a maga részéről az összeköttetést szintén megépíti, Tuy hivatal fogja a közvetítést ellátni.

Spanyolország belföldi távolsági forgalmában a Madrid, Barcelona, San Sebastian, Badajoz, Valencia de Alcantara és Ayamonte városok közt az összeköttetések több útvonalon is lehetségesek, ami által a külföldi beszélgetések lebonyolítása is könnyebbé válik.

A spanyol kicserélő hivataloknak az országhatárig való távolsága a következő:
 Madrid—francia határ 599 km,
 San Sebastian—francia határ 19 km,
 Barcelona—Port-Bou (francia határ) 167 km,
 Barcelona—El Perthus (francia határ) 176 km,
 Barcelona—francia határ (via Zaragoza—San Sebastian) 599 km

1929 január havában a nemzetközi távolsági távbeszélő forgalom céljaira a következő áramkörök állottak rendelkezésre:

Madrid—Páris két áramkör, Versailles-ig magas frekvenciájú üzemmél;

Madrid—London egy áramkör, Versailles-ig magas frekvenciájú üzemmél;

Barcelona—Páris egy áramkör, Madridig, mint alapáramkör, a Madrid—Versailles szakaszon magas frekvenciájú üzemmél;

Barcelona—Montpellier két alapáramkör;

San Sebastian—Bordeaux két áramkör, egy alapáramkör és egy négyes;

San Sebastian—Hendaya két áramkör, egy alapáramkör és egy négyes;

Valencia de Alcantara—Lisszabon két alapáramkör;

Valencia de Alcantara—Portalegre egy alapáramkör;

Badajoz—Elvas egy alapáramkör;

Avamonte—Villareal egy alapáramkör; 1929 óta a három első helyen említett összeköttetést a következőkkel cserélték föl:

Madrid—Páris három magas frekvenciás összeköttetés;

Madrid—London két összeköttetés, Madrid és Versailles közt magas frekvenciás üzemmél;

Barcelona—Páris egy összeköttetés, a Madrid—Versailles szakaszon magas frekvenciás, a Madrid—Barcelona szakaszon alacsony frekvenciás üzemmél;

San Sebastian—Páris egy összeköttetés alacsony frekvenciás üzemmél.

Spanyolországának a külfölddel való távbeszélő-forgalma különösen a legutolsó évben erősen fellendült. Már 1927. évben is a forgalom az 1926. évhez viszonyítva kerekén 12.990 beszélgetéssel volt több, 1928-ban azonban a forgalom az 1927. évvel szemben 100 százalékos emelkedést mutatott. Az alanti táblázat részleteiben mutatja az utolsó három év forgalmi adatait:

	Kimenő beszélgetések darab-száma	Bejövő beszélgetések darab-száma	Nemzetközi forgalomban váltott összes beszélgetések száma
1926.	22.503	22.756	45.259
1927.	27.451	30.798	58.249
1928. év :			
I. évnegyed	7.393	9.033	17.426
II. „	12.895	13.752	26.647
III. „	18.081	18.572	36.653
IV. „	18.690	17.334	36.024
1928-ban összesen	58.159	58.691	116.750

Amennyire eddig meg lehet állapítani, valószínű, hogy 1929-ben a nemzetközi távbeszélőforgalom még az eddiginél is erősebb mértékben fog emelkedni. Újabb és újabb viszonylatokban nyílik meg a forgalom s az előfizetők mindinkább rájönnek, hogy Berlinnel, Párizssal, New-Yorkkal épp oly könnyen lehet beszélni, mint a szomszéd várossal, valamint arra is, hogy egy ilyen beszélgetéssel sok pénzt és időt lehet megtakarítani. A távbeszélő a békének és a haladásnak a nagy ügyét szolgálja tehát akkor, amikor a népek közti bizalmatlanságnak ósdi falait lerombolja s így a népeket egymáshoz közelebb hozza. (É. F. 1929. évi 12/13. száma.)

A vész hívás soron kívüli kapcsolása. Nagybritanniában a pénzbedobásra működő nyilvános távbeszélő-fülkéket, melyek manuális központokhoz vannak kapcsolva, a vész hívások bejelentésére szolgáló külön berendezéssel fogják felszerelni. Egy gombbal ellátott piros koron-

got fognak a fülkébe szerelni, mely a gomb megnyomásakor a központban különleges fényjelzést ad le s ezzel a kezelőnőt a hívás sronckívüli kapcsolására figyelmezteti. Ezzel a tűzoltók, mentők, stb. felhívásánál a pénz előkeresésével és a pénzbedobással járó időpazarlást kívánják elkerülni. (E. F. 1929. évi 12/13. száma.)

Távbeszélő-társaságok fúziója Délamerikában. Az International Telephone and Telegraph Corporation tervbe vette a United River Plate Telephone Co. részvényeinek a megvásárlását s ajánlatot is tett a társaságnak erre vonatkozólag. A River Plate Co. angol társaság, melynek Buenos-Aires-ben és 4 argentinai provinciában 185.000 távbeszélő előfizetője van s így ott a legnagyobb távbeszélő vállalat.

Mivel az International Telephone and Telegraph Co. a Chili Telephone Co.-val, valamint a Compania Telefonica Argentina-val, úgyszintén a két uruguayi távbeszélő-társasággal is érdekösségi kapcsolatban van s a három országot egymással összekötő távolsági hálózattal is összekötetésben áll, a küszöbön álló részvevővásárlással Chile, Argentina és Uruguay közös nemzeti és nemzetközi távbeszélő-vállalat működési körébe kerül. Megjegyzendő ezenkívül, hogy a Telephone Co. of Rio Grande do Sul délbrázíliai vállalat is összekötetésben áll az I. T. T. Corp.-val.

Kilátás van továbbá arra is, hogy Chile és Argentina Észak-Amerikával s amennyiben még nem volna meg, Európával is felveszi a rádiótávbeszélő forgalmat. (E. F. 1929. évi 12/13. száma.)

Kanadában telefonálnak legtöbbit az emberek. Legújabb közlés szerint Kanadában évente 221 távbeszélgetés jut egy lakosra; az Egyesült-Államokban 205,4, Dániában 137. E három országban veszik a távbeszélőt az egész világon a legerősebben igénybe. (E. F. 1929. évi 12/13. száma.)

Angora és Eskisehir közt megnyitott a nyilvános távbeszélőforgalom. A beszélgetési egység díja 1 török font. Az Eskisehir—Konstantinápoly közti forgalom megnyitását, melytől a tulajdonképpeni forgalmi fellendülést várják, hat hónapon belül tervezik. (E. F. 1929. évi 12/13. száma.)

Kuba és Délamerika közt sikeres rádiótávbeszélgetési kísérletek folytak. Buenos-Aires-sel és Rio de Janeiroval, majd Londonnal és Rómával beszéltek. A beszélgetések mind a négy viszonylatban jól sikerültek. (E. F. 1929. évi 12/13. száma.)

A Népszövetség rádióállomása. A kritikus időkben a népszövetség titkárságának rádióforgalmát lebonyolító állomás építésének kérdésében az érdekelt albizottság legutóbb egyhangú döntő elhatározásra jutott, melyet a svájci kormány szintén

magáévá tett s mely lényegében az albizottság múlt évi javaslatának megvalósítását jelenti. Ennek értelmében Svájc a Genf közelében néhány hónap előtt üzembe helyezett rádióállomást két rövidhullám-rendszerű adóval kibővíti s ezeket az európankívüli forgalomban foglalkoztatja. A két adó építési költségeit a népszövetség törleszti. Tíz év múlva a két adó a népszövetség tulajdonába megy át, azonban az üzemet továbbra is Svájc látja el. Krízisek esetén az állomás a népszövetség igazgatása alá kerül s ez is fogja az üzemet ellátni, Svájc pedig az állomáson megfigyelőt tart. Ezzel a közel három év óta erősen megvitatott kérdés a Svájc által felhozott észrevételek és óhajok figyelembe vételével tető alá került. A francia delegáció, mely tudvalegőleg teljesen független népszövetségi rádióállomás építését kívánta, fentartotta magának a jogot arra, hogy tíz év múlva a kérdésre újból visszatérjen. (D. V. 1929. évi 39. száma.)

A brazíliai táviró fejlődése. Braziliában az Amazonas-állam különleges földrajzi viszonyai, az óriási kiterjedésű, kb. 2 millió négyzetkilométer kiterjedésű, őserdőkkel borított s igen gyér népességű terület, a táviróigazgatást szükségszerűen arra kényszerítették, hogy a táviróforgalmat elsősorban a rádiótáviró útján igyekezze lebonyolítani.

A rádiótáviró működése azonban a rövidhullámrendszer felalálásáig meglehetősen megbízhatatlannak bizonyult, mivel az egyenlítő alatt fekvő országban a légköri viszonyok a lehető legkedvezőtlenebbek voltak.

Erre való tekintettel a kormány az „Amazon Telegraph Company” angol társaságnak 1895-ben koncessziót adott az Amazonas-folyóra s fektetendő távirókábel építésére s a társaságnak évi 17.125 font szubvenciót is engedélyezett. A kábel azonban nem a legjobban vált be, mert a hatalmas folyammederben, kivált áradások idején, óriási víztömegek zúdultak lefelé, melyek kitéptek fatörzseket s más anyagokat hoztak magukkal, melyektől a kábel sokat szenvedett.

Adrónélküli táviró tehát mintegy a nehéz probléma természetes megoldásaként kínálkozott és pedig nemcsak az Amazonas-államban, hanem az ennek dél felé folytatását alkotó „Acre” területen is.

Napjainkban a fentemlített nehézségeket a rövidhullámrendszerű drótnélküli táviró alkalmazásával szerencsésen már sikerült legyőzni s a táviró-forgalom ezidő szerint már ezen a feletten nehéz terepen is simán bonyolítható le.

A rádió-villamos szolgálat fenntartásával járó nagy költségek meglehetősen ma-

gas díjszabás alkalmazását tették szükségessé, ez azonban mégis alacsonyabb volt a folyami kábel díjszabásánál.

E költséges üzem ellenére a braziliai törvényhozás a táviródíjszabás legutolsó felülvizsgálása alkalmával a nemzetközi forgalomban váltott táviratok braziliai végdíját az Amazonas-állam és az Acre-területtel való forgalomban is Brazília egyéb részeinek forgalmával azonosan díjszavanként 1 arany franc 25 cts-ben állapította meg. Ez azt jelenti, hogy ezután a két említett területről eredő vagy oda szülő táviratok után nem fogják felszámítani az eddig felszámított hatalmas pótdíjakat (1.50, 2.50, 3.00 ar. fr.), kivéve természetesen azokat az eseteket, mikor a táviratot a folyami kábel igénybevételével kívánja a feladó továbbítani.

Amennyiben tehát a táviratok nem viselik a „via Amazon“ útjelzést, azokat a Para-államban végződő szárazföldi táviróhálózatra terelik s onnan a rendes díjakért drótnélküli táviróval továbbítják az Amazonas-államba és az Acre-területre. Olyan helyekre, melyek a tengerpart mentén fekvő rádióállomásokról, köztük Rio de Janeiróból, drótnélküli táviróval elérhetők, a táviratokat már a parti állomásról közvetlenül rádiótáviróval továbbítják. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

A transzocéáni távbeszélő-kábel. Az „American Telephone and Telegraph Company“ kiküldöttjei legutóbb Írországban jártak és a Mayo-grófságban fekvő Armagh Head vidékén alkalmas helyet kerestek az Európa és Észak-Amerika közt megépítendő első távbeszélő-kábel vevő-állomása számára. A szóbanforgó kábel, mely Ujfundlandból fog kiindulni és az írországi Armagh Head-ban fog végződni, a világ ezidőszertől leghosszabb tengeralatti távbeszélő-kábele lesz. Mindezeig 1800 mértföldnél hosszabb távolságra közbeeső relais-állomás igénybevétele nélkül nem tudtak távbeszélgetéseket folytatni. Ez volt az igazi ok, amiért eddig nagytávolságú tengeralatti távbeszélő-kábelépítésbe nem kezdtek bele. A nehézségeket azonban már legyőzték s ezt az eredményt új töltőanyag alkalmazásának s a „paragutta“ nevű új szigetelő-anyagnak köszönhetjük.

Bíznak benne, hogy e technikai vívmányok a New-York—London közti távbeszélő-kábel magasfokú teljesítőképességét és zavartalan üzemét fogják biztosítani, amit a drótnélküli távbeszélőnél eddig nem mindig sikerült elérni. Ezenkívül még a távbeszélő-titok megvédését is sikerül megvédeni.

A kábel lerakásának és a szárazföldi összeköttetések munkálatait három évre

tervezik s azokat igyekezni fognak annyira siettetni, hogy az új tengeralatti távbeszélő-kábel üzembehelyezése még az 1932. év vége előtt megtörténhessenek. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

A londoni távbeszélő-forgalmat 135 központ kapcsolja, ebből 15 automatikus. A hívások száma naponta átlag 2,375,000.

A londoni „Metropolitan“ és „National“ nevű távbeszélő-központokat, melyek a legfontosabbak közül valók, automatikus üzemre alakították át. Az automatikus kapcsolások a f. évi szeptember hó 7-én, illetőleg 15-én kezdődtek. Az első helyen említett központ kapacitása 10,000 vonal. Mindkét központ a Wood-Street (E. C.)-en van. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

Olcso táviratozás. Ausztráliában a szenátus bizottságot küldött ki az Ausztrália és Anglia közti Beam-rendszerű (rövidhullámrendszerű) táviratozás tanulmányozására s az új rendszernek egy penny szódíj alapulvétele mellett a kereskedelmi életre gyakorlandó hatásának megvizsgálására. A bizottság jelentését már a szövetségi minisztérium elé terjesztette, melyben azt ajánlja, hogy az angol-ausztráliai viszonylatban, amely gyorsan csak lehet, rendszeresíteni kellene a táviratleveleket egy és fél pennys szódíjjal s 16 szavas díjminimummal. A jelentés azt ajánlja, hogy a forgalom lebonyolításához szükséges rádió-állomások az állam tulajdonába veendők s hogy a kormány az egész tengerentúli táviró-forgalmat ellenőriztesse.

A bizottság úgy találta, hogy a Beam-rendszerű rádió és kábeltáviró egyaránt érdemes a vele való foglalkozásra, a két szolgálat díjszabása közti különbség azonban a mérleget az első javára billenti; hangsúlyozta egyúttal, hogy nem kétséges, hogy a Beam-rendszer díjszabásának leszállítása a kábeldíjszabás mérséklésével fog járni. Mivel kétségtelen, hogy a két üzem fúziója az olcsó díjszabás rendszeresítését késleltetné, a bizottság azt ajánlja a parlamentnek, hogy a kérdést még az ilyen irányú fúzió megszületése előtt tárgyalja le. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

Az olasz hajók rádióberendezése. Az 1929. évi március 18-án kelt olasz királyi rendelet végrehajtási utasítását most hirdették ki. Ennek értelmében a Szezei-csatorna felől jövő és Gibraltár előtt elhaladó kereskedelmi hajókon 18 hónapon belül rádió-helymeghatározó (radiogoniometre) berendezést kell létesíteni. A helymeghatározó berendezést el kell látni mozgókerettel s a vevőberendezést magas- és alacsonyfrekvenciájú áramerősítővel, mely úgy a csillapított, mint a csillapítatlan hullámok vételét *oscillator nélkül* is lehetővé teszi. A rádió-helymeghatározó berende-

zéseknek, ha az állomások energiája legalább 1.5 kilowatt, 150 tengeri mérföld hatástávolságúaknak kell lenniök Normális körülmények közt a helymeghatározást maximum 3° eltérésnyi pontossággal kell tudni megállapítaniok. A rádióhelymeghatározó berendezés típusának alkalmazhatóságához a közlekedési miniszter előzetes jóváhagyását kell kikérni. Az 5000 tonnánál nagyobb hajóknál előírt rövid hullámrendszerű adónak a miniszter által megállapított hatótávolsággal kell bírnia; a hajó főantennájának használhatóságához szintén a miniszter engedélye szükséges. Külön antenna használata meg van engedve. A rövid hullámrendszerű adóállomás a közléptávolságú adóállomással közös energiaforrást és egyenirányítókat használhat. Mindazonáltal önálló készülékeket is használhatnak. Az energia állandóságára, valamint a felhullámokra való tekintettel az adóállomás a közlekedési miniszter által e tekintetben megállapított feltételeknek is meg kell, hogy feleljen. Az adók típusát is a miniszter hagyja jóvá. Az antenna teljesítményének olyannak kell lennie, hogy az alant megjelölt órákban és normális körülmények közt Olaszország főállomását elérhessék, és pedig:

12 óraker az Atlanti-Óceán északi részében tartózkodó hajók,

10 óraker az Atlanti-Óceán déli részében tartózkodó hajók,

8 óraker az Indiai-Óceánban tartózkodó hajók,

2 óraker a Csendes-Óceánban tartózkodó hajók,

4 óraker a Japán-tengeren tartózkodó hajók.

Azokat a 100 tonnán aluli olasz hajókat, melyeknek nincsen más rádióállomásuk, olasz gyártmányú rádióhírmondó vevőállomással kell felszerelni; oleső és egyszerű szerkezetű vevőkészülék felszerelése esetén, a készülék kezelésének könnyűnek s a hajó gyakorlatlan személyzete által is elláthatónak kell lennie. A vevőkészüléknek vízállónak s kisméretűnek kell lennie, hogy így az a kis hajókon is felszerelhető legyen. A készülékkel az 50 kilovattos római adóállomást 1000 kilométeres körzetben kell tudni venni. A hajónak az adóállomástól való távolsága s a hajó által teljesített szolgálathoz képest, kristálydetektoros, fejhallgatókkal vagy hangosan beszélővel felszerelt készülékek használata is meg van engedve.

Általában a vevőkészülékeket állandó hullámon való vételre kell beállítani, hogy így a római leadásokat külön hangolás nélkül is venni lehessen. A készüléket el kell látni a megfelelő számú pótalkatrészekkel is. A vevőkészülék típusa szintén a közle-

kedésügyi minisztérium ellenőrzése alá tartozik s annak jóváhagyásától függ. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

A Németalföld és Németalföldi Indiák közti rádiótávbeszélő-forgalom fejlődése. (A Németalföldi-Indiák posta-, táviró- és távbeszélő vezérigazgatóságának jelentése.) A forgalom megnyitása hivatalosan 1929. január hó 7-én történt. Fokozatosan más európai államokkal, úgyszintén Manillával, San Franciscoval, Saigon és Bangkokkal is összeköttetések létesültek.

Az összeköttetések fejlődése a rövid-hullámok alkalmazásának köszönhető.

1927 március hó 11-ről 12-re való éjjelen sikerült egy 30,2 méteres rövid hullámon történt adást a Németalföldi Indiákon, vagyis 12.000 km. távolságon, venni. Ennek eredményeként két rövid hullámrendszerű adóállomást létesítettek. Az egyiket, az „ANH” állomást, a Malabar-hegyen, a másikat, az „ANE” állomást, Bandoeng-ben, a kormány rádiótávíró kísérleti laboratóriumában.

Az „ANE” állomás adásait Hollandiában 1927. május 24-én vették először, az „ANH” állomás adásait négy nappal később. Ugyanebben a hónapban elkezdtek egy új rövid-hullámrendszerű távbeszélő adóállomás építését is. Kevéssel ezután befejezték a „PCLL” rövid-hullámrendszerű adóállomás szerelését, melyet 1927 augusztusában helyeztek üzembe.

1927 december 11-én igen jó távbeszélő összeköttetés létesült Washington és Bandoeng közt.

A hollandiai leadásoknak a vétele az első időben igen nagy nehézségekbe ütközött. A tropikus régiók légköri viszonyai ugyanis különleges műszaki óvintézkedéseket igényelnek. Azonkívül a nappali és éjjeli hőmérséklet közti nagy különbség, úgyszintén a magasfokú légnedvesség a vevőberendezések gyártásánál egészen különleges anyagok felhasználását teszik szükségessé. A hullámok legyengülése (fading) szintén komoly nehézségeket okoz.

A németalföldi rádióműszaki szolgálat kielégítő megoldást talált oly vevőberendezés alkalmazásával, mely több különleges szerkezetű antennát használ, melyeket különböző, egymástól távolfekvő pontokon állít fel. Az adásokat egyidejűleg veszik a különböző vevőállomások, melyeket egy központi állomáson egyesítettek és felerősítettek. Ily módon sikerült több órán át az állandó fadingmentes vételt biztosítani. Ezidőszert már több reflektor-huzalos antennát használnak az irányított adásokra, melyeket fadingellenes automatikus szabályozóval kombinálnak.

1928 folyamán az adóberendezéseket tökéletesítették és tanulmányozták.

1928 utolsó hónapjaiban beszélgetési kísérletek folytak Bandoeng és Buenos-Aires közt a naueini rádióhírmondó-állomás közvetítésével. Ugyanakkor Németalföld és Ausztrália (Sidney) közt a németalföld-indiiai berendezéseknek relais-állomásként való felhasználásával megnyílt a távbeszélő forgalom. Kísérletek folynak végül az Egyesült-Alamokkal is. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

A német transzocéáni táviróforgalom fejlődése az utolsó évben oly erős volt, hogy Németország és Északamerika közt új kábel fektetését teszi szükségessé. A német kábelben továbbított szavak száma, mely 1925-ben 9 millió volt, 1927-ben 14,600.000-re, 1928-ban 18 millióra rúgott. Az új kábelt a német kábeltársaság, a „Commercial Cable Company” és a „Western Union” társaság közösen építik. A kábel az Azori szigeteken át fog haladni s 5 különböző érpáron percenként 3000 szó továbbítását fogja lehetővé tenni, míg a mostani német kábelen csak 1500 szót tudnak percenként továbbítani. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

Algirban a „Société des lignes télégraphiques et téléphoniques nord-africaines” szerződést kötött Oran-Algir és Constantine közötti táviró és távbeszélő kábel fektetésére. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

Belgiumban a táviró- és távbeszélő-igazgatás 2 milliárd belga franc értékű üzemanyaggal rendelkezik. A táviró- és távbeszélő bevételei 1926-ban 180 millió francia, 1927-ben 235 millió francia, 1928-ban 270 millió francia rugtak; 1929-ben pedig 200 millió franc bevételt várnak. A távbeszélő-előfizetők száma, mely 1927-ben 142.000 volt, 1928-ban elérte a 170.000-et s 1929-ben valószínűleg meg fogja haladni a 200.000-et. (J. T. 1929. évi 9. száma.)

Dr. Havas Ferenc.

Képrádió továbbítások. Bordeaux rádióhírmondó-állomás 237 m hullámon hetenként kétszer képet is közvetít. Ezekhez az adásokhoz Fulton-rendszerű készüléket használ. — Legközelebb a milánói rádió-

hírmondó-állomás is fog képeket továbbítani. Erre a célra „Belinograph” elnevezésű készülékrendszert fog használni. (F. 41/1929.)

A párisi állami rádióhírmondó állomás „Paris PTT”, amely 1924 óta 0.8 kilowatt teljesítménnyel dolgozott, teljes átépítés alá került. Jelenleg egy 5 kilowatt teljesítményű új adót használ. A teljesítményemelés következtében Párisban a kristály-detektor-vétel sokkal jobb.

A Dijon-ban építendő 1.5 kilowattos rádióállomás „Paris PTT” műsorát fogja közvetíteni (F. 41/1929).

Bajok a norvég nagyadó krül. Mult évben a norvég táviróigazgatás a Telefunken társaságnál Osló részére 60 kilowatt teljesítményű adót rendelt. Ez az adó el is készült már, de kitűnt, hogy a kívánt 498 m hullámmal a környék nagyon kedvezőtlen geológiai alkata következtében, a remélt kristály-vétel hatástávolságot nem tudták elérni. Lehetséges, hogy e vis-major-nak is tekinthető akadályon megfelelő más hullám választásával fognak segíteni. (F. 40/1929.)

Iraq 10 méteren = YILM = hívójelű bagdadi rövidhullámú adó a következő napokon és időbeosztásban dolgozik: hétfőn és pénteken 4.45-től 5.00-ig, kedden 17.00-tól 17.30-ig, szombaton 10.00-tól 10.30-ig, 14.00-tól 14.30-ig és vasárnap 7.30-tól 8.30-ig. Értesítést kér fading, hangerősség és a jelek minőségéről. (F. 39/1929.)

Új rövidhullámú adóállomás. A francia „Radio-Magazine” egy rövidhullámú adóval, 20 és 40 m hullámhosszal táviró- és távbeszélő-kísérleteket végez. Az állomás hívójele F8DM. Vételről értesítést — Paris, Rue Beaubourg 61 — címre kérnek. (F. 38/1929.)

Eiffel-torony rövidhullámú rádióállomása az eddigi 49.5 m hullám helyett 31.5 m hullámmal végez kísérleteket. A kísérletezés célja az, hogy a francia világ-rádióhírmondó részére a legmegfelelőbb hullámot kiválaszthassák. (F. 38/1929.)

Teész Frigyes.

HIREK.

† **Schrimpf Zsigmond ny. postafőigazgató** október hó 14-én, életének 81-ik esztendejében elhunyt.

Schrimpf Zsigmond 1849-ben, Pozsonyszentgyörgy községben született. Középiszkolai tanulmányait a pozsonyi állami gimnáziumban, jogi tanulmányait a pozsonyi jogakadémián végezte. Postai szolgálatát 1871. június 15-én, mint postaiigazgatósági

fogalmazógyakornok-jelölt, a pozsonyi postaiigazgatóságnál kezdte meg. 1871. október 16-án fogalmazó-gyakornokká, 1876. június hó 3-án postaiigazgatósági fogalmazóvá neveztek ki s szolgálatátelre a földmívelési ipar és kereskedelmi, később pedig közmunka és közlekedési minisztérium postaosztályába osztott be. 1893-ban a budapesti igazgatósági kerületben postafelügye-

16.1885-ben postigazgatósági titkár lett és szolgálatételre ismét a közmunka és közlekedési minisztérium posta szakosztályába került. Gyorsan haladt ezután előre, míg végül 1913-ban főigazgatóvá nevezte-tett ki s 1914. évi július hó 1-től saját kérelmére végleges nyugalomba helyeztetett.

Kiváló szolgálataiért több kitüntetésben részesült s 1890. március hó 8-án miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget kapott. Szolgálati idejének jórésztét vezető-állásban töltötte el s fáradhatatlan munkásságával, nagy nyelvismeretével példát mutatott az alárendelt személyzetnek arra, hogy miképpen kell az intézet érdekeit és ügyeit előbbre vinni. Csendes, szorgalmas, derék és kitartó munkása volt a magyar postának. Puritán egyéniségével, rokonszenves modorával köztiszteletet vívott ki magának. Október hó 16-án délután temették. Emlékét szeretettel és kegyelettel őrizzük.

Arendt Ottó, német miniszteri igazgató, a Reichspost-minisztérium III. szakosztályának vezetője (távkapalek, nemzetközi táviró-, távbeszélő- és rádióügyek) nyugalomba vonult s a német magániparban vállalt vezető állást. Utóda dr. Kruckow a Reichspostzentralamt eddigi elnöke lett, kit már ki is neveztek miniszteri igazgatóvá. Arendt Ottó miniszteri igazgató a Reichspost-minisztérium egyik legértékesebb vezetőférfiai közé tartozott, ki úgy a párizsi, mint a brüsszeli nemzetközi táviróértekezleteken, valamint a washingtoni nemzetközi rádiótávíró-értekezleten, úgyszintén az összebeszélte nyelvű táviratozás tanulmányi bizottságában, legutóbb pedig a prágai rádióvillamossági értekezleten kiváló szaktudása és a francia és angol nyelvben való nagy készsége révén vezető szerepet játszott s a német postaigazgatás régi hírnevének öregbítéséhez nagyban hozzájárult. Arendt Ottó az 1926. évben Budapesten tartott középeurópai táviródíj-leszámolási értekezleten az elnöki tisztséget töltötte be s az értekezleten elért eredmények igen tekintélyes részben az ő szakavatott s ügyes elnöklésének voltak tulajdoníthatók. A magyar és német postaigazgatások közt folytatott szóbeli tárgyalások során Arendt Ottóban mindig az éleslátású, de mellette legjobb szándékú és méltányos gondolkodású tárgyaló felet ismertük meg. Előkelő pozíciójából való távozásáról ezért igaz sajnálattal értesülünk.

A telefon jubileuma. Fél százada, hogy Londonban megnyílt az első távbeszélő-hivatal. A Cityben volt és hat előfizetőnek örvendett. Amerikában már az előző év januárjában nyílt meg az első távbeszélő-hivatal. 1880 elején a londoni távbeszélő-hivatalnak már kétszáz előfizetője volt,

1879 októberében Manchester, Liverpool és Edinburgh egyidejűleg nyitották meg távbeszélő állomásaikat. Ma már Londonban 650.800, egész Nagybritanniában pedig 1.775.870 előfizető van.

Levélbélyeg az izzólámpa emlékére. Az Egyesült-Államok postája új kétcentes levélbélyeget bocsátott ki annak a ténynek az emlékére, hogy Edison 1879-ben, tehát ötven évvel ezelőtt az izzólámpát feltalálta. Az új levélbélyeg, amely vörös színű, középütt Edison izzólámpáját ábrázolja. A körte fölött egy szalagon ez a felírás van: „Edisons First Lamp.” A 180 millió darabot tartalmazó első levélbélyegsorozat már néhány hét alatt elfogyott. Az amerikai posta most felhatalmazást kapott a második sorozat kibocsátására, amelyben egy-száztízmillió darab lesz.

Telefonforgalom az óceánjáró hajókon. Egy nagy amerikai telefon- és rádiótársaság legutóbb folyami hajókon sikerült kísérleteket folytatott mozgó hajóknak egymással és a szárazfölddel való telefonikus összeköttetésére. A kísérleteknél használt dróttalan telefonberendezést most a „Leviathan” nevű óceánjárón is ki akarják próbálni. Nemsokára tehát a tengerről is lehet majd telefonálni s az óceánon úszó hajók utasai is bekapcsolódhatnak a világ telefonhálózatába.

A „Graf Zeppelin” léghajóval Magyarországra érkezett posta. A németek óceánt és világot járó léghajója legutóbbi kelet-európai körútja alkalmával Magyarországról részére is hozott postát. Az anyagot tartalmazó postaszákokat azonban *Budapest helyett* tévedésből *Bukarestben* dobták le. A közönséges és ajánlott leveleket tartalmazó levelezést a román posta légiposta zárlatban küldötte a 72. számú postahivatal részére. A zárlatban a Zeppelin léghajó postai bélyegzőjével látott 75 db Magyarországra szóló levélküldemény volt.

Rádió-telefon a kanadai vasutakon. A kanadai nemzeti vasutársaság, amelynek vasuti kocsijaiban tíz esztendő óta hallgathatták az utasok a rádiót, most a hosszabb vonalakon berendezte a rádió-telefon forgalmat is. Ezzel a technikai újítással, amelyre Kanadában igen nagy szükség van, megelőzte az angol dominium kormányza az egész világot.

A szenzációs újítást a minap próbálták ki a Hobokenből, New-York közeléből a kanadai Buffalóba induló expresszvonaton az Unió és Kanada újságíróinak jelenlétében. A nyolcvan kilométeres sebességgel robogó vonatról Barbert, a Kanadai Nemzeti Vasut távirószolgálatának vezetőjét hívta föl elsőnek a vasutársaság alelnöke, Robb, s az összeköttetés létesítése mindössze húsz másodpercig tartott.

A beszélgetés a legtökéletesebb sikerrel járt; mind a két fél pompásan meghallott minden szót, holott a távolság igen jelentős, mert Robb Hoboken közelében kezdte meg a beszélgetést, Barber pedig Torontóban ült a hivatalában.

A komoly megnyitó aktusnak derüs epizódja is volt. A vonat egyik utasát fölhívta valaki rádió-telefonon, hogy valami tréfát csináljon vele, a beugratás azonban nem sikerült, mert a fölhívott úriember megismerte egyik torontói barátjának a hangját.

A nyolcvan kilométeres sebességgel robbogó vonaton alkalmazott rádió-telefon technikai rendszere Burkholder Johnnak, a Kanadai Nemzeti Vasut zseniális mérnökének a találmánya s a szakértők ítélete szerint ennek a rendszernek nagyszerű jövője lesz.

A rádió-telefonra ugyanis nem csupán az utasnak van szüksége, aki útközben nyugodtan és zavartalanul intézheti üzleti ügyeit, mintha otthon lenne az irodájában; még fontosabb, még nagyobb jelentőségű ez a találmány a vasuti forgalom biztonságának nézőpontjából. Az állomásfőnökök, vagyis a forgalom irányítói ezután állandó összeköttetésben lesznek e készülék segítségével a vonatok személyzetével s a legtöbb esetben lehetővé teszi a balesetek elhárítását.

A németeknek is van rádió-telefonjuk egy esztendő óta. Ez azonban jóval csekélyebb értékű, mint a kanadai. A német vasuti rádió-telefon ugyanis egyszerre csak egy ember használhatja, az amerikaiak pedig ketten, azonkívül a német készülék használata sokkal bonyolultabb, mint emezé.

Negyvenéves a hangszóró. Sok embert meg fog lepni, hogy a rádió által oly kedveltségre szert tett hangszóró immár negyvenéves. Egy mérnök ötletes kísérletére vezethető vissza. Frissen Károly, a Siemens és Halske Művek főmérnöke 1889-ben a berlini politechnikai társaság jubileumán ünnepi előadást tartott a villamosságról. A nagyszámú hallgatóság bámulatára a szónoki emelvény körül, amely a filharmóniai társaság színpadán volt, egy zongora, egy mosógép, egy trombita és egy böleső volt elhelyezve. Frissen egy darabig már beszélt, amikor egyszerre csak a trombitát a mellette álló asztalra emelte. Ugyanebben a pillanatban a trombitából az egész teremben hallhatóan felharsogott egy akkoriban népszerű utcai sláger. Frissen, aki nagyon szellemes rendezőnek is bizonyult, meglepetést tettett, és megtiltotta a trombitának, hogy ilyesmit tegyen, de ha már tesz, akkor legalább jobb dolgokat adjon elő. A közönség legnagyobb hűde-

zésére a trombita abbahagyta a sláger és elkezdte a sákingeni trombitás ismert dalt fújni. Frissen rendezésének az volt a titka, hogy egy asszistensével több telefonon készített, amiket az asztal széle alatt feltűnés nélkül helyezett el. Egy távoli szobában leadó mikrofonok voltak, amelyekbe a filharmóniai zenekar egy tagja trombitán az említett dalokat játszotta. Jól elhelyezett sodronyokon ezek a rejtélyes hangok eljutottak az előadóteremben elhelyezett telefonkészülékekbe. Sajnos, Frissen, aki a rákövetkező évben meghalt, már nem élhette meg, hogy milyen jelentőségre fog kísérlete néhány évtized múlva jutni.

A hágai békekonferencia postaállomásának forgalma. A hágai békekonferencia alkalmából a holland postaigazgatóság az újságírók szállásán külön posta-, táviró- és telefon-állomást állított fel, amelynek forgalmáról e napokban adott ki a holland postaigazgatás ismertetést. A sajtó-főhadiszálláson üzembe helyezett postahivatal rendszerint reggel 9 órától éjjel 24 óráig dolgozott. Olyan napokon azonban, mikor a hágai békekonferenciát összehívó hat nagyhatalom a késő esti órákban is tanácskozott, a Binnenhof postahivatala csak a hajnali órákban tudta beszüntetni munkáját. Augusztus 6. és 31-ike között a sajtó-főhadiszállás postahivataláról összesen 3895 telefonbeszélgetést bonyolítottak le. Ebből naponként átlag 150 beszélgetés került lebonyolításra, de előfordult, hogy az esti órákban, 20 és 22 óra között 375 telefonbeszélgetést kértek, egy másik alkalommal pedig esti 22 órától éjjeli 1 óráig csak 3 telefonbeszélgetés lett előjegyezve. A legtöbb telefonbeszélgetés augusztus 27-én történt, mikor esti 19 és éjjeli 24 óra között — óránként — 44 telefonbeszélgetés került lebonyolításra. Legtöbbet persze Hágából — Londonnal, Párizssal és Berlinnel beszéltek, úgy, hogy a holland-francia telefonforgalom ebben a hónapban a rendes havi átlagot 250 százalékkal, Angliával szemben 200 százalékkal, Németországgal szemben pedig 50 százalékkal túlhaladta. A leghosszabb telefonbeszélgetést egy angol újságíró folytatta, aki lapja szerkesztőségével egy alkalommal 1 óra és 5 perccel, egy másik alkalommal pedig 57 perccel beszélt a telefonon egyfolytában. Igen érdekes adatokat kapunk a hágai békekonferencia táviróforgalmáról is. Augusztus 6. és 31-ike között összesen 4432 táviratot, 485.398 szó-tartalommal küldtek el Hágából a külföldre. Ezek a táviratok kizárólag a békekonferenciával voltak kapcsolatban. Érdekes, hogy az amerikaiak többet sürgönyöztek, mint a békekonferenciát összehívó hat állam kiküldöttei és újságírói együtt-

véve. Ugyanis az amerikaiak feladtak 1631 sürgönyt 215.831 szó-tartalommal; míg a „the big six” kiküldöttei közül Belgiumba 259 táviratot 30.439 szó-tartalommal, Németországba 66 táviratot 5.282 szó-tartalommal, Angliába 712 táviratot 66.536 szó-tartalommal, Franciaországba 262 táviratot 32.102 szó-tartalommal, Olaszországba 277 táviratot 22.748 szó-tartalommal, Japánba 209 táviratot 10.665 szó-tartalommal, összesen 1785 táviratot, 167.772 szó-tartalommal adtak fel, tehát 48.059 szóval kevesebbet sürgönyöztek, mint Amerikába. Az itt felsorolt táviratok azonban nem mind „Presse” táviratok voltak. Például a német újságírók összesen csak 11 táviratot (586 szó-tartalommal) küldöttek el a hágai konferencia alatt. Ez az adat igen érdekes, mert bizonyítja, hogy a kontinensen a sajtószolgálat ma már nem táviratokkal, hanem telefonbeszélgetésekkel dolgozik. Legtöbb táviratot augusztus 28-án adtak fel a hágai békekonferenciáról, számszerint 305 darabot, mintegy 30.000 szó-tartalommal. Átlag naponként 170 távirat került továbbításra, mintegy 19.000 szó-tartalommal.

A rádióközlekedés nemzetközi műszaki tanácsadó-bizottsága (C. C. I. R.) első ülését Hágában, a f. é. szeptember hó 18 és október hó 4. közt tartotta. A kitűzött munkaprogram alapján a bizottság az egyöntetű üzemvitel és igazgatás biztosítása érdekében a következő ajánlásokat tette az érdekelt igazgatásoknak és társaságoknak:

A szervezetre vonatkozólag.

Allandó titkársága a C. C. I. R.-nek nem lesz. A lezajlott ülés anyagát a vendéglátó igazgatás dolgozza fel és a táviróunió nemzetközi irodájának közreműködésével rendezi. Viszont a legközelebbi ülést a kijelölt vendéglátó igazgatás készíti elő, ugyancsak a táviróunió nemzetközi irodájának közreműködése mellett. A legközelebbi ülésig tanulmányozandó kérdéseket az erre önként jelentkezett igazgatásokból alakított tanulmányi bizottságoknak osztják ki.

A meghatározásokra vonatkozólag.

Valamely adó erőssége alatt az adó antennájában mért erősséget kell érteni.

A hullámok osztályozásánál a hullámok 100 kc/s vagyis 3.000 m.-ig hosszú hullámoknak,

1.500 kc/s vagyis 200 m.-ig közép hullámoknak,

6.000 kc/s vagyis 50 m.-ig határ hullámoknak,

30.000 kc/s vagyis 10 m.-ig rövid hullámoknak,

ezen felül igen rövid hullámoknak minősítendőek.

A rövidhullámú adók (eddig ultra rövidhullámú adók) sugárzásának normális hatóképességét a következő adatokkal kell megjelölni:

1° az adó erősségével;

2° az irányíthatóságnak feltüntetésével;

3° a maximális sugárzás irányának, illetőleg irányainak fokokban kifejezett azimutjával, mely északtól kiindulóan az óramutató irányában haladva mérendő.

A washingtoni általános szabályzat tanulmányozásával kapcsolatban.

A hiteles frekvenciamérők készítését egyelőre az egyes igazgatásokra bízva azzal, hogy az egyes országok igyekezzenek egymás közt ezeket összehasonlíttani s pontososságukat biztosítani.

Összeállította a különböző frekvenciamezőkben és a különböző szolgálatoknál megengedhető frekvencia-eltérések táblázatát.

A zavarás elkerülése céljából a 6000 kc/s frekvenciánál nagyobb frekvencián dolgozó adóknál a minimális frekvencia-közt 5 kilociklusban ajánlotta megállapítani, mely közt a rádiótávíró-üzemben esetleg ennél is kisebb lehet.

Összeállította a tervezett és üzemben levő adóállomások adatainak bejelentésére szolgáló mintát.

Meghatározta a vevőberendezéseknél elérni kívánt szelektivitás mértékét.

A különleges tanulmányokra vonatkozólag

A tanulmányozandó különleges kérdéseket (fadig, effets directifs, skyp-distance, légköri zavarok stb.) a C. C. I. R. az ezekre a tanulmányokra jelentkezett igazgatásokból alakított bizottságokra bízta, melyek a kérdéseket a legközelebbi ülés számára ily módon elő fogják készíteni.

Az amatőr adóállomások engedélyezési feltételeinek egyszerűsítése tárgyában a C. C. I. R.-ben érdekelt összes igazgatások és társaságok nem tudtak egyértelmű állást foglalni, az európai államok képviselői mindazonáltal erre vonatkozó külön megállapodást létesítettek.

A légiforgalom és a bűnügyi rendőrség számára kijelölendő hullámhosszak kérdésében való állásfoglalásra a C. C. I. R. nem tartotta magát illetékesnek. Így e hullámok kijelölése a washingtoni ált. szab. 5. cikkének 1. §. értelmében továbbra is az érdekelt államokra fog tartozni, azzal a feltétellel, hogy a kijelölendő hullámok más államok szolgálatát nem zavarhatják.

A rádióhírmondó adóállomások erősségének korlátozása tárgyában a C. C. I. R. az 550—1500 kc/s (545—200 m. hullámon) dol-

gózó európai adóállomások számára (Oroszország kivételével) az erősség határát 100 kilowattot jelölte meg.

A mozgó állomások és szárazföldi állomások közti rádiótávbeszélő összeköttetések s ezeknek az általános távbeszélő hálózatokhoz való kapcsolásának kérdését a C. C. I. R. még nem találta elég érettnek a szabályozásra.

A C. C. I. R. végül az 1932-ben Madridban összeülő nemzetközi rádiótávíró értekezlet munkájának előkészítéseként az igazgatásokat a hullámelosztás kérdésének újabb beható tanulmányozására hívta fel.

A C. C. I. R. az egyes ajánlásokat a tárgy részleteire is kiterjeszkedő közlésekkel, például, táblázatokkal és rajzokkal kísérve szerkesztette meg.

A C. C. I. R. legközelebbi teljes ülést 1931-ben Kopenhágában fogja tartani.

352.000 előfizetője van a londoni telefont. Ez tűnik ki a most közreadott legújabb londoni telefonkönyvből, amely 1500 oldal és öt fontot nyom. Tavaszhoz képes az előfizetők száma 12.000-rel növekedett. Évente két telefonkönyvet bocsátanak ki és minthogy sok vállalatnak két, sőt három példányra is van szüksége, 490.000 példányban nyomják. Az előfizetői névsor két érdekessége a Smith és Brown név. Az előbbiből Londonban háromezer, az utóbbiból 1450 előfizető van. A Smithék 35, a Brownok 18 hasábját foglalják el a távbeszélő névsornak.

A világ legnehezebb rádiókészülékei. Amerikában egyes gyárak újabban óriási rádiókészülékeket hoznak piacra, melyek ötszáz kilogrammos súlyukkal rekordot jelentenek ezen a téren. A hatalmas gépek a tulajdonképeni vevőberendezésen kívül egy grammofon-erősítőt, egy távolbalátókészüléket és egy filmvetítógépet tartalmaznak, mely házi használatban hangos filmek vetítésére is alkalmas. A sokoldalú készülékből hír szerint, eddig ezer darabot már el is adtak; egyet pedig Lee de Forest, a világhírű rádió-fizikus kapott ajándékba.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. M. F. Debrecen. „Adatok a szabadságharc postájának történetéhez” című cikked lapzárás után érkezett s így azt már csak a decemberi számunkban közölhetjük.

Szerkesztő-bizottságunk minden hónap harmadik péntekjén, délután ülésezik s így a lapunkba szánt írásoknak ezen időpont előtt néhány nappal már be kell érkezniük, hogy a legközelebbi számunkban jöhessenek.

Nagy az örömöm, hogy a téli hónapokban folytatód a debreceni posta történetére vonatkozó levéltári kutatásokat. A fáradságos és sok türelmet igénylő munkához bőséges eredményt kívánok s egyúttal könyved sikeréhez is őszinte szívvel gratulálok! Üdv.

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatitkár.

SIRIUS MŰVEK akkumulátor és elemgyár r.-t.

Budapest, VI., Petneházy-u. 72. Telefon: L. 978—36.

a M. kir. Posta, a M. kir. Államvasutak, a M. kir. Honvédelmi Minisztérium és az összes közüzemek szállítója.

Rádió, telefon, jelző és műszerelemei

elismerten kitűnőek és kizárólag hazai gyártmányok

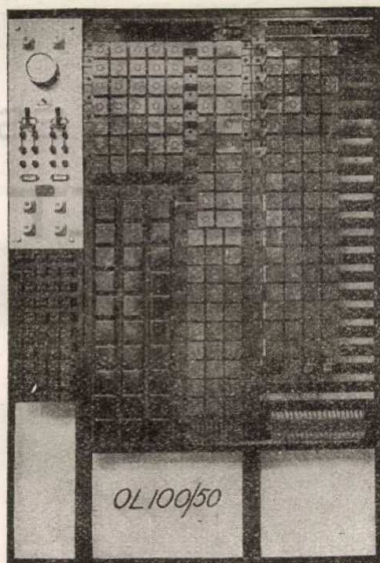
„ERICSSON“

MAGYAR VILIAMOSSÁGI RT.

BUDAPEST

Fehérvári-ut 70.

Tel.: J. 454-55, J. 340-98.

50 vonalas, 100-ig bővíthető automatikus kapcsoló.

Gyártmányaink mindinkább közismertté váló sajátosságai:

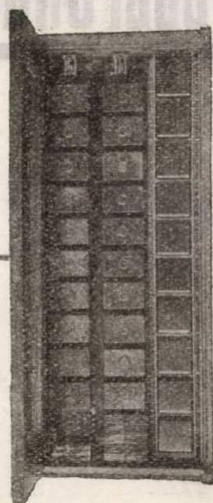
1. Megbízható működés.
2. Minimális karbantartási költség.
3. Tetszetős külső és gondos belső kidolgozás.
4. Versenyképes árak.

Az 1929. év újdonságai:

Automatikus házi telefonberendezések 12-1000 vonalig.

Állami csatlakozás 4 fővonallal, billentőgombos készülékekkel.

Alközpontok 100 vagy 1000 vonalig bővíthető rendszer szerint. Házi és kimenő állami kapcsolások kezelő nélkül. Bejövő hívások fogadására és továbbítására manuális vagy félautomatikus közvetítő berendezés. Teljesen automatikus vidéki központok és hálózatok, interurbán forgalomban is kezelő nélkül, bármely vonalszámra.

24 vonalas kapcsoló.

RÁDIÓ

KÉSZÜLÉKEKET ÉS ALKATRÉSZEKET

VÉDJEGGYEL

csak

TELEFONGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

gyárt.

Stabilodyn hálózati készülék

Neutrodyn 5 lámpás készülék

**Luxor háromlámpás körzet
vívó és gramofon erősítő
készülék**

Y forgókondenzátor

Safe transzformátor

EGYESÜLETI ÉRTESÍTŐ

A „MAGYAR POSTA“ MELLEKLETE, A MAGYAR POSTA JOGASZ- ÉS
MÉRNÖK-TISZTVISELŐI ORSZÁGOS EGYESULETE TAGJAI RESZÉRE.

Helyzetünkben az elmúlt hónapban semmitel változás nem történt.

Egyesületünk tagjainak budapesti összejövele október hó 12-én és 13-án programszerűen zajlott le. Mint előző számunkban közöltük, vidéki kartársaink közül 92-en jelentkeztek a részvételre, tényleg azonban szolgálati és egyéb akadályok következtében csak a következő kartársak jöttek fel az összejövetelre Budapestre:

Debrecenből: Nagy Endre dr. főigazgató, Ilonka leányával, Rutényi Árpád igazgató, Piroksa leányával, Halász Gábor igazgató, Vecsey Márton, Fekesházy Endre és felesége, Kormány Béla, Szmerkovszky Béla és Erdélyi Géza dr. tanácsosok; Plachy Károly, Csikesz Lajos dr., Bartha Zoltán dr., Monus Ferenc dr. feleségével és fiával, Kaizler Imre dr. feleségével és Kaizler Miklós dr. postatitkárok; Rácz Kálmán dr. feleségével, Kovács István fogalmazók; Klamaresik Antal tanácsos, Szendrői Pál és felesége, postatitkár.

Pécsről: Staár Ferenc postafőigazgató, Erzsébet leányával, Fábián Jenő postaigazgató, Vérffy Aladár dr. tanácsos, feleségével, Wallandt Károly, Tóth Lajos tanácsos, feleségével; Szerdahelyi László, Kovách Lajos feleségével, Balthazár Lajos dr., Bodor Imre dr. postatitkárok; dr. vitéz Szivér Károly s.-titkár, Darvas Kálmán dr., Mazgon József dr., Handler Ferenc dr., Poigár Géza és Menezser Miklós dr. fogalmazók.

Sopronból: Moncz József és György József dr. postaigazgató, feleségével; Kiss István, Vukasovics Gyula dr. tanácsosok; Hajek József, Élő József titkár, feleségével, Horváth Béla dr., Stroné Béla dr. postafogalmazók; Gaál Ferenc postamérnök.

Szegedről: Zsögön Béla dr. postafőigazgató, feleségével és leányával, dr. Rácz István postaigazgató, Stock Richárd dr. postatanácsos, Láncey Ferenc, Köröss József dr. postatitkárok, Pető Gyula dr. s.-titkár, Kapala Gyula dr., Pázmány Ödön dr., Csepí Lajos dr., Szcitz Endre dr. fogalmazók, Sebestyén István postatanácsos és Kiss Jenő műszaki igazgató.

Vidéki vendégeink egy részét vendéglátó budapesti kartársainknál, másik részét pedig a Budapest 62. sz. hivatal vendég-

szobáiban és az egyesületi helyiségünkben felállított vendégágyakon, családtagjaikkal együtt érkezett vendégeinket pedig a London- és Park-szállodákban berelt szobákban helyeztük el. Az elszállásolásal vidéki vendégeink kivétel nélkül meg voltak elégedve, ami a rendezőségnek nagy megnyugvására szolgált.

A három csoportba beosztott vidéki és budapesti kartársaink szombatán, az összejövetel első napjának reggelén, már 8 órakor postás pontossággal találkoztak a kijelölt reggeliző helyeken, a posta műszaki berendezéseinek megtekintésére. Mindhárom csoport tagjai gomblyukában ott virított a megkülönböztető jelvény; hasonló jelvénnel volt felszerelve a csoporthoz beosztott 2—2 20 személyes társas gépkocsi is, melyek mindegyikét a posta vezetősége bocsátotta egyesületünk rendelkezésére.

A műszaki bemutató varakozáson felül megnyerte az azon résztvevő valamennyi kartársunk, sőt azok hozzátartozóinak is a tetszését. Most tűnt ki, hogy egyesületünk tagjai nagy részének mennyire nem volt tudomása arról az óriási haladásról, melyet a magyar posta, táviró- és távbeszélő, valamint a rádióberendezés tökéletesítése szempontjából az utolsó években vezetőinek céltudatos munkája révén felmutathat. Különös érdeklődés mutatkozott természetesen a Studio és a lakihegyi rádió-adóállomás műszaki berendezései iránt, amelyeket mindenki látni akart és a bemutatásnál pedig alig lehetett vendégeinket onnét elmozdítani. A második csoport tagjai például talán még ma sem tudják a szigorú rendezőségnek megbocsátani, hogy az anélkül is túlszűfolt programjukba ismételt kérésükre sem sikerült a lakihegyi rádió-adóállomás megtekintését utólag beiktatni. A budapesti kartársainknak pedig későbbi időpontban külön bemutatókat kell rendeznünk, hogy mellőzötteknek ne érezzék magukat. A program ezt a részét Aigner Dezső műszaki igazgató, egyesületünk mérnök főtitkára rendezte igen nagy körültekintéssel. Neki és a maga mellé vett segítőitársainak: Ocskay Szilárd, Tamássy Lajos és Róbert Ödön mérnök-kartársainknak buzgólkodása igazán tanulságos és szakismereteinket lényegesen b.

vító, amellett igen élvezetes kirándulás örömeivel ajándékozta meg vendégeinket.

Az egyes kiránduló csoportokat szállító autók fél 1 és 1 óra között programszerűen futottak be a Postás Sporegyesület Lóversenyterí klubházához, ahol a jókedvű kirándulók részére közös ebédet szolgáltak fel.

Ebéd után megkezdődtek az atlétikai, tenisz- és teke-mérkőzések. Az atlétikai mérkőzéseket Krajcsik Géza dr. postatanácsos vezette nagy körültekintéssel. Tekintettel a nagyon hideg októberi szélviharra, amely a tervbevett egyéni sportversenyek eredményét károsan befolyásolta, a vándordíj mérkőzése helyett a két kar egyéni számokban mérte össze erejét.

Az atlétikai versenyeredmények a következők voltak:

100 méteres síkfutás: első Haász Vilmos, második Faller László, harmadik Tamási Lajos.

400 méteres síkfutás: első Kovács Ödön, második Ocskay László, harmadik Bata János;

4×100 méteres stafétafutás: első a mérnökök A. csapata, második a mérnökök B. csapata;

Súlydobás: első dr. Kobulsky Károly, második Schusztér András, harmadik Faller László;

Magasugrás: első Gaál Ferenc, második Faller László, harmadik Eke Zoltán;

Távolugrás: első Szendrői Pál, második Haász Vilmos, harmadik Bertók Barna.

Diskosz-dobás: első dr. Kobulsky Károly, második dr. Handler Ferenc, harmadik Schusztér András.

Az atlétikai számokkal párhuzamosan a tekemérkőzések is megkezdődtek. Az egyéni versenyben 32 versenyző közül az I. díjat (értékes ezüst cigarettá tárcsa) Kobulsky Károly dr. postatitkár, a II. díjat (ezüst írókészet) Berentés Sándor dr. postatanácsos, a III. díjat Lengyel Sándor postatanácsos, a IV. és V. díjat pedig Lestyán István igazgató és Antalóczy János postatanácsos nyerték meg.

A csapattekeverseny győztese a jogászcsapat, melynek tagjai Lengyel Sándor, Göntér Emil, Erdélyi Géza, Hanák András, Kalmár István, Kobulsky Károly, Lestyán István, Mazurek Ernő, Szendrey Kálmán és Medveczy Kálmán voltak, szemben a mérnök-csapat, amely Mecsery Sándor, Rósás István, Schuster András, Zakariás János, Telbisz Rafael, Bondár János, Tamás Ferenc, Czinner Béla, Szabó Bálint és Beke Zoltán mérnök-tagtársaink résztvételével alakult. A győztes csapat minden tagja emlékdíjat kapott. A tekemérkőzéseket Lengyel Sándor postatanácsos és dr. Mecsery Sándor postafő-

mérnök vezették nagy körültekintéssel és sok fáradtsággal. — A bíró szerepét Halász Gábor postaiigazgató töltötte be, nagy pártatlansággal.

A teniszverseny férfi-egyes mérkőzésének győztese vitéz dr. Derecskey György postatitkár, míg a vegyes-páros mérkőzést a vitéz Derecskey-Krajcsik Ilona pár nyerte meg.

A díjkiosztással este 7 órára végeztünk úgy, hogy vendégeinknek bőven volt idejük a 8 óra 30 perckor kezdődött műsoros családi esthez átöltözni.

Az összejövetel művészi súlypontja kétségtelenül a családi műsor volt, amelyen szerepelt művészeknek neve már biztosító volt a feltétlen sikernek. Az egyes műsorszámok között dr. Hargitai Tihámér postasegéditkár konferált, állandó derűségben tartva a Tisztviselők Országos Egyesülete I. emeleti hangversenytermét zsúfolásig megtöltö vendégeinket. Ugyancsak Hargitai Tihámér tagtársunk szerzője annak a hangulatos prologusnak, amelyet Kőszeghy Antal dr. postatanácsos leánya, Kőszeghy Lilly bölcsésztanhallgató adott elő mely érzéssel és őszinte sikerrel. Maga a prologus megérdemli, hogy szöveg szerint megörökítsük egyesületi értesítőnkben:

Prolog.

Irta dr. Hargitai Tihámér.

Valaki sírva leborul a rétre
S valahol messze felecseng egy kacaj —
Valakinek szíve megszakad a kintól,
S megfogam a nóta, születik a dal...
Bejárja a mezőt, hegyet és az erdőt
Zengve és rikoltva ide-oda száll...
Aztán felsuhan a magasságos Égre
És a csillagok közt tovább muzsikál.

Tavasszal dalt susog a langyos szellő,
A patak vize is víg dalt cseveg,
A madarak is dalra gyujtanak,
Ha ibolyásan jön a kikelet,
És dalt harsog az őszi zivatar,
Az erdőkre, ha vadul rárvall
És vérfagyasztó nóákat üvölt
A téli szélvész, a vad hóvihar.

Ma este itt, a függönyök előtt
Nem olesó játék, nem vásári zaj
Harsog fel majd... de csodás ajkakon
Fog felecsendülni a tündéri dal.
A dal vezeklés, szentséges ima,
Ha a daloknak művésze dalol,
Ilyenkor ablakot nyit a Mennország
És az angyalok kara kihajol.

S mikor a lélek mélyén felsikolt
A fájdalom és négy húrba borul
És ott vonaglik zokogva tovább,
Hogy hallatára szíved elszorul —

Hiába vagy bős Istentagadó,
Gyüüllökdő, dacos, rideg, konok,
A hegedű szavára összetörsz
S a rossz világot összecsókolod.

Hegedű, dal... csak ez maradt nekünk...
Utjainkon a kín tüze lobog —
Hegedű... dal! csak te maradj velünk,
Igy könnyebb lesz a gond és a robot...
Daloljatok és hegedüljete!
A dalt az Uristen is szereti
— S talán ezért a homlokunkról egyszer
A töviskoszorúkat leveszi....

Zippernovszky Fülöpke hegedűművész-
nő ez alkalommal először volt egyesüle-
tünk vendégművésze. Saint-Sans: „Lee
Cygne“ (Hattyu) darabját és Hubay: „Vál-
tozatok egy magyar téma felett“ művét
adta elő Antony Károly zongoraművész
kíséréte mellett, női hegedűművésztől is
meglepő finomsággal, őszinte hatást keltve.

Báthy Anna operaénekesnő a Városi
Színház művésznője, a hallgatóság nagy-
részének színpadi kedvence, áriákat és da-
lokat adott elő dr. Fehér István posta-
fogalmazó zongorakíséréte mellett. Utána
Ulbrich Hermin gordonkaművésznő a Pos-
tás Kultúr- és Zeneegyesület zeneiskolá-
jának rendes tanára és a budapesti női vo-
nósnégyszek tagja, Koltay Gyula postafő-
igazgató zongorakíséréte mellett Davidov:
Op. 7: „Orosz fantáziáját“ és Popper:
„Vito“ című művét adta elő a tőle, már
művészi estélyeinken is megszokott töké-
letességgel.

Ezután következett az estélyünk két-
sételenül legnehezebben várt művészi ese-
ménve, Laurisin Lajos operaénekesnek, a
m. kir. Opera művésznének ének számai,
melveket a hallgatóság szünni nem akaró
nirázással óhajtott újból és újból megtol-
datni vendégművésznőnkkel. Laurisin La-
jost testvére, Laurisin Miklós zongoramű-
vész kísérte zongorán.

A művészi program lebonyolítása után
vendégeink közös vacsorára gyűltek össze,
amelyt hajnalig tartó táncmulatság kö-
vetett. A vacsora alatt, némiképpen a
tánczenét a postatisztviselők „Úri Ban-
dája“ szolgáltatta.

Másnap, — vasárnap reggel — 11 óra
15 perckor már alig lehetett mozogni a ve-
zérigazgatósági épület. bélyegmúzeumának
nagy termében, amelyet tömegesen leptek
el egyesületünk mindkét karának tagjai,
összódva várva Vezérünk megjelenését,
akit napok óta tartó betegeskedése meg-
akadályozott abban, hogy előző esti össze-
jöveteleinken személyesen is megjelenjen
közöttünk.

Dr. báró Szalay Gábor, a m. kir. posta
vezérigazgatója, elnökünk, dr. Voit Pál fő-

igazgató kíséretében $\frac{3}{4}$ 12-kor jelent meg
az előtte tisztelgő két kar tagjai előtt.
Mióta a m. kir. posta jogász- és mérnök-
tisztviselői kara fennáll, még nem volt al-
kalom, hogy a posta legfőbb vezetője előtt
ilyen számban jelenhettek volna meg köz-
sös tisztelgésre. A két kar üdvözlését egye-
sületünk elnöke a következő beszéd kísé-
retében fejezte ki a posta vezérigazgatója
előtt:

„Méltóságos Vezérigazgató Úr!

A magyar posta jogász- és mérnök-
egyesületének tagjai összejöttek, hogy
egymásrautaltságunknak, összetartozandó-
ságunknak tanujelét adják.

Mikor a terembe beléptem, meglátva
kartársaim imponáló számát, öröm fogott
el, hogy ennek a bár számbelileg kicsiny,
de ható súlyában annál nagyobb egyesü-
let tagjainak Méltóságod iránt érzett tisz-
teletét, szeretetét és ragaszkodását tolmá-
csolhatom.

Ennek a kettős karnak a multja a ha-
gyományok tiszteletével Méltóságod mun-
kás multjában gyökeredik; a kettős kar
jelene, a sikerekre való együttes törekvés-
sel Méltóságod felelősségteljes jelenével
van összeforva; ennek a kettős karnak a
jövője pedig, bár ez az állam pénzügyi
posszibilitásának függvénye is, Méltóságod
kezeibe van letéve.

A jelen sívársága közismert, talán a ró-
mai cirkuszhoz hasonlíthatom, ahol a kőbe
vésett padokon a beati possidentes, a se-
natus populusque romanus helyezkedett
el. Lent a küzdőtéren magukra hagyottan
állottak a gladiátorok, hogy pusztá nyo-
morult rabszolgáértükért megvívjanak.

Most minket is körülvesz a beati pos-
sidentes, a háborúban győztes, vagy magu-
kat győzteseknek kikiáltott ellenséges né-
pek gazdasági falanxa, a küzdőtéren pe-
dig ott kínlódik, vergődik az egész ma-
gyar gazdasági élet. Ebben a vergődésben
a legszomorúbb sorsa a magyar tisztvisel-
őnek van, aki mint a gladiátor, csak
pusztá életéért harcol, a megélhetés min-
dennapi gondjaival gyötrődik.

Hogy ez mennyire igaz, egy példát
hozok fel: érettségi vizsgával az intézet-
hez jött egy fiatal ember; nyomban utána
megszerezte a főiskolai végzettséget; ma-
több, mint 20 év után, segédtitkár, havi
215 pengő fizetéssel. Idejének felét már
leszolgáltatta és mert a segédtitkárok végére
van sorozva, előmenetelre belátható időn
belül kilátása nincs.

Elszomorító lenne, ha e téren megmoz-
dulás nem lenne. Mi azonban teljes bi-
zalommal vagyunk, hogy Méltóságod a mi
igazságos ügyünket magáévá tette, hogy
jósándéka, segítségére való hajlandósága

és akarata ezt a kilátástalan jövőt jobbra fordítja.

A kettős kar nevében a munka szeretetét, az eredményekre való törekvést tolmácsolom most Méltóságod előtt. Szakavatottsággal, lelkiismeretes kötelességtudással sorakozunk Méltóságod köré, hogy felelősségteljes állásában támaszai és talpkövei legyünk. Méltóságod iránt érzett szeretetünk, az intézet iránti ragaszkodásunk biztosítéka annak, hogy közös munkálkodásunkat a teljes siker fogja koronázni.

A magyar posta jogász- és mérnök-egyesülete nevében a római gladiátoroknak mentalitásunkhoz mérten átalakított szavaival köszöntöm Méltóságodat:

„Ave Caesar, in Te credentes Te salutant!”

„Urunk! Üdvöz légy, a Benned hívők köszöntenek!”

Elnökünk szívből jött szavai mély hatást tettek a jelenlévőkre és láthatóan megtalálták Vezérünk szívét is, aki a következő beszédet intézte egyesületünk tisztelő tagjaihoz:

„Méltóságos Elnök Úr! Tisztelt Uraim!

Köszönve Méltóságod szíves szavait, örömmel látom itt és üdvözlöm a postának az ország minden tájából idesereglett jogászait és mérnökeit. Abban, hogy így szép számban és a két kar *együttessen* jelent itt meg, azt nemcsak a Jogász-Mérnök Egyesület meghívásának követésével magyarázom, hogy egvszer összegyűljünk s hogy nekünk, pestieknek alkalmunk legyen megmutatni a vidéki kollégáknak egyes újabb, érdekesebb berendezéseinket s alkotásainkat. — abban többet, örövendete-sebbet látok: azt, hogy a két kar nemcsak a hivatalos teendőik ellátásában támogatja s egészíti ki egymást. — hanem a hivatalon kívüli érintkezésben is, — amint Óméltósága is érintette ezt beszédében, — összetartozandóságuk tudatában keresik az érintkezést egymással s jó testvérként férnek meg egymás mellett, — ami felette kívánatos volt mindig s öröndetes, hogy így van.

Amióta a vezérigazgatóság vezetését átvettem, én is mindig arra törekszem, hogy ezt az egvütes munkát minél inkább elősegítsem, eredményessé tegyem s egyben erősítsem is a harmóniát a jogászok és mérnökök között. Telies pártatlansággal nézem a helyzetet, a két kar érdekeit s aszerint cselekszem s fogok a jövőben is cselekedni, nem kívánván egyik karnak sem a másik rovására előnyöket juttatni, mert átérzem és tudatában vagyok annak, hogy mindegyik karra egyformán fontos hivatás vár, s a posta szolgálatában mindkettő nélkülözhetetlen.

A most júliusban életbelépett, az adminisztráció terén egyes változásokat hozott rendeletekben — amelyek a szükségesnek mutatkozott egyszerűsítéseket, gyorsításokat kívánták megvalósítani — szintén azt is szem előtt tartottam, hogy ilyképp a két kart jobban összeszoktatom és forrasztom. Ha talán az első időkben vannak még egyes zökkenők, félremagyarázások, — azok kölesönös jóakarattal, közösen, könnyen kiegyenlíthetők lesznek. Erős a meggyőződése, hogy e rendeletek a szolgálatnak javára fognak válni s idővel azok is, akik ma még magukban, vagy maguk között a rendeleteket talán nem helyeslik, — véleményüket meg fogják változtatni.

Voit Óméltósága pár megkapó vonással cseselté helyzetünk, főleg a fiatalabb helyzetének szomorúságát, kilátástalanságát. Ezt, sajnos, magam talán a legjobban érzem és látom, már csak a napi postából is, a számos segélyt, fizetési előleget, előlépést, kinevezést, visszavételt kérő beadványból, amelyek indokolása élenken tárja fel a nyomort, amelyben kartársaink sýnylődnék. A legégetőbb beekre gyógyítást már a legutóbbi költségvetés tárgyalásakor kerestem, s mélyen elszomorított, hogy jóformán üres kézzel tértem haza. A küzdést azonban folytatni kívánom, — s bár legutóbb fekete felhőket látok felgyűlni reményeink horizontján, — nem szűnök meg remélni, nem szabad Önöknek sem felhagnyi a reményt, hogy előbb-utóbb ki fogunk gázolni nyomasztó helyzetünk ből.

Addig is iparkodom felhasználni minden alkalmat, hogy az előmenetekbe némi életet hozhassak be.

Mindenesetre kérem, legyenek meggyőződve meleg szeretetemről, telies jóindulatomról mindkét kar iránt s erős akaratomról, hogy amennyire az csak lehetséges, javukat előmozdítsam.

Viszonzásul kérem, — s Óméltósága szavaiból máris köszönettel veszem tudomásul. — hogy munkásságukkal, minden erejükkel továbbra is támogatnak, hogy egvütesen jó munkát végezhessünk a posta s hazánk javára.

Igen köszönöm, hogy összejvetelük alkalmával felkerestek.”

Vezérigazgatónk szavait a jelenlévők bizakodó reménységgel fogadták és azzal a meösvőződéssel vették tudomásul, hogy Vezérünknek a két kar helyzetének javításáért folytatott állandó küzdelme előbb vagy utóbb kedvező eredményekre vezet.

A fozadós hivatalos részének befecizése után, különösen vidéki kartársaink részéről meösvilvánult óhainak engedve, Vezérünk engedélyt adott a múzeum bélyeg-

készletének megtekintésére is. Ennek befejeztével vendégeinket a vezérigazgatóság étkező-helyiségeibe kísértük át, ahol 160 terítékes ebéddel ünnepeltük vendég-tag-társainkat.

Vendégeinket három teremben helyeztük el, amelyek közül a középső, legtágasabb teremben vidéki tagtársaink s azok hozzátartozóitól körülvéve, Vezérünk presidiált, a másik két teremben pedig Kol és Csathh Öméltóságai, a két főosztályvezető ült az asztalfőre. A két szélső szobát hangerősítő berendezés kötötte össze a középső teremmel, hogy az ott elhangzó beszédeket a két kisebb terem vendégei is élvezhessék. Ilyen módon azután a három teremben elhelyezett vendégkoszorú a technika csodáin keresztül egyetlen közös társasággá volt összehozható, amely társaságnak minden egyes tagja őszinte örömmel ülte a kartársi egyetértés és megértés ünnepét. Ebben a szellemben szóltak a díszbéd szónokai is. Hivatalos beszéd tulajdonképpen csak egyetlen volt tervbe véve, ez volt az a beszéd, amellyel egyesületünk elnöke a vidéki vendégeinket körünkben üdvözölte volna. Annak a mély-séges rokonszenvnek hatása alatt azonban, amely egyesületünk tagjait Vezérünkkel szemben eltölti, helyt kellett adnunk a tagok részéről megnyilvánult ama spontán kívánságnak, hogy az első köszöntő és köszönő szó a több napos betegség után körünkben megjelent Vezérünket érje a fehér asztalnál is. Ezért azután egyesületünk alelnöke, Véghely Dezső m. főigazgató, a tagok e hangulatának a következő felköszöntőben adott kifejezést:

„Méltóságos Vezérigazgató Úr! Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Elérkeztünk a budapesti posta jogász- és mérnök-napok utolsó programpontjához, mikor — more patric, — fehér asztal mellett gyakoroljuk alapszabályszerű kötelességünket, ápoljuk a kartársi összetartozandóság és szeretet nemes érzését.

Akármiyen nagy szellem, bárminő erős akarat sarkaljon bármelyikünket a munkára, alkotásra, az eredmény határfokát nem a közöny, hanem az a körülmény fogja legjobban visszatükröztetni, hogy a kartársakban, munkatársakban mentül na tovább a megértés, az összetartás és a kollektív szeretet.

Naívon megnehezült az idők járása felettünk!

Talán éppen ez az oka annak, hogy ezen nemes és felemelő érzet gyors és eredményes kimunkálása érdekében itt látiuk közöttünk asszonvainkat, családtagjainkat — és ilyen körülmények között bizton állíthatom, hogy az eredmény nem is fog elmaradni!

Méltóságos Vezérigazgató Úr! Minékünk valamennyiünknek végtelenül jól esik az, hogy gyengélkedő egészségi állapotod dacára ezen felemelő cél érdekében rendezett ünnepi lakománkon megjelentél mert mi ezzel bebizonyítva látjuk azt, hogy Te nekünk nemcsak hivatali legfőbb főnökünk, hanem érzéseinket és gondolatainkat megértő és azokat ápoló kartársunk is vagy.

Amikor valamennyiünk nevében megjelenésedért hálás köszönetet mondok és tiszteletünknek és ragaszkodásunknak kifejezést adok, kívánom, hogy a jó Isten tartson meg, áldjon meg minden földi jóval. Az Urísten sokáig éltesse!”

A társaság minden egyes tagja nagyon jól tudta, hogy Vezérünk újszólván betegyából kelt fel, csak hogy velünk lehessen s ezel együtt-érzéséről s a kartársias szellem ápolásának szükségességéről ebben a formában is tanúságot tegyen, éppen ezért Véghely Dezső felköszöntője után ezéert érnem akaró ünneplésben részesítették Vezérünket.

Az ünneplés csillapultával dr. Voit Pál főigazgató, egyesületünk elnöke, a következő beszéddel köszöntötte vidéki vendégeinket:

„Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Budapesten alkalmazott, illetve szolgálatot teljesítő mérnök és jogász kartársaink már régebben és többször is adtak kifejezést annak az óhajuknak, hogy a vidéken munkálkodó kedves kartársainkat, hozzátartozóikkal együtt, itt, nálunk vendégül láthassuk.

Ez a széles körben megnyilvánult óhaj részint praktikus, részint lelki motívumon alapult. Praktikus motívumok szuggertálták ezt a gondolatot azért, hogy vidéki kartársainkat, a dolog természeténél fogva, most még csak a fővárosban szemlélhető különleges, speciális berendezéseinkkel legalább részben megismertessük, hogy az ellenőrzésre, iránvításra és vezetésre hivatott vidéki kartársaink szeme elé tárhassuk, hogy a posta immár nemcsak a gazdasági életnek egyik fundamentuma, hanem a kultúrának, a szellemi igények kielégítésének is egy jelentős faktora.

A vendéghívásnak azonban lelki motívuma is volt, és pedig egy belső érzés, amely arra ösztökélt bennünket, budapestietek, hogy a vidéki kartársakkal szemben fennálló tartozásunk likvidálásának ideje immár elérkezett.

Tartozásunk pedig már régen fennáll, mert hiszen a vidéki igazgatóságok vezetői és személyzete évek óta magyaros vendégszeretettel, sok barátsággal, kedvesen és szívesen láttak bennünket vendégül, hogy

ett-tartózkodásunk napjai meg-megújuló kedves emlékeinkké lettek.

Kézenfekvő, hogy ennyi barátságot, ennyi szeretetet, ennyi odaadást, ennyi szívességet és figyelmet viszonyozni nekünk becsületbeli kötelességünk volt.

Ehnek a most lepergett két napnak lett volna feladata, hogy kötelezettségünknek megfeleljünk. Hogy ez mennyire sikerült, annak elbírálására mi nem vagyunk hivattottak, illetékes elbírálói csakis Ti lehettek.

Engedjétek meg azonban, hogy egy kéressel fordulhassak hozzátok. Ne méltóztassanak mélyen tisztelt Hölgyeim, figyelmen kívül hagyni, s ne feledjétek el Ti sem, kedves kartársaim, ezt a kb. 2500 éves latin közmondást: ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. Ha nincs is meg a képesség, mégis ismerjétek el a jóakaratot.

Ne nézzék, Hölgyeim, ne lássátok Barátaim, a fogyatékosagát, a program lepergésében a zökkenőket, de gondolatok arra, hogy ami az adott viszonyok mellett egyszerűségünkől, szerénységünkől tellett, azt baráti érzésből, jó szívről, szeretettel adtuk. Mérlegeljétek a két nap eredményét azzal a jóakarattal, azzal a jó szándékkal, amellyel mi rendelkezéstekre, szolgálataitokra, legjobb tudásunk szerint, állani igyekeztünk.

A Mindenható segítő keze vezéreljen ezekben a nehéz időkben, az Ő áldása kísérelje úgy a Ti, mint kedves Hozzá tartozóitok jóra való törekvését. S ha otthonaitokba visszatérve, a szorgos munka és a megélhetés gondjai közepette marad egy-egy szabad percek: gondolatok reánk, ugyanazon sorsban küzdőkre, szeretettel, miként mi Benneteket szívünkbe zárni és Reátok szeretettel gondolni meg nem szűnünk soha.

Isten éltesse Benneteket!

Elnökünk pohárköszöntője után a közfigyelem újból Vezérigazgatónk felé fordult, aki mindenképp előtt engedélyt kért „szigorú” elnöküktől, hogy a hivatalos beszédek sorrendjét megszakítva, egyrészt aelnökünk köszöntőjére válaszolhasson s amellett az előtte álló mikrofonon keresztül üdvözölhesse a másik két teremben ülő hallgatóságot is. E bevezetés után így folytatta:

„Az első, akiről szeretnék megemlékezni, az aki ennek az igen sikerült összejövetelnek az eszméjét felvetette, akinek szíve-vágya volt, hogy azt összehozhassa, de aki — sajnos, — már nincs többé közöttünk: értem előző elnökünket, szegény jó Tóth Kálmán barátunkat, akiről, értünk dobogó jó szívről ne feledkezzünk meg akkor, amikor gondolata megvalósítása-képpen itt kedélyesen együtt ülünk.

Áttérve az élőkre, arról szeretnék

szólni, akinek a tegnapi s mai napért őszinte köszönettel tartozunk; jelenlegi kedves elnökünkről, Voit Pálról s vezérkaráról, akik annyit fáradoztak e napok sikere érdekében.”

Vezérünk névleg is megemlítette a rendezőgárda egyik-másik tagjának nevét, dicsérve a rendezés sikereit, majd hölgyvendégeinket aposztrofálta néhány kedves, vidám megjegyzéssel, akik szerinte is szint és melegséget kölcsönöztek a kartársi együttérzés ünnepének. Majd így fejezte be hangulatos köszöntőjét:

„Végül még csak azt szeretném hangsúlyozni, hogy kívánatos és üdvös az, hogy néha-néha így a fehér asztalnál össze-jöjjünk s megismerjük egymást, mi vidéki kartársainkat s ők minket; elbeszélgesünk, nézeteinket kiscseréljük, lehetőleg kizárva a hivatalos ügyeket; azok a zöld asztalhoz valók s kizárva a panaszokat, amelyekre még van idő bőven máskor s így az ily kedélyes összejöveteleken a kartársi érzés, az összetartozandóság tudata ébren marad s ápoltatik, a kedély felfrissül s ez mindnyájunk hasznára van s hasznára egyben hivatalos munkásságunknak is.

Az én kedves jogász és mérnök kartársaimnak s családjuknak egészségére emelem poharamat, — azokra, akik itt jelen vannak, s azokra, akiket a jelenlevők képviselnek!”

A közvetlenségével ható pohárköszöntőnek nagy része volt abban, hogy az asztaltársaság minden egyes tagja érezni vélte, hogy a posta jogász- és mérnök-tisztviselőinek együvé tartozandósága valóság. Ebben a hangulatban született meg Nagy Endre dr. főigazgatónak, a debreceni kerület vezetőjének felszólalása, aki vidéki vendégeink köszöntét tolmácsolta a kétnapos vendéglátásért egyesületünk előtt a következő szavakkal:

„Méltóságos Vezérigazgató Úr! Mélyen tisztelt Hölgyeim, kedves Barátaim! Vezérigazgató Úr Óméltóságának, Voit elnök úr Óméltóságának kedves, lekötelő és kartársi érzéstől sugart üdvözőlő szavait hálás szívvel köszönjük, azokat tiszteletteljes szeretetünkkel és ragaszkodásunkkal viszonozzuk, egyben az itt megjelent vidéki kartársak egyben a mi leghatalmasabb és legőszintébb köszönetünket tolmácsolom Vezérigazgató Úr Óméltóságának, aki ezt a kedves összejövetelt lehetővé tette, Voit Óméltóságának és fáradhatatlan rendezőkarának, akik ezt a kedves összejövetelt, fáradtságot nem kímélve, ritka hozzáértéssel és körültekintéssel megrendezték s a mi kedves budapesti kartársainknak, egy szóval kedves Mindnyájuknak a mi leghatalmasabb és legőszintébb köszönetünket tolmácsolom ezért a kedves fogadásért, ezért

a kedves ellátásért, a sok látnivalóért és szórakozásért, a sok-sok kedves figyelemért, amellyel bennünket ez alatt a két nap alatt körülvettek és elhalmaztak.

Ez az összefoglaló kedves és emlékezetes marad reánk nézve, egyrészt ezért a kedves fogadásért és megbecsülésért, de emlékezetes marad azért is, mert szórakozva tudásunkat és ismereteinket gyarapíthattuk, mert mód és alkalom kínálkozott nekünk, betekinteni olyan berendezések titkaiba, amely berendezések ma az emberiségnek büszkeségei.

Az automata telefonközpontban megismertük a legtökéletesebb telefonberendezést s megismertük azt a gépi berendezést, amely tökéletes munkájával a legjobban felijjazott emberi idegmunkát is felülmúlja és túlszárnyalja, a rádióban és stúdióban pedig bepillantottunk abba a titkos műhelybe, ahonnan a hang hegyeken és völgyeken, tengereken és felhőkön keresztül titokzatosan és rejtelmesen, pillanatnyi gyorsasággal beszáguldja az egész földkerekséget, s uralkodik a mindenségben, mint-ha magának az Urnak a szava volna!

A csodálatos és titokzatos megragadja az emberi lelket.

Mert sajtáságos az emberi lélek; egyrészt konzervatív és maradi, másrészt haladásra és tökéletesedésre vágyó. Azok az ösztönök és érzelmek, amelyek századokkal, évezredekkel ezelőtt a mi őseinknek keblét betöltötték; szeretet, barátság, szimpátia, nekünk, a késői unokáknak a lelkében is élnek, s ezeknek az érzelmeknek a kielégítése bennünk is örömet és megelégedést kelt, másrészt azonban működik lelkünkben az a hatalmas emberi tulajdonság, a haladás, a tökéletesedés utáni vágy, bepillantani a természet titkaiba és a természet erőit leigázni és szolgálatunkba állítani.

Mi ezalatt a két nap alatt mind a két emberi tulajdonságnak bőven áldoztunk, megfűrösztöttük lelkünket az ősi vizekben, áldoztunk az ősi érzelmek oltárán, másrészt lelkünk épülésére gyönyörködtünk az emberi lélek rőptében, egetostromló alkotásaiban.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Úgy hallottuk, hogy az automata-telefonkűld a központba, amelyek a vonalválasztó gépekben újab impulzus-sorozatokat váltanak ki s így létrejön a kívánt kapcsolat. A gépnek ebben a működésében van valami magasabbrendű, a lélek működéséhez hasonló működés. Amikor a Vezérigazgató Úr Öméltóságának kedves közvetlenségét érezzük, amellyel Ő velünk érintkezik, — bocsánat, ha szubjektív térre tévedek, — úgy érezzük, hogy a mi lelkünket is ilyen impulzus-sorozatok érik, amelyek a mi lel-

künkben is újab impulzus-sorozatokat váltanak ki: a ragaszkodást, a megértést és egymás megbecsülését. Ha ezek az impulzusok a mi lelkünkben nemcsak impulzusok maradnak, hanem ott állandó nyomot hagynak, ennek nyomán létrejön a vállvetett munka, a vállvetett munka nyomán felvirágzik és nagygyá lesz a postaintézmény. Ezekből az érzésekből s a hála érzéséből áthatva, üritem poharamat a Vezérigazgató Úr Öméltóságának, Voit Öméltóságának lényege abban áll, hogy a felhívó a számtársa segítségével a felhívandó számnak megfelelő impulzus-sorozatokat tőségének, rendezőkarának s a mi kedves vendéglátó budapesti kartársainknak egészségére."

E beszédek elhangzása után még sokáig maradt együtt a társaság, vidám poharazgatás mellett.

Meg vagyunk győződve, hogy a fehér asztalnál szőtt barátságok a zöld asztalnál folyó komoly munka is hasznát és eredményességében jó hatását fogja látni. S ha ez igaz lesz, akkor már megközelítjük egyesületünk elnöksége előtt lebegő ama magasabb célt, amelyet e társas összefüggések rendezésével a szebb jövő munkálása terén végezni óhajt: egymás megismerését és a megismerésen keresztül az egymás megértését.

Fegyelmi bizottság megalakulása a budapesti, valamint a táviró- és távbeszélőigazgatóságánál. A szervezeti változásokkal kapcsolatban új életre hívott két budapesti igazgatóságánál 1929 július hó 31-ével megalakultak a fegyelmi-bizottságok is. E fegyelmi-bizottságokban egyesületünk tagjai közül a következők kaptak szerepet. A budapesti postai igazgatóságánál: Elnök: dr. Polónyi Ferenc postai igazgató; elnökhelyettes: dr. Guta Elemér; rendes tagok: dr. Schöpflin Lajos, Kontross Tivadar igazgatók, dr. Sándor Aurél, dr. Kőszeghy Antal tanácsosok, Terlanday Béla és Kozma Pál műszaki tanácsosok, Obendorf Gusztáv és Czinner Béla mérnökök; póttagok: Mazurek Ernő, dr. Pohl Vilmos, Fray János és dr. Miks Károly postatanácsosok, Brebovszky Jenő postamérnök és Nagy István segédmérnök. A budapesti táviró- és távbeszélő igazgatóságánál: Elnök: Ujj György műszaki igazgató; helyettese: Pál Dénes postai igazgató; rendes tagok: dr. Felleg Róbert postai igazgató, Kocsis Anta¹, vitéz Kacsvinszky Emil dr. és Jakubik Róbert postatanácsosok, Csiba Vince műszaki igazgató, Gianone Ottó, Gyarmathy Béla és Füves Dezső műszaki tanácsosok, póttagok: dr. Kalmár István tanácsos, dr. Képes Ferenc, Kálnoky Tivadar, dr. Roszinszky Ferenc postatitkárok, Rimóczy Mihály műszaki tanácsos, Erdős Gyula fő-

mérnök, dr. Telbisz Rafael és dr. Meeséry Sándor főmérnökök.

Ez évként, figyelemmel a P. R. T. 1920. évi 6. számában közzétett fegyelmi rendtartás 28. §-ában foglaltakra, egyesületünk elnöksége ezúton kéri fel a *viáeki* postai igazgatóságok mellett alakult *helyi csoportok* elnökségét, hogy az ottani igazgatóság kezében 1930. és 1931. évekre alakítando első külföldi fegyelmi-bizottságba való kinevezés iránt javaslattétel céljából az ottlak postaalakalmazottak közül külön a jogász- és külön a mérnök-tisztviselők köréből tizen- és 5 póttagot kijelölni s e kijelöltek nevét egyesületünk elnökségével megköszönve közölni szíveskedjenek.

A *pécsi kerületi igazgatóság* mellett működő *helyi csoport* folyó évi október hó 14-én tartott ülésén az időközben elhunyt Mayer József m. kir. postafőigazgató helyett a helyi csoport elnöki székébe Staár Ferenc postafőigazgatót, a pécsi kerületi igazgatóság vezetőjét választotta meg egyhangú lelkesedéssel.

A *novemberi családi esemény*. Előző számunkban már közöltük kedves kartársainkkal, hogy folyó évben a téli évad alatt minden hó első szombatján rendezzük meg szokásos családi összejöveteleinket. A régi szokáshoz híven családi összejövetelekre művészi műsorral igyekezünk tagjaink részére élvezetesebbé tenni. Mint-hogy a novemberi szombat Halottak napja eszébe jut, november hónapban kivételesen a második szombat, tehát november 9-én tartjuk meg családi összejöveteleinket a „Magyar Postatisztviselők Országos Egyesületének” Esztergály utca 4. sz. alatti csemetei kasszálonjában. A műsorszámok összeállítása folyamatosan van; a részletes műsort tagjainkkal névre küldött meghívó alakjában idejében közöljük.

Már most jelezzük, hogy a decemberi családi összejöveteleinket, amely december 7-én lesz, Mikulás-esti programmal óhajtjuk kedvessé tenni tagjaink részére.

Szakelőadások. Október hó 2-án a Kultur- és Zeneegyesület rendezésében Kovács József dr. postatanácsos, egyesületünk főtitkára, tartott előadást „A posta és a közönség” címen. Október hó 23-án pedig egyesületünk rendezésében Forster Károly dr. postatanácsos tartott előadást a londoni egyetemes postakongresszusról. Mindkét előadást egyesületi tagjaink és a buda-

pesti kincstári hivatalok főnökei és személyzete tömegesen halgatták meg és sokat tapsoltak a pompás előadásoknak. A szakelőadásokat a közlekedésügyi tanfolyamok elsőemeleti előadótermében tartottuk s azok szövegét olvasóink a Magyar Posta c. havi számában olvashatják.

A *Posta- és Táviró-Évkönyv XXV. évfolyama* az 1930. évre az *Országos Postás Zene- és Kultúregyesület* kiadásában ismét megjelenik. Ezzel tehát elérkezett megjelenésének negyedszázados évfordulójához, amelyet a könyv külső formájában és belső tartalmában is szeretnénk kifejezésre juttatni. E legújabb kötetet is dr. báró Szalay Gábor, a m. kir. posta vezérigazgatója, az egyesület elnöke szerkeszti.

Az évkönyv minden példánya az idén is aranynyomásos, színes févázson kötésben jelenik meg s *külön melléklete* füzve tartalmazni fogja a postaszemélyzet jogait és kötelességeit a vonatkozó rendeletek feltüntetésével, a m. kir. posta kinevezett személyzetének *teljes névsorát*, (rangorszám, név, beosztási hely és első eskütétel napja), továbbá az I. és II. oszt. postamesterek nevét és állomási helyét, a postahatóságok szervezetét és ügybeosztását, a m. kir. postamesterek szolgálati szabályzatát és a postai szakoktatásra vonatkozó rendelkezéseket.

Az évkönyv belső tartalma a naptári részen, szépirodalmi és szakcikkeken kívül ismerteti a posta-, táviró-, távbeszélő- és rádiószolgálatra vonatkozó tudnivalókat is, az időközi változások figyelembevételével. A könyvhöz külön kezelhető posta-, táviró- és távbeszélő-díjszabás is lesz mellékelve.

Az így tetemesen bővült évkönyv egy példányának ára a postaszemélyzet névjegyzékével együtt a kartársaknak 5 pengő, a névjegyzék nélkül pedig 3 pengő. Ezek az összegek három havi részletben is fizethetők. A névjegyzék külön is kapható 2 P-ért, a díjszabás pedig 50 fillérért.

Az évkönyvre a posta hatóságainál, hivatalainál és egyéb szerveinél levő gyűjtőívön legkésőbb *folyó évi október hó végéig lehet előfizetni*.

Az évkönyv előreláthatólag folyó évi december hó elején jelenik meg.

Az értékes munkát olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

A „Magyar Posta” szerkesztősége és kiadóhivatala:

Budapest, I. Krisztina-körút 12. sz. Budai postapalota, IV., csemet 424. ajtó.

Telefonszám: Aut. 505—97. Műszaki ügyekben: Aut. 454—48.

Fővárosi nyomda rt., Budapest, VI., Lovag-u. 18. — Felelős v.: Duchon J.